

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

VLAAMSE OVERHEID

Cultuur, Jeugd, Sport en Media

[C – 2020/41826]

9 JUNI 2020. — Ministerieel besluit tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op :

- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van de beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, artikel 5, tweede lid, vervangen bij het ministerieel besluit van 5 juni 2020.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op het volgende motief :

- de klankbordgroep voor de heropstart van de sportsector (de Vlaamse Sportfederatie, het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid, Gezond Sporten Vlaanderen, de Vereniging voor Sport- en Keuringsartsen, de FitnessOrganisatie en Sport Vlaanderen) werkte een stappenplan uit voor de heropstart van de sportsector. De leidraad is een concrete doorvertaling van dit stappenplan. In de leidraad wordt duidelijkheid verschaft over de verschillende fases van de heropstart aan sportfederaties, sportclubs, sportcentra, evenementorganisatoren en alle andere instanties en mensen die sport aanbieden, op welke manier dan ook. Tegelijkertijd begeleidt het alle betrokken partijen bij een verantwoorde en veilige heropstart van hun sportactiviteiten. Om de heropstart van de sportsector verantwoord en veilig te laten verlopen, heeft de klankbordgroep protocollen uitgewerkt voor verschillende doelgroepen. Door dit besluit worden de leidraad en de na te leven protocollen vastgesteld, zoals bepaald in artikel 5, tweede lid van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND BESLUIT :

Artikel 1. De leidraad voor een verantwoorde heropstart van de sportsector, opgenomen in bijlage 1 die bij dit besluit is gevoegd, wordt vastgesteld.

Art. 2. Het protocol voor beheerders van sportinfrastructuur en openbare ruimtes, opgenomen in bijlage 2 die bij dit besluit is gevoegd, wordt vastgesteld.

Art. 3. Het protocol voor gemeenten, opgenomen in bijlage 3 die bij dit besluit is gevoegd, wordt vastgesteld.

Art. 4. Het protocol voor de fitnesscentra, opgenomen in bijlage 4 die bij dit besluit is gevoegd, wordt vastgesteld.

Art. 5. Het protocol voor sportkampen – kinderen en jongeren, opgenomen in bijlage 5 die bij dit besluit is gevoegd, wordt vastgesteld.

Art. 6. Het protocol voor sportkampen - volwassenen en senioren, opgenomen in bijlage 6 die bij dit besluit is gevoegd, wordt vastgesteld.

Art. 7. Het protocol voor organisatoren van sportevenementen, opgenomen in bijlage 7 die bij dit besluit is gevoegd, wordt vastgesteld.

Art. 8. Dit besluit treedt in werking op 8 juni 2020.

Brussel, 9 juni 2020.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,
B. WEYTS

Bijlage 1. Leidraad voor een verantwoorde heropstart van de sportsector

Leidraad voor een verantwoorde heropstart van de sportsector

Inhoud

Inleiding	2
1. Fase 3: Wat wordt mogelijk vanaf 8 juni?	3
1.1. Sporten in beperkte groep in georganiseerd verband mits social distancing	4
1.2. Alle sportactiviteiten voor jongeren tot en met 12 jaar worden toegelaten (zonder toeschouwers)	6
2. Vooruitzicht op volgende fases	7
2.1. Fase 4 (1 juli)	7
2.2. Fase 5 (1 augustus)	8
2.3. Fase 6 (1 september)	8
3. Gedragscodes en protocollen ter ondersteuning van een verantwoorde heropstart ...	8
4. Besmettingsrisico beperken	9
4.1. Mondmaskers	9
4.2. Procedure bij vaststelling van besmetting	10
Bijlage 1: overzicht sportspecifieke passages uit het ministerieel besluit van 5 juni 2020 houdende wijziging van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken	12

De bepalingen uit het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, zoals gewijzigd, zijn de juridische basis voor het heropstarten van sportactiviteiten, onder de in dat besluit vermelde voorwaarden.

Inleiding

Sport Vlaanderen, de Vlaamse Sportfederatie, het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid, Gezond Sporten Vlaanderen, de Vereniging voor Sport- en Keuringsartsen en de FitnessOrganisatie vormen samen de klankbordgroep voor de heropstart van de sportsector. Deze klankbordgroep werkte in overleg met het kabinet van minister Weyts een stappenplan uit voor de heropstart van de sportsector. Dit stappenplan werd in de week van 4 mei bezorgd aan de Groep van Experts die belast is met de Exit Strategie (GEES).

Op 4 mei 2020 werd een eerste stap gezet in de versoepeling van de coronamaatregelen. Voor de sportsector betekende dit dat er opnieuw meer sportbeoefening mogelijk werd, onder enkele duidelijke beperkende voorwaarden. De Nationale Veiligheidsraad (NVR) liet meer buitensport toe, met inachtneming van de nodige voorzorgsmaatregelen in verband met afstand en hygiëne. Je kon opnieuw sporten samen met maximaal 2 extra sportpartners die niet onder jouw dak wonen en die steeds dezelfde moeten zijn.

Vanaf 18 mei werd een volgende stap gezet in de versoepeling van de coronamaatregelen. Voor de sportsector betekende dit dat aanvullend op wat toegelaten is in fase 1, vanaf fase 2 ook georganiseerde sportactiviteiten in de openlucht zouden toegelaten worden met maximaal 20 personen. Bij deze groep moest er verplicht een sportbegeleider aanwezig zijn, die meegerekend wordt in het maximum aantal van 20 personen. Deze bubbel blijft tijdens een training vanzelfsprekend behouden, maar moest doorheen verschillende trainingen niet noodzakelijk steeds dezelfde 20 personen te zijn. Bijkomend moest de onderlinge afstand van 1,5 meter tussen sporters steeds worden gegarandeerd.

De sportsector was alvast tevreden met de bijkomende ademruimte. Er was opnieuw een horde genomen in de heropstart van de sportsector, maar we waren nog steeds een eind verwijderd van de normale gang van zaken. In waren nog een aantal stappen te nemen in het heropstartplan van de sportsector, zoals uitgewerkt door de klankbordgroep.

In chronologische volgorde waren de nog te nemen stappen het toelaten van:

- alle sportactiviteiten voor -12 jarigen (zonder toeschouwers) (zie 3.1 voor verdere duiding)
- Individuele fysieke activiteit indoor mits social distancing met maximum 2 partners (max. 1 persoon/30 m²) (plus 1 toegelaten sportbegeleider)
- beperkte groep indoor (max. 20, inclusief sportbegeleiders) in georganiseerd verband mits social distancing (max. 1 persoon/30 m²)
- alle sportactiviteiten (exclusief wedstrijden buiten trainingsverband waar social distancing niet gegarandeerd kan worden)
- Sportevenementen met gelimiteerd aantal deelnemers en toeschouwers (inclusief wedstrijden waar soc. distancing niet gegarandeerd kan worden)
- Massasportevenementen

Om al deze stappen op een veilige en verantwoorde manier te kunnen heropstarten, ongeacht de timing die hieraan zou gekoppeld worden door de veiligheidsraad, werkten de organisaties vertegenwoordigd in de klankbordgroep de nodige gedragscodes en protocollen uit. Deze worden via hun respectievelijke websites ter beschikking gesteld.

Deze leidraad is een overkoepelend document voor de verschillende gedragscodes en protocollen. Het geeft een eerste duiding bij de generieke richtlijnen die zijn vastgelegd in het ministerieel besluit over de coronamaatregelen. Het bundelt enkel algemene tips voor sportactoren om op een veilige en verantwoorde manier van start te kunnen gaan.

Alle voorstellen die in het stappenplan en in deze leidraad worden uitgewerkt, zijn onder voorbehoud van concrete beslissingen door de Nationale Veiligheidsraad (NVR) en zijn gebaseerd op volgende uitgangspunten:

1. De transitie moet stroken met de evolutie van de epidemie.

2. Elk voorstel moet praktisch uitvoerbaar zijn.
3. We houden maximaal rekening met de noden van de sportorganisaties en de lokale besturen.
4. Elk voorstel moet helder kunnen worden uitgelegd.
5. De heropbouw moet sportmedisch verantwoord kunnen verlopen.
6. Elke fase wordt geëvalueerd en gevolgd door aanpassing, verlenging of verdere uitbreiding

In het licht van de zes bovenstaande uitgangspunten willen we een belangrijke oproep doen aan alle sportaanbieders. We vragen federaties, clubs, sportcentra, evenementorganisatoren en alle andere instanties en mensen die sport aanbieden, op welke manier dan ook, om het volgende bericht duidelijk zichtbaar op hun website te plaatsen en maximaal bekend te maken bij hun sporters.

Beste sporter,

Net als de rest van de wereld wordt Vlaanderen bedreigd door een coronavirus dat al duizenden levens heeft gekost. Zonder de maatregelen van de overheid en zonder de inspanningen die we zelf hebben geleverd, zouden nog veel meer mensen gestorven zijn. Ook de sport werd aan banden gelegd. We zitten nu in de fase dat het virus uitdooft, maar als we niet oppassen, dan zal het vast en zeker opflakkeren. Sport en beweging zijn heel belangrijk, niet alleen voor onze gezondheid maar ook ons geestelijk en sociaal welzijn. Daarom hebben de verantwoordelijken van de sportsector er ook op aangedrongen mensen geleidelijk weer meer kansen te geven om zich sportief uit te leven. Dat proces is nu aan de gang. We hebben al meer sportieve mogelijkheden dan enkele weken geleden, gelukkig maar.

Toch moeten we er samen voor zorgen dat de sportwereld niet de aansteker van een nieuwe coronapiekt wordt. Zolang er geen trefzeker medicijn of geen vaccin is tegen covid-19, zullen we dus voorzichtig moeten blijven. Daarom vragen we alle sporters en alle sportbegeleiders om de regels te volgen en niet op zoek te gaan naar achterpoortjes of trucs om die regels te omzeilen.

Hoe je ook sport, het belangrijkste is dat thuis blijft als je mogelijke coronasymptomen hebt en dat je voor, tijdens en na het sporten anderhalve meter afstand houdt. Doe dat voor je eigen gezondheid, maar ook voor de gezondheid van je medesporters en alle andere mensen met wie je in contact komt.

Sporten is inderdaad belangrijk, maar niet belangrijk genoeg om mensenlevens te riskeren.

1. Fase 3: Wat wordt mogelijk vanaf 8 juni?

Op 3 juni nam de nationale veiligheidsraad volgende beslissing met betrekking tot sport.

8 juni (fase 3)

- De meeste sportactiviteiten kunnen zonder onderscheid hervatten.
  - Zowel outdoor als indoorinfrastructuur mag terug open. Ook fitnesscentra mogen opnieuw open.
  - Trainingen en wedstrijden kunnen normaal hervat worden. Bij competities geldt er geen limiet op het aantal deelnemende sporters. Er is nog geen publiek toegelaten.
- Dit alles is wel nog onderhevig aan enkele beperkende voorwaarden:

- Kleedkamers en douches blijven gesloten
- Zwembaden moeten voorlopig nog gesloten blijven. Zwemmen kan wel op andere plaatsen (open water zwemmen), mits naleving van de regelgeving van toepassing en de geldende signalisatie.
- Sporten in groep kan voorlopig enkel in georganiseerd verband, met een maximum van 20 personen (=sportbubbel), inclusief een verplichte sportbegeleider.
- Bij de sportactiviteiten moet nog steeds social distancing worden gewaarborgd (minstens 1,5 meter afstand houden), behalve voor kinderen tot en met 12 jaar. Dit betekent dat deelactiviteiten van een sport waar de veiligheidsafstand niet kan gegarandeerd worden voorlopig nog niet kunnen aangeboden worden aan personen ouder dan 12 jaar.
- Topsporters krijgen toegang tot alle sportfaciliteiten, indien ze een topsportstatuut hebben.
- De horeca kan terug opstarten, onder strikte voorwaarden. Dit is eveneens van toepassing op kantines. Deze moeten dezelfde regels volgen als andere horecazaken. Deze regels vind je terug op de website van de [FOD Economie](#) en [Horeca Vlaanderen](#). Voor kleinere sportkantines waar maar 1 iemand bestelt, kan de regel voor eenmanszaken toegepast worden en kan bediend worden aan de bar, steeds met respect voor de afstand van 1,5 meter met en tussen de klanten.

1 juli (fase 4)

- Alle sportactiviteiten kunnen hervat worden, zonder dat social distance hierbij moet toegepast worden. Kleedkamers en douches worden opnieuw toegankelijk. De sportbubbel kan vergroot worden tot maximum 50 personen in een activiteit.
- Zwembaden kunnen terug open.
- Alle wedstrijden kunnen opnieuw plaatsvinden, ook bij sporten waar de social distance niet kan gegarandeerd worden. Bij competities geldt er geen limiet op het aantal deelnemende sporters. Bij deze wedstrijden mogen maximaal 200 zittende toeschouwers aanwezig zijn.
- Sportkampen zijn opnieuw mogelijk in bubbels tot 50 deelnemers

1 augustus (fase 5)

- Sportevenementen met een beperkt aantal deelnemers/toeschouwers zullen naar analogie met grotere bijeenkomsten zoals lokale kermissen opnieuw mogelijk worden, mits strikte voorwaarden.
- Massasportevenementen blijven sowieso verboden tot 31 augustus

Hiermee volgt de NVR het grootste deel van ons advies uit het stappenplan. Er werd gehoor gegeven aan onze oproep om de normale sportactiviteiten voor jongeren tot en met 12 jaar prioritair te laten hervatten. Vanaf fase drie zijn we al een heel eind opgeschoten.

De belangrijkste generieke richtlijnen die ingaan vanaf 8 juni worden hierna verduidelijkt en voorzien van bijkomend advies vanuit de klankbordgroep. Voor meer specifieke vragen kan je ook steeds de FAQ op de website van Sport Vlaanderen raadplegen: <https://www.sport.vlaanderen/corona-en-sportbeoefening-in-vlaanderen/corona-veelgestelde-vragen/>

1.1. Sporten in beperkte groep in georganiseerd verband mits social distancing

Vanaf fase 3 is de regel die van toepassing was op outdoor sporten in groep ook van toepassing op indoor sporten. Dit houdt in dat georganiseerde sportactiviteiten in de openlucht vanaf 8 juni zijn toegelaten met maximaal 20 personen. Bij deze groep moet er verplicht een sportbegeleider aanwezig zijn, die meegerekend wordt in het maximum

aantal van 20 personen. Gedurende het verloop van de sportactiviteit blijft deze bubbel vanzelfsprekend behouden. Tussen verschillende sportactiviteiten onderling hoeven dit niet steeds dezelfde 20 personen te zijn. Bij deze sportactiviteiten moet de onderlinge afstand van 1,5 meter tussen sporters steeds worden gegarandeerd.

Aanvullend bij wat was toegelaten in fase 2 kunnen nu ook sportwedstrijden worden georganiseerd. Dit kan wel enkel indien tijdens de wedstrijd de social distance tussen de deelnemers kan gegarandeerd worden. Er is geen limiet op het aantal deelnemende sporters in een competitiewedstrijd.

Om de afstandsregels beter te kunnen respecteren en overbevolking van de beschikbare ruimte te vermijden, adviseren we vanuit de klankbordgroep om er op toe te zien dat de beschikbare sportinfrastructuur minstens 30m² per deelnemer kan waarborgen. Dit komt overeen met een bezetting van max. 20 personen op een klassiek basketbalterrein.

Het advies waarbij de beschikbare sportoppervlakte 30m² per aanwezige sporter moet waarborgen, gaat uit van verplaatsingssporten waarbij er in normale omstandigheden, door de aard van de sport, een grote kans op onderlinge interactie is en waarbij men de anderhalve meter niet zomaar kan garanderen. Hier willen we dus extra veiligheid inbouwen ten opzichte van de reguliere anderhalve meter, zodat een sportzone niet (te) druk bezet kan worden. Voor bepaalde sporten waarbij er in normale omstandigheden nauwelijks of geen kans is op onderlinge interactie en lichamelijk contact is deze perimeter overdreven en zou een uitzondering voorzien moeten worden. Bij dergelijke activiteiten binnen een afgebakende zone voor één persoon, adviseert de klankbordgroep dat de beschikbare sportoppervlakte minimaal 10m² per aanwezige sporter moet waarborgen en dat het materiaal tussen opeenvolgende gebruikers ontsmet moet worden. Een typisch voorbeeld hiervan is een fitnesscentrum met vaste fitnessstoestellen, toestelturnen of baantjeszwemmen.

We duiden deze generieke richtlijn hieronder met enkele voorbeelden. Deze voorbeelden zijn niet limitatief en de vermelde sporten zijn enkel gekozen in functie van duiding van een context. Bij elk voorbeeld zijn de bovenvermelde voorwaarden inzake afstand en hygiëne nog steeds van toepassing.

- Hockey: Op één terrein (>6000 m²) kunnen verschillende groepjes van max 20 personen, inclusief de sportbegeleider(s) aan het werk. Conditie-, techniek- en shotoefeningen kunnen in een trainingscontext reeds beoefend worden als de social distancing wordt gerespecteerd. Wedstrijdvormen zijn hier nog niet toegelaten aangezien contact dan niet uitgesloten kan worden.
- Volleybal: de indoortrainingen kunnen hervat worden, maar er gelden beperkingen op de toegelaten oefeningen. Bij bijvoorbeeld klassieke block-oefeningen of normale wedstrijden staat men vaak neus aan neus aan het net. Dergelijke situaties moeten voorlopig nog worden geweerd uit de trainingen.
- Atletiek: Op een atletiekterrein (piste + binnenveld, >10.000 m²) kunnen verschillende disciplines in groepjes van max. 20 personen aan het werk.
- Fietsen: Er kan in groep gefietst worden met max. 20 personen. Binnen deze groep moet wel de social distancing-maatregel (1,5 m onderlinge afstand) worden toegepast. Indien dit niet op een veilige manier kan gebeuren in verhouding met het verkeer, dient de groep zich op te splitsen.
- Kajakken kan nu ook in clubverband, in beperkte groep.
- Een fitnesscoach gelinkt aan een fitnessclub kan outdoor-fitness aanbieden aan een groep van maximaal 20 personen (inclusief zichzelf).
- Een fitnesscentrum kan terug opengaan.
- Sportief zwemmen (in functie van triatlon, afstandszwemmen, ...) in open water is mogelijk, ook in beperkte groep in georganiseerd verband, op voorwaarde dat de beheerder van de openwaterzone dit toelaat. Massarecreatie in open water is nog niet mogelijk aangezien hier de afstandsregels niet gegarandeerd kunnen worden.

- Een wedstrijd tijdrijden met 40 sporters en zonder toeschouwers kan, aangezien er geen limiet is op het aantal deelnemers aan een competitiewedstrijd en de afstandsregels te allen tijde kunnen gegarandeerd worden.

Om deze generieke richtlijn mogelijk te maken mogen alle outdoor- en indoorsportinfrastructuur opnieuw open gesteld worden, inclusief de horecafaciliteiten. Enkel douches, kleedkamers en zwembaden moeten voorlopig nog gesloten blijven. Deze kunnen pas terug openen vanaf 1 juli. Vrijwilligers die instaan voor het onderhoud van het sportmateriaal, het openstellen van de sportinfrastructuur en de horecafaciliteiten kunnen zich verplaatsen naar de club.

Om tot een verantwoorde en veilige opstart van fase 3 te kunnen komen werkten we met de organisaties die betrokken zijn in de klankbordgroep reeds generieke gedragscodes en sectorprotocollen uit. Een aantal generieke principes inzake veiligheid en hygiëne zullen immers van kracht blijven doorheen verschillende fases van de heropstart van de sportsector. Deze generieke sectorprotocollen kunnen indien nodig snel bijgewerkt worden in functie van nieuwe federale beslissingen over versoepelingen in volgende fases. Deze generieke gedragscodes en sectorprotocollen vindt u aanvullend bij deze leidraad (apart te downloaden).

1.2. Alle sportactiviteiten voor jongeren tot en met 12 jaar worden toegelaten (zonder toeschouwers)

Deze generieke richtlijn houdt in dat voor kinderen tot en met 12 jaar alle sportactiviteiten zijn toegelaten, zowel indoor als outdoor. Ook sportactiviteiten waarbij social distancing niet gegarandeerd kan worden, zijn mogelijk. Toeschouwers bij deze sportactiviteiten blijven wel nog verboden en de flow van volwassenen (bijvoorbeeld ouders) wordt zoveel mogelijk ingeperkt.

Het toelaten van alle sportactiviteiten, zonder strikte voorwaarde van social distancing tijdens de sportbeoefening, is te verantwoorden bij deze leeftijdsgroep vanuit een virologische, epidemiologische, sportmedische en pedagogisch-organisatorische argumentatie.

Volgens de meeste studies zijn minderjarigen en zeker kinderen van de basisschoolleeftijd geen belangrijke aanjagers van de COVID-19-epidemie.¹ Het Nederlandse RIVM, dat ook zelf onderzoek deed naar SARS-CoV-2 en COVID -19 bij kinderen, vat het als volgt samen: 'Wereldwijd zijn er relatief weinig kinderen gemeld met COVID -19, (...) kinderen spelen een kleine rol in de verspreiding van het nieuwe coronavirus. De meeste verspreiding vindt plaats tussen volwassenen onderling en van volwassen familieleden naar kinderen. Verspreiding van COVID -19 onder kinderen of van kinderen naar volwassenen komt minder vaak voor.'²

Epidemiologisch is de situatie voor sportende kinderen ook iets gunstiger. Jonge kinderen sporten meestal samen met kinderen uit dezelfde omgeving, veel meer dan tieners. Ook sportmedisch is er een gegronde reden om sport en beweging maximaal te faciliteren voor jonge kinderen. Deze leeftijdsgroep had in deze crisis tot nog toe zeer veel moeite om voldoende te bewegen. Speeltuinen en -pleintjes zijn dicht. Veel kinderen beschikken niet over een grote tuin. Ze hebben doorgaans ook weinig andere kinderen om mee te spelen, krijgen geen gymles op school en vallen slecht te motiveren voor de

¹ Bron: [https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/2765169?guestAccessKey=b218c608-7d75-4827-8d42-6bb28769f6a4&source=For The Media&medium=referral&campaign=ftm_links&content=tf&term=042220](https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/2765169?guestAccessKey=b218c608-7d75-4827-8d42-6bb28769f6a4&source=For%20The%20Media&medium=referral&campaign=ftm_links&content=tf&term=042220)

² <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/kinderen>

weinig individuele duursporten (wandelen, fietsen, joggen) die tot voort kort waren toegelaten. Onderzoek door het Onderzoekplatform Sport bevestigt deze vaststellingen³. Daarbovenop is social distancing een aan kinderen moeilijk uit te leggen begrip — laat staan om het toe te passen. Daarin is het vergelijkbaar met het gebruik van mondklappers.

Bij het invullen van de sportactiviteiten voor kinderen tot en met 12 jaar is het de bedoeling om deze kinderen een uitlaatklep te bieden in een (vertrouwde) context van georganiseerd sporten (sportclub, gemeentelijk sportaanbod, ...), maar ook op het vertrouwde sportpleintje nabij de woonblok in een stedelijke context. Op basis van bovenstaande argumenten is het immers te verantwoorden om alle verschillende sporten en sportvormen aan te bieden.

Hoewel de social distancing-regels wegvallen voor deze groep is het niet de bedoeling om alle voorzichtigheidsregels overboord te gooien. We adviseren met aandrang aan sportaanbieders om bij de organisatie van sportactiviteiten voor kinderen tot 12 jaar rekening te houden met volgende specifieke richtlijnen:

- Organiseer je sportactiviteiten in beperkte groepen van maximaal 20 personen, inclusief sportbegeleiders. Enkel bij competitiewedstrijden is er geen limiet op het aantal deelnemers;
- Vermijd niet noodzakelijke contacten tussen de sportbegeleider en de jonge sporters, en zorg dat de afstandsregels tussen sporters tot en met 12 jaar en sporters ouder dan 12 jaar gewaarborgd worden;
- Blijf voldoende aandacht schenken aan de generieke maatregelen inzake hygiëne voor en na het sporten.

2. Vooruitzicht op volgende fases

In de communicatie na de veiligheidsraad van 3 juni bood men naast de versoepeling vanaf 8 juni ook nog perspectief over wat in enkele volgende fases zou mogelijk worden, onder voorbehoud van de evolutie van de epidemie. Hieronder vind je alvast de belangrijkste zaken terug.

2.1. Fase 4 (1 juli)

Vanaf 1 juli zullen alle sportactiviteiten kunnen hervat worden, zonder dat de regels inzake social distance moeten worden toegepast. De sportbubbel kan vergroot worden tot maximum 50 personen in een sportactiviteit.

In deze fase kunnen opnieuw alle sportwedstrijden plaatsvinden, ook bij die sporten waar de social distance niet kan gegarandeerd worden. Er geldt geen limiet op het aantal deelnemers aan een competitiewedstrijd. Bovendien zullen bij deze wedstrijden maximaal 200 zittende toeschouwers aanwezig mogen zijn. Organisatoren van competitiewedstrijden kunnen gebruik maken van het protocol voor organisatoren van sportevenementen (zie hiervoor de link onder punt 3 van deze leidraad). De richtlijnen en adviezen zullen hen helpen bij de voorbereiding van hun organisatie.

Kleedkamers en douches worden opnieuw toegankelijk en zwembaden kunnen terug opengaan. Dit is alvast een belangrijke stap richting het nieuwe normaal. De zwembadsector, zwemclubs en zwemfederatie zijn er nu alvast klaar voor en het basisprotocol ter ondersteuning van de heropening vind je nu al terug online (zie hiervoor de link onder punt 3 van deze leidraad).

³ <https://www.sport.vlaanderen/onderzoekplatform-sport/corona/>

Kinderen en ouders hebben er vol spanning naar uitgekeken: sportkampen zijn vanaf 1 juli opnieuw mogelijk. Deze kampen moeten georganiseerd worden in bubbels tot 50 deelnemers. Sport Vlaanderen werkte samen met het Departement CJM aan een eerste voorbereiding van de zomerkampen in een gezamenlijke taskforce. Vervolgens werd binnen de klankbordgroep voor de heropstart van de sportsector een specifiek protocol voor sportkampen uitgewerkt. Dit kan als ondersteunend instrument gebruikt worden door organisatoren bij de planning en voorbereiding van hun kampen voor deze zomer. Ook als ouder of jongere kan je hier extra informatie uithalen om een idee te krijgen over hoe je sportkamp er deze zomer zal uitzien. (zie hiervoor de link onder punt 3 van deze leidraad). Aangezien de regels voor social distancing vanaf 1 juli wegvallen tijdens de beoefening van sportactiviteiten binnen de toegelaten bubbel, kunnen ook alle sportvormen opnieuw worden aangeboden.

2.2. Fase 5 (1 augustus)

In de communicatie na de veiligheidsraad werd aangekondigd dat lokale publieke bijeenkomsten, zoals kermissen, en kleinschalige evenementen wellicht opnieuw mogelijk zouden worden vanaf 1 augustus, onder voorbehoud van de evolutie van de epidemie. Er wordt op dit ogenblik een instrument ontwikkeld dat zal helpen om een inschatting te maken van de veiligheid van een evenement in tijden van corona. Dit instrument wordt in opdracht van Toerisme Vlaanderen ontwikkeld door de Karel de Grote Hogeschool. We zullen hierover meer informatie opnemen in een volgende update van deze leidraad voor fase 4.

2.3. Fase 6 (1 september)

Massasportevenementen met een mix een (een zeer groot aantal) sporters en een zeer groot aantal toeschouwers, blijven tot nader order verboden tot 31 augustus. Dit biedt een voorlopig perspectief voor deze evenementen vanaf 1 september, maar dit is onder voorbehoud van verdere concrete beslissingen door de veiligheidsraad.

3. Gedragscodes en protocollen ter ondersteuning van een verantwoorde heropstart

Om tot een verantwoorde en veilige heropstart van fase 3 (en volgende) te komen, werkten we vanuit de klankbordgroep verschillende gedragscodes en protocollen uit. Waar nodig werden externe experts uitgenodigd, zoals bij de uitwerking van het protocol voor sportkampen of voor het protocol voor organisatoren van sportevenementen. Deze gedragscodes en protocollen werden opgemaakt op generiek niveau en kunnen integraal overgenomen worden door sportorganisaties, lokale besturen, infrastructuurbeheerders, ... of kunnen als leidraad dienen bij het uitwerken van de eigen specifieke gedragscodes en protocollen.

Om de boodschappen uit de gedragscodes en protocollen ook visueel te kunnen ondersteunen, werden posters en stickerpakketten uitgewerkt. Deze kunnen worden gedownload of aangevraagd via de website van Sport Vlaanderen: <https://www.sport.vlaanderen/corona-en-sportbeoefening-in-vlaanderen/>. Kijk hiervoor in de rubriek gedragscodes en protocollen.

In het kader van goed bestuur wordt het aanbevolen om een sportspecifieke/contextspecifieke doorvertaling te maken van deze protocollen. Concrete specificaties eigen aan de sport worden hierbij op een verantwoorde en gefundeerde wijze gemotiveerd. Deze mogen vanzelfsprekend niet afwijken van de coronamaatregelen zoals bepaald in het ministerieel besluit.

Vanuit de klankbordgroep werkten we volgende generieke documenten uit:

- [Gedragscode voor sporters](#)
- [Gedragscode voor G-sporters](#)
- [Gedragscode voor vrijwilligers](#)
- [Gedragscode voor bestuurders](#)
- [Gedragscode voor ouders](#)
- [Gedragscode voor trainers/sportbegeleiders](#)
- [Protocol voor gemeenten](#)
- [Protocol voor beheerders van sportinfrastructuur en openbare ruimtes](#)
- [Protocol voor zwembaden](#)
- Protocol voor zwemzones in recreatiegebieden (nog in opmaak)
- [Protocol voor fitnesscentra](#)
- [Protocol voor sportkampen voor kinderen](#)
- [Protocol voor sportkampen voor volwassenen en senioren](#)
- [Protocol voor organisatoren van sportevenementen](#)

De gedragscodes en protocollen zijn aanvullend bij deze leidraad. Elke gedragscode of protocol bestaat uit een puntsgewijze opsomming van tips en richtlijnen per doelgroep of context.

4. Besmettingsrisico beperken

4.1. Mondmaskers

Naast de gedragscodes en protocollen die je als bijlagen bij deze leidraad kan terugvinden, willen we in deze leidraad alvast nog enkele generieke regels meegeven die kunnen helpen om het besmettingsrisico te beperken.

Hierbij is het sowieso belangrijk om te verwijzen naar de zes gouden regels die vanuit de veiligheidsraad worden verspreid voor wat betreft het individuele gedrag. Je kan deze nalezen via deze [link](#).

De vierde regel gaat over het bewaren van een veilige afstand ten opzichte van elkaar. Vanaf 8 juni wijzigt deze regel deels ten opzichte van de periode voor 8 juni. De nieuwe regel luidt als volgt: "De veiligheidsafstand blijft gelden, behalve voor mensen binnen hetzelfde gezin, voor kinderen jonger dan 12 jaar onderling en voor mensen met wie er nauwer contact is, d.w.z. de uitgebreide sociale bubbel. Wie de veiligheidsafstand niet kan respecteren, moet een mondmasker dragen."

Deze regel maakt het mogelijk dat er door jongeren tot en met 12 jaar opnieuw vrij kan gesport worden. Het biedt ook meer duidelijkheid over eerdere conflictsituaties tussen de afstandsregel en algemene veiligheidsvoorschriften. Vanzelfsprekend blijft de afstandsregel in de sportsector van kracht zoals bepaald door het ministerieel besluit. Er zullen geen sportactiviteiten georganiseerd worden waarbij deze veilige afstand tussen sporters onderling niet kan gewaarborgd worden.

In een sportcontext kunnen zich echter situaties voordoen waarbij de veiligheid van de sporter in het gedrang dreigt te komen en een interventie van een trainer noodzakelijk is. In dergelijke situaties kan de veiligheidsafstand niet gerespecteerd worden. Daarom adviseren we vanuit de klankbordgroep dat trainers die in dergelijke situaties kunnen terechtkomen preventief een mondmasker dragen. Bij de keuze van een juist mondmasker in deze context moet men er in de eerste plaats vanuit gaan dat dit dient

om de andere te beschermen. In dat geval kiest men dus best voor de chirurgische of stoffen mondmaskers.

Naar analogie met de situatie in het kleuteronderwijs, is het dragen van een mondmasker door trainers die met kleuters (tot 6 jaar) omgaan niet nodig.

4.2. Procedure bij vaststelling van besmetting

Wanneer je als sportorganisatie verneemt dat er een van jouw leden of deelnemers aan jouw sportactiviteiten besmet is met het coronavirus, volg je best volgende stappen op.

Stap 1: Schat het risico in

- Is de besmette persoon op een sportactiviteit geweest onder verantwoordelijkheid van jouw organisatie binnen een tijdspanne van 2 dagen voor het begin van de symptomen tot het einde van de besmettelijkheidsperiode (over het algemeen 7 dagen na het begin van de symptomen of langer als de symptomen aanhouden)?
  - Indien niet, hoeven de ander betrokkenen bij de activiteiten binnen jouw organisatie niet als contactpersoon te worden opgegeven voor contact tracing
  - Indien wel, dan start je best met de onderstaande stappen.
- Heeft de besmette persoon de afstandsregels en alle nodige voorzorgsmaatregelen, zoals je kan terugvinden in de [gedragscode voor de sporter](#), gevolgd?
  - Indien wel, dan moeten de andere betrokkenen bij de activiteiten binnen jouw organisatie niet als contactpersoon worden opgegeven voor contact tracing
  - Indien niet, dan start je best met de onderstaande stappen.

Stap 2: Contactpersonen

- Hou contact met de besmette persoon om de situatie op te volgen.
- Help de besmette persoon met het opstellen van een lijst met contactpersonen, dit zijn personen die contact hebben gehad met een bevestigd COVID-19 geval.
- Volg op of de besmette persoon is gecontacteerd door het Covid-19 Contact Tracing Team.

Stap 3: Communicatie

- Maak nooit zomaar de medische gegevens van een lid bekend! In de regel communiceer je niet over de identiteit van de besmetter persoon en respecteer je zijn/haar privacy, tenzij deze persoon bij overleg zelf aangeeft dat dit voor hem/haar ok is.
- Indien het Contact Tracing Team niet snel opstart, overleg dan met de besmette persoon om de leden met een direct risico, nl. mogelijke contactpersonen, samen te informeren. Vermeld duidelijk indien het over een hoog of laag risico gaat.
- Het is sowieso raadzaam om je eigen leden of deelnemers op de hoogte te brengen van een mogelijke besmetting en hen bij deze communicatie ook volgende folder te bezorgen met betrekking tot contactonderzoek: https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/Folder_contactonderzoek_NL.pdf . Op die manier is men ook beter voorbereid indien men wordt gecontacteerd in functie van contactonderzoek.
- Informeer de contactpersonen over de acties die je binnen de club hebt ondernomen.

Wat moet ik weten over contact tracing?

Via de deze link vind je nuttige informatie over contact tracing of contactonderzoek:

<https://www.zorg-en-gezondheid.be/contactonderzoek>

Bij contactonderzoek zal iemand die werkt in opdracht van de overheid je opbellen. In Vlaanderen werkt die persoon in opdracht van het Agentschap Zorg en Gezondheid van de Vlaamse overheid. In Brussel is dat in opdracht van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Let hierbij zeker op het nummer. Dit is altijd via dit specifieke telefoonnummer 02 214 19 19 of 8811 in het geval van een sms. Deze info is belangrijk om de echte telefoons van deze van mogelijke fraudeurs te onderscheiden.

[Bijlage 1: overzicht sportspecifieke passages uit het ministerieel besluit van 5 juni 2020 houdende wijziging van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken](#)

De concrete passages uit het ministerieel besluit van 5 juni 2020 houdende wijziging van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, zijn als volgt:

Art. 2. Aan het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, wordt een artikel *1bis* toegevoegd, dat luidt als volgt :

“De volgende inrichtingen of onderdelen van inrichtingen blijven gesloten :

1° de voor het publiek toegankelijke zwembaden tot en met 30 juni 2020;

2° de kleedkamers en douches van de infrastructuren bestemd voor de uitoefening van fysieke activiteiten;

Art. 4. Artikel 5 van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, wordt vervangen als volgt :

“Worden verboden, behoudens andersluidende bepaling voorzien door dit besluit :

1° de samscholingen van meer dan tien personen;

2° de uitoefening van contactsporten met effectief fysiek contact.

In afwijking van het eerste lid en onverminderd artikel *8bis*, worden toegestaan :

— activiteiten die geen fysieke contacten impliceren, in georganiseerd verband, in het bijzonder door een club of een vereniging, met een groep van maximum 20 personen tot en met 30 juni 2020, en van maximum 50 personen vanaf 1 juli 2020, steeds in de aanwezigheid van een meerderjarige trainer, begeleider of toezichter;

— sportieve activiteiten zonder effectieve fysieke contacten, met inbegrip van wedstrijden, zonder publiek (gesloten deuren) vanaf 8 juni 2020;

— sportieve activiteiten, met inbegrip van wedstrijden, en voorstellingen met een zittend publiek, vanaf 1 juli 2020, met maximaal 200 toeschouwers met naleving van het protocol vastgesteld door de bevoegde minister in overleg met de betrokken sector;

Art. 7. Aan het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, wordt een artikel *5ter* toegevoegd, dat luidt als volgt :

“In afwijking van artikel 5, eerste lid, mogen zomerkampen en -stages met of zonder overnachting, alsook de speelpleinwerking plaatsvinden vanaf 1 juli 2020, onder voorbehoud van de toelating van de bevoegde gemeentelijke overheid.

Deze kampen, stages en activiteiten mogen georganiseerd worden voor één of meerdere groepen van maximum 50 personen bestaande uit de deelnemers en de begeleiders. De personen die samenkomen in het kader van deze kampen, stages en activiteiten moeten in eenzelfde groep blijven en mogen niet samen worden gezet met de personen van een andere groep.

De begeleiders en deelnemers ouder dan 12 jaar respecteren de regels van social distancing in de mate van het mogelijke, in het bijzonder het behoud van een afstand van 1,5 meter tussen elke persoon.”

Art. 10. Artikel *8bis* van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, wordt vervangen als volgt :

“ § 1. Onverminderd andersluidende bepalingen voorzien door dit besluit, neemt eenieder de nodige maatregelen om de naleving van de regels van social distancing te garanderen, in het bijzonder het behoud van een afstand van 1,5 meter tussen elke persoon, behoudens voor wat betreft de personen die onder hetzelfde dak wonen onderling, kinderen onderling tot en met de leeftijd van 12 jaar, en voor contacten tussen personeel enerzijds en leerlingen anderzijds binnen het kleuteronderwijs.

§ 2. In afwijking van de eerste paragraaf en onverminderd de verplichting om de social distancing na te leven, is het behoud van de afstand van 1,5m niet vereist tussen personen die elkaar ontmoeten in toepassing van artikel 5*bis*.”

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 juni 2020 tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19.

Brussel, 9 juni 2020

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Bijlage 2. Protocol voor beheerders van sportinfrastructuur en openbare ruimtes

Protocol voor beheerders van sportinfrastructuur en openbare ruimtes

Inleiding

Dit protocol is een aanvullend document bij de leidraad voor de heropstart van de sportsector (update 8 juni).

Vanaf 8 juni kunnen de contactloze sportactiviteiten worden hervat, indoor en outdoor, amateur of professioneel, competitie en training. Sportzalen en fitnessruimtes mogen ook heropenen, mits het protocol in acht wordt genomen.

Maar:

- *Contactsporten (bv. judo, boksen, voetbal enz.) moeten altijd beperkt blijven tot 'contactloze' trainingen.*
- *Wat de sportfaciliteiten betreft, zullen de protocollen ook moeten worden gevolgd.*
- *Kleedkamers en douches zullen nog steeds niet toegankelijk zijn.*

Hoewel outdoor sporten nog steeds aanbevolen blijft, is er dus geen onderscheid meer tussen outdoor en indoor sporten, behalve dan de protocollen voor de infrastructuur zelf. Daar gaan we hier dieper op in.

Georganiseerd verband of individueel sporten

Sporten gebeurt nog steeds in georganiseerd verband in een beperkte groep van maximum 20 sporters, inclusief een verplichte sportbegeleider, maar is dus nu zowel indoor als outdoor mogelijk. Hierbij moet men ook steeds 1,5 meter afstand behouden ten opzichte van elkaar, behalve bij kinderen tot en met 12 jaar. Hiervoor vervalt de afstandsregel.

Aantal sporters per infrastructuur

Om de afstandsregels beter te kunnen respecteren en overbevolking van de beschikbare ruimte te vermijden, adviseren we om erop toe te zien dat de sportinfrastructuur **minstens 30m² per deelnemer** kan waarborgen.

Voor bepaalde sporten waarbij er in normale omstandigheden nauwelijks of geen kans is op onderlinge interactie en lichamelijk contact is deze perimeter overdreven. Bij dergelijke activiteiten binnen een afgebakende zone voor één persoon, adviseren we om binnen de beschikbare sportoppervlakte minimaal 10m² per aanwezige sporter te waarborgen en het materiaal tussen opeenvolgende gebruikers te ontsmetten. Een typisch voorbeeld hiervan is een outdoorzone met fitnessstoestellen. Deze uitzondering is ook relevant bij sporten zoals indoorfitness met toestellen, toestelturnen of in een volgende fase bij baantjeszwemmen.

Infrastructuur die open mag, moet nog niet open.

Beheerders beslissen wanneer zij klaar zijn om op een veilige en verantwoorde manier terug open te gaan.

De onderstaande zaken zijn aanbevelingen vanuit de klankbordgroep voor de heropstart van de sportsector. Het is aan de infrastructuurbeheerders om hier de juiste keuzes te maken. Het is aan de sportverenigingen en andere aanbieders om hier actief mee aan de

slag te gaan en te zorgen voor een veilig en gezond sportaanbod (zie hiervoor ook Protocol gemeenten).

De richtlijnen van de Nationale Veiligheidsraad moeten te allen tijde opgevolgd worden. Die richtlijnen primeren op wat in dit protocol beschreven wordt.

1. Openluchtinfrastructuur

Hygiëne

- Aandacht is nodig **aan de toegangen** van die accommodaties:
  - Neem maatregelen rond ontsmetting aan de toegangspoorten (waar van toepassing). Bij infrastructuur in gemeentelijk/stedelijk beheer, lijkt het aangewezen om dat met eigen personeel op te volgen. Indien er sprake is van erfpacht, concessie ... (dus bij beheer door de club/derden) is het noodzakelijk te vragen naar afspraken met de betrokken club. Wie, wanneer, hoe ...
  - Zorg aan de toegang voor affichering van de algemene coronamaatregelen of voor aangepaste communicatie vanuit de eigen sportfederatie. Waar de accommodatie niet kan afgesloten worden, is de toegang geen probleem. Zorg toch dat er voldoende sensibilisering is voor gebruikers van de terreinen.
- Wat betreft het **gebruik van materiaal** (speren, tennisballen, voetballen, palletjes ...):
  - Elke sport is daarin anders. Het delen van sportmateriaal is op zich toegelaten, maar het voorzichtigheidsprincipe moet hier toch toegepast worden. Ontsmetting voor en na een training is sterk aangeraden. Het is dus aan te raden aan elke sportclub te vragen hoe zij dit zien voor hun sport. Vermoedelijk krijgen ze richtlijnen van hun federatie, maar niet elke vereniging is aangesloten bij een federatie, en niet alle federaties hebben richtlijnen klaar.
- Leg de verantwoordelijkheid van hygiëne ook **bij de sporter zelf**, en geef dat signaal door aan de clubs. Een club kan materiaal voorzien, maar het is de sporter die ermee aan de slag moet om zijn materiaal en handen te ontsmetten.

Afstand houden

- Het opgelegde maximum sporters moet altijd gerespecteerd worden, dus 20 personen per groep inclusief begeleider. Om de afstandsregels beter te kunnen respecteren en overbevolking van de beschikbare ruimte te vermijden, adviseren we in de sportinfrastructuur **minstens 30m² per aanwezige** te waarborgen.

De regels rond social distancing vervallen voor kinderen tot en met 12 jaar. Hier moet je dus geen rekening houden met minimum oppervlakte per persoon, of met social distance tijdens de training.

- De lijst van **toegelaten sporten** is niet limitatief. Voor +12-jarigen gaat het nog steeds om contactloos sporten, voor kinderen tot en met 12 jaar zijn contactsporten ook mogelijk. Je gezond verstand gebruiken en aandacht hebben voor de algemene regels rond social distancing (risico op groepsvorming) en hygiëne zijn hier prioritair.

Algemeen

- Zorg voor **affichering** waar mogelijk.
- Waar het beheer niet in handen is van de gemeente of stad, maar bij een **club of andere organisatie** ligt, kan je als gemeente wel adviseren aan de club om met bovenstaande zaken aan de slag te gaan.
Adviseer clubs om bij de betreffende federatie te informeren naar de juiste richtlijnen en communicatiemateriaal.
- Vanaf 8 juni mogen ook horecazaken open, dus ook die van de buitensportaccommodaties. Dit kan uiteraard alleen onder de voorwaarden die bepaald werden voor herstart van horeca. Hiervoor verwijzen we naar [Horeca Vlaanderen met de richtlijnen voor drinkgelegenheden](#).
Het is aan te raden ook bij de clubs te vragen naar een plan van aanpak op basis van de richtlijnen die werden opgemaakt, of hen minstens te wijzen op hun verplichtingen.
- **Kleedkamers en douches blijven gesloten.** Dit in tegenstelling tot de toiletten die wel opengesteld worden om zo een betere hygiëne te bevorderen. De beheerder moet hierbij wel de hygiëne kunnen waarborgen.
Kleedkamers en douches zullen vanaf 1 juli wel opnieuw geopend kunnen worden.

Naast deze basisprincipes voor openluchtsportinfra vind je richtlijnen rond [het openstellen voor sportpleintjes, speelterreinen en skateparken](#) (opgesteld door Bataljong en partners).

2. Indoor sportinfrastructuur

Vanaf 8 juni mag de indoor sportinfrastructuur opengesteld worden. Dit protocol bevat richtlijnen en adviezen om je te helpen bij een verantwoorde en veilige heropening van deze infrastructuur.

2.1. Hoe dit protocol gebruiken?

- De richtlijnen van de Nationale Veiligheidsraad moeten ten alle tijden opgevolgd worden. Die richtlijnen primeren op wat in dit protocol beschreven wordt.
- De onderstaande zaken zijn aanbevelingen vanuit de betrokken actoren. De eerste kolom geeft weer op wat de informatie van toepassing is, de tweede kolom bevat de aanbevelingen, de derde kolom zijn voorbeelden van hoe dit in de praktijk gebracht kan worden. Het is aan beheerders om hier de juiste keuzes te maken in functie van de eigen unieke infrastructuur. Het is aan de sportverenigingen en andere aanbieders om hier actief mee aan de slag te gaan voor een veilig en gezond sportaanbod.
- Het eerste deel focust op de sporters, het tweede deel focust op de medewerkers. Als algemene regel geldt dat er steeds aandacht moet zijn voor afstand houden, hygiëne en beperken van groepsvorming. Dit protocol is ook in die zin opgebouwd. We besteden ook aandacht aan enkele technische aandachtspunten.
- Raadpleeg ook het [protocol voor lokale besturen](#) dat een afwegingskader bevat voor het heropenen van sportinfrastructuur op basis van 5 leidende vragen.

2.2. Een veilige infrastructuur voor sporters

Algemeen

	Aandachtspunt	Voorbeelden van mogelijke acties of meer info
Verantwoordelijk gedrag van de sporters en hun begeleiders	Vraag sporters alert te zijn voor hun eigen gezondheid • Gedragscode voor sporters • Gedragscode voor ouders • Gedragscode voor trainers	De algemene maatregelen voor de bevolking in kader van Covid-19 gelden ook voor de sporters (www.info-coronavirus.be/nl/tips-om-jezelf-te-beschermen/)
	Sporters met ziektesymptomen zoals hoest en/of koorts komen niet sporten en kunnen de toegang tot de indoorsportinfrastructuur geweigerd worden.	
Veiligheidsadvies	Betrek je preventie-adviseur of dienst veiligheid van de gemeente	• Doe een rondgang • Bespreek het plan met looplijnen gekoppeld aan een voorstel van tijdrooster

Afstand houden

Hou waar mogelijk rekening met de 1,5 meter-regel tussen elke persoon of tussen verschillende gezelschappen van personen die onder hetzelfde dak wonen.

	Aandachtspunt	Voorbeelden van mogelijke acties of meer info
Algemeen	Goede signalisatie moedigt aangepast gedrag van de aanwezigen aan en werkt ondersteunend	• Markeringen met de 1,5 meter afstanden op de grond maken het voor iedereen gemakkelijker om afstanden in te schatten • Signalisatie op ooghoogte kan veel duidelijk maken. • Sluit dingen visueel af (bv. niet alle wasbakken/ douches/ lockers/... in gebruik) • Hang duidelijke affiches op met de gedragsregels • ...
Doorstroming	Sporters moeten op een veilige afstand van elkaar kunnen rondlopen in je accommodatie. Maak een denkoefening voor de inkomhal, gangen, toegangen, ...	• Pas waar het kan éénrichtingsverkeer toe • Voorkom te dicht bij elkaar kruisen, indien dit niet mogelijk is communiceer op die plaatsen dan de 'voorrangsregels'

		• Voorzie looplijnen waar wenselijk. Rechts lopen op trappen en in gangen? • Nooddeuren die geen branddeuren zijn, kunnen open gezet worden om zo aparte in- en uitgangen te creëren. • Kan je de stroom aankomende en vertrekkende bezoekers scheiden? • Verwijder stoelen, banken, ... om rusttijden binnen te vermijden • Duidelijke signalisatie van de looprichtingen en wachtplaatsen • Verzoek de bezoekers om de accommodatie onmiddellijke te verlaten.
Onthaal	De inkomhal kan geen verzamelplaats zijn voor sporters en niet-sporters. Mensen die vragen hebben of komen inschrijven voor activiteiten, moeten afstand houden.	• Sporters en niet-sporters verzamelen niet in de inkomhal. Maak afspraken of ze buiten wachten en opgehaald worden door begeleiders, of echt stipt naar de training komen zodat wachttijden te vermijden zijn. • Ouders/begeleiders halen buiten op, en komen niet binnen in de sporthal of inkomhal • Vraag aan sporters om onmiddellijk na de training te vertrekken. • Bij loket of open balie: buiten gearceerde kaders blijven (vb. 1,5 m afstand gewaarborgd via arcering op de vloer) • Communicatie uithangen
Capaciteit bepalen sportzalen	30m² per sporter moet minimaal gewaarborgd worden. Dit is de algemene richtlijn (gebaseerd op de sportzaal, niet op de randaccommodatie). Let op! In veel omstandigheden is dit meer dan normaal aanwezig in de sporthal. Voor bepaalde sporten waarbij er in normale omstandigheden nauwelijks of geen kans is op onderlinge interactie en	• Bekijk met de clubs welke teams zij wensen te laten trainen, en wat de grootte is van de groepen.

	lichamelijk contact, is deze perimeter te overdreven. Bij dergelijke activiteiten binnen een afgebakende zone voor één persoon, adviseren we om binnen de beschikbare sportoppervlakte minimaal 10m² per aanwezige sporter te waarborgen en het materiaal tussen opeenvolgende gebruikers te ontsmetten. Een typisch voorbeeld hiervan is een fitness met vaste toestellen.	
Kleedkamer-gebruik en douches	Kleedkamers blijven gesloten tot 1 juli. Bereid je alvast voor op de heropening.	• Sporters komen in sportkledij naar de indoor sportinfrastructuur. • Eventueel (voldoende) ruimte voorzien om te wisselen van schoenen (outdoor/indoor) • Stimuleer clubs om te werken met rugzakjes per kind voor overkledij. • Maak ter in voorbereiding op 1 juli alvast een plan op voor de opening van kleedkamers en douches • Verminder bij het gebruik van de groepskleedkamers de maximale capaciteit (bij heringebruikname)
Toiletgebruik	Aandacht voor afstand aan de wastafels	• Neem niet alle wasbakken in gebruik. • Duid aan waar mensen kunnen wachten, beperk het aantal mensen in de toiletruimte
Vergaderzalen	Maximum capaciteit bepalen	• Gesloten laten voor externen • Voor intern gebruik: stoelen wegnemen • Communicatie aanbrenge
EHBO	EHBO moet ter beschikking zijn bij elke sportactiviteit	• Stel een EHBO-koffer ter beschikking in de sportzaal • Indien EHBO in EHBO-lokaal: ○ Laat enkel de gekwetste naar binnen (in de mate van het mogelijke) ○ Draag als verzorgende een mondmasker. ○ Vraag aan de gekwetste naar een eigen mondmasker of voorzie er een.

Berging materiaal	Vooral bij gebruik door meerdere groepen of bij wissel van twee groepen	• Zorg voor voldoende tijd tussen twee verschillende groepen en clubs indien ander materiaal nodig is voor de training
Tribunes	De tribune kan in gebruik genomen worden vanaf 1 juli (max 200 bezoekers)	• Baken de tribune af. • Zorg voor communicatie. • Bij heringebruikname – bepaalde capaciteit en duid de zitplaatsen aan met respect voor social distance
Lift	De lift wordt bij voorkeur niet gebruikt, indien noodzakelijk door maximaal één persoon	• Zorg voor communicatie
Parking	De parking is open voor auto's en fietsers.	• Zorg vooral aan de ingang voor een scheiding van stromen. Zie ook doorstroming.
Fietsenstalling	Fietsenparkings zijn meestal dichter dan 1.5m op elkaar	• Zorg voor signalisatie om afstand te houden
Wissel van groepen	Groepen mogen niet gemengd worden op de locatie	• Dit kan door bijvoorbeeld te werken met variabele timeslots, waarbij groepen op verschillende tijden wisselen. Zorg daarbij ook voor voldoende wisseltijd zodat de toevoer en afvoer van kinderen zo gedoseerd mogelijk kan verlopen.

Hygiëne

	Aandachtspunt	Voorbeelden van mogelijke acties of meer info
Algemeen	Een virus heeft altijd een mens of dier nodig om 'in leven te blijven' en zich te kunnen delen. De kans dat je besmet wordt door het aanraken van materialen of oppervlak is klein, maar niet helemaal uitgesloten. Het is daarom belangrijk om je handen regelmatig te wassen met water en zeep of te desinfecteren met alcoholgel als er geen water beschikbaar is. Let erop dat je je gezicht zo weinig mogelijk aanraakt met je handen. <i>(Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid)</i>	

Reiniging en desinfectie	Reinigings- en desinfectie intensiveren, maar wel met aandacht en haalbaarheid voor de lange termijn. Voorzie extra reinigingsmomenten in je poetschema. Afhankelijk van de gebruiksfrequentie kan het nodig zijn om vaker te reinigen.	• Extra aandacht aan oppervlakken en voorwerpen die vaak worden aangeraakt, zoals deurknoppen, lichtschakelaars, werkbladen, handgrepen, klavieren, toiletten, kranen en wastafels ... • Voorwerpen die niet goed gereinigd kunnen worden, kan men indien mogelijk best verwijderen. • Laat deuren zo veel mogelijk openstaan. Let op met brandveiligheid.
Onthaal	Besmetting in de accommodatie beperken	• Signalisatie aan gebouwen (ingang verboden voor mensen die ziektesymptomen hebben) • Hygiëncorner voorzien aan alle ingangen van de verschillende sporthallen met handgel, papieren zakdoekjes • Zorg dat vuilnisbakken niet kunnen gebruikt worden, open deksel hebben of enkel met de voet kunnen geopend worden
Kleedkamers en douches	Deze kunnen pas geopend worden vanaf 1 juli.	• Laat kleedkamer alleen gebruiken wanneer echt belangrijk voor die gebruiker • Voorzie in poetschema ook ontsmetting in de schoonmaak
Vergaderzalen	Enkel voor intern gebruik	• Voorzie ontsmettingsgel en doekjes in vergaderzaal
Sportmateriaal	Materiaal wordt doorgegeven of door verschillende personen opgesteld.	• Vraag aan de club om in hun coronaplan hierrond een actie te voorzien rond het ontsmetten van los materiaal na/voor gebruik. • Maak afspraken rond het opstellen van materiaal. • Neem deze zaken op in een coronadraaiboek en laat ook de clubs hierrond een engagement ondertekenen.
Sportzaal	Sporters moeten enkel voor hun sportmoment in de zaal zijn en beperkt in aanraking komen met alles.	• Verwijder banken en stoelen.

		• Elke speler eigen waterdrinkbus, geen grote waterflessen toestaan.
Lockers	In de meeste gevallen zijn er geen specifieke ontsmettingsmaatregelen nodig. Het reinigen met water en de reguliere reinigingsmiddelen is voldoende als algemene voorzorgsreiniging.	• Ontsmettende handgel voorzien bij de lockers • Lockers niet laten gebruiken? Dit hangt natuurlijk heel sterk af van de lokale context
EHBO	Agentschap Zorg en Gezondheid: Als voorzorgsreiniging is het reinigen van een EHBO-lokaal vergelijkbaar met lokalen die regelmatig gebruikt worden.	• Wel kan er best een procedure/werkplan opgesteld worden ingeval van melding van een bevestigde of vermoedelijk COVID-19 besmetting van een bader/bezoeker.
	Agentschap Zorg en Gezondheid: Als in het EHBO-lokaal (of andere ruimte) een persoon met een bevestigde of vermoedelijke COVID-19-besmetting aanwezig was, is het omwille van de 'mogelijke' overleving van het virus gedurende enkele dagen in het milieu, aanbevolen om bereikbare oppervlakken in deze locaties grondig te reinigen én te desinfecteren.	• In de procedure moet er aandacht besteed worden aan oppervlakken en voorwerpen die vaak worden aangeraakt, zoals deurknoppen, lichtschakelaars, werkbladen, handgrepen, klavieren, toiletten, kranen en wastafels,...
Drankautomaten en waterfonteintjes	Extra aandacht voor hygiëne gezien deze zijn gemaakt om te gebruiken door meerdere personen	• Voorzie het nodige materiaal om veilig te kunnen gebruiken en voorzie communicatie (wattenstaafjes voor intikken code, ontsmettingsgel, doekjes)

Beperkte groepjes – samenscholing

	Aandachtspunt	Voorbeelden van mogelijke acties of meer info
Cafetaria	Horeca mag openen vanaf 8 juni op basis van de heropstartprotocollen van de horecasector.	• Vraag aan uitbater of hij opnieuw zal opstarten en wanneer (heeft ook impact op gebruik sanitair en doorstroming) • Verwijs door naar Horeca Vlaanderen voor correcte aanpak

		• Cafeteria in handen van clubs – maak hen bewust dat ze ook onder deze regels vallen • Uitbating door de gemeente – stel een uitbatingsplan op volgens de regels • Gedeelde kantines van sportclubs vraagt om extra reinigingen na elke gebruiker en 1 afgestemd 'Corona'plan
Fietsenstalling	Het 'blijven hangen' na de training moet vermeden worden.	Voorzie sensibilisering aan de fietsenstalling

Technische aandachtspunten

	Aandachtspunt	Voorbeelden van mogelijke acties of meer info
Doeltreffende desinfectie	Na het reinigen met een neutraal reinigingsmiddel: een op chloor gebaseerd desinfectiemiddel (0,1% natriumhypochloriet) of een alcoholoplossing (70% ethanol gebruiken) of producten gebruiken die antimicrobiële middelen bevatten waarvan bekend is dat ze effectief zijn tegen coronavirussen (EN14476-norm). Zie bijlage 1 voor meer info over correcte dosering en gebruik. (Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid)	• Waterstofperoxyde (minimaal 5%) is geschikt als desinfectiemiddel voor het corona-virus. (Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid)
Legionella	Door een verminderd waterverbruik ontstaat er stilstand in de leidingen, waardoor de kwaliteit van het drinkwater vaak terugloopt en het risico op legionellagroei kan toenemen.	• Vóór ingebruikname moet de volledige installatie gedurende minstens 1 uur op 65°C gebracht worden en dient men ze daarna te spoelen met een minimaal spoelvolume van 3 maal de leidinginhoud. • Belangrijk is dus na eventuele stilstand álle leidingen en tappunten overmatig te doorspoelen. Dus: alle wastafelkranen, toiletten, dubbeldienstkranen, douches en zeker ook koud water! • Warmwatercircuits dienen thermisch gedesinfecteerd te

		worden. Bijvoorbeeld: 15 meter leiding van ½ inch heeft een waterinhoud van 3 liter, 3 keer deze inhoud is 9 liter - Spaardouchekoppen van 6l/min vragen dus een spoeling op 65° C van 1 ½ min. • Aangeraden is om een week voor opening staalnames te laten doen zodat bij opening duidelijk is of de legionella normen zijn overschreden.
Veiligheid drinkwater	Zie info legionella	
Ventilatie	Het virus is minder actief in goed geventileerde ruimten.	• Zorg waar mogelijk voor meer aanvoer van verse lucht. • Laat buitendeuren niet openstaan om de ventilatiesystemen die voor de luchtverversing zorgen niet te verstoren (bij goed werkende systemen). • In slecht verluchte ruimten laat je zo veel mogelijk deuren en ramen open • Vermijd gebruik van airco.

2.3. Een veilige werkplek voor personeel, trainers en medewerkers/vrijwilligers

Algemeen

• Vraag je medewerkers alert te zijn voor hun eigen gezondheid op de werkplek en daarbuiten.   • Een medewerker met ziektesymptomen zoals hoest en/of koorts komt beter niet naar de werkplek.
• Communiceer de bijhorende gedragscodes: ○ Blijf thuis, zeker als je ziek bent.   ○ Was vaak je handen met water en zeep.   ○ Hou minstens 1,5 meter afstand als je buiten bent.   ○ Beperk je fysieke sociale contacten.   ○ Draag een mondkapje op het openbaar vervoer en op drukke openbare plaatsen.
• De vereiste nodige persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) kunnen per type medewerker verschillen (type mondkapje, plexischerm ...).
• Bespreek ook met de medewerkers waar hun grootste vragen of bezorgdheden liggen, en zoek samen naar een oplossing.

Afstand houden

Hou steeds rekening met de 1,5 meter-regel.

	Aandachtspunt	Voorbeelden van mogelijke acties of meer info
Algemeen	Afstand houden tussen medewerkers	• Laat medewerkers in verschillende ruimten werken of met voldoende afstand van elkaar • Er zal dus meer dan anders individueel gewerkt worden. • Bepaal de capaciteit van de refter met respect voor social distance
Onthaal-medewerkers	Zorg dat de medewerkers beschermd zijn bij het onthaal	• Heb je een open balie, neem dan maatregelen (bv plexiglas) • Als mensen in een gesloten ruimte moeten komen (bv inschrijvingen kampen), vraag dan om een mondk masker te dragen of voorzie afstands aanduiding. Communiceer hierover vooraf.
Schoonmaak medewerkers	Zorg dat de medewerkers onderling de afstand en de afstand tot sporters kunnen respecteren.	• Het poetsen gebeurt zo veel mogelijk op het moment dat er niemand in de accommodatie is. • Wanneer er sporters aanwezig zijn in de accommodatie het poetspersoneel een mondk masker laten dragen?
Toezichters	Afspraken maken met de toezichter rond zijn aangepast coronatakenpakket Wat met zijn uurrooster? Bezetting beperkt maar toch aanwezig? Personen met een EHBO-diploma die in de noodprocedures een EHBO-taak hebben volgen best ook een 'corona-bij scholing'.	• Eerder wel of eerder niet opzetten van materialen? • Controle van de uitvoering van de maatregelen en aanspreken van de betrokken clubs en sporters • Bekijk de capaciteit van het zaalwachterslokaal
EHBO	Maak afspraken met de clubs rond gebruik van EHBO	• Toedienen van EHBO enkel met een mondk masker op.

Pauzes	Maak afspraken waar pauzes kunnen genomen worden	• Grootte van de keuken of eetplaats? Vergaderzaal inzetten? • Pauzes apart nemen in deze periode of toch samen i.f.v. sociaal contact?

Hygiëne

	Aandachtspunt	Voorbeelden van mogelijke acties of meer info
Onthaal-medewerkers	Zorg dat de medewerkers beschermd zijn bij het onthaal	• Voorzie aan de balie ontsmettingsgel • Bekijk de algemene richtlijnen voor kantoorinrichtingen
Schoonmaakmedewerkers	Zorg voor een hygiënische werkomgeving waarbij er aandacht is voor gedeeld werkmateriaal	• Aankoop van extra materiaal en producten nodig? • Aparte poetskarren per persoon?
Toezichters	Toezichters moeten in een veilige omgeving kunnen werken	• Bijvullen van de publieke ontsmettingsmiddelen, maar ook de eigen ontsmettingsmiddelen
EHBO	Het EHBO-materiaal moet ten allen tijde proper en bacterievrij zijn	• Alles ontsmetten van materiaal wat is gebruikt • De clubs geen vrij gebruik geven van EHBO koffers, ofwel x aantal koffertjes maken en ter beschikking stellen van elke club. Iedere club staat in voor z'n eigen koffertje. • Voorzie op elke poetskar een set met mondmasker en handschoenen

2.4. Elke sportinfrastructuur moet een veilige plek zijn voor supporters

Vanaf 1 juli zal er opnieuw publiek toegelaten zijn bij sportieve evenementen. Er zullen maximaal 200 zitten toeschouwers mogen aanwezig zijn bij een competitiewedstrijd. Dit document zal voor aanvang van fase 4 nog een update krijgen waarin concrete richtlijnen en adviezen in functie van supporters/toeschouwers worden toegevoegd.

Bijlage 1: Desinfectie

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid

Mogelijkheden voor desinfectie, naargelang het oppervlak, zijn:

Na het reinigen met een neutraal reinigingsmiddel **een op chloor gebaseerd desinfectiemiddel** gebruiken (0,1% natriumhypochloriet)

- Chlooroplossing 1000 ppm wordt vers aangemaakt met chloortabletten of met bleekwater:
- Chloortabletten (natriumdichloorisocyanuraat of NaDCC) oplossen in handwarm water, aan een concentratie van 1000 ppm. Hoeveel tabletten hiervoor nodig zijn, hangt af van het gewicht van de tabletten en van het percentage actieve chloor aanwezig in de tablet.
- Bleekwater moet verdund worden in koud water:

Commerciële concentratie chlooroplossing	Hoeveelheid geconcentreerde chlooroplossing	Hoeveelheid geconcentreerde chlooroplossing
chlooroplossing 10°	32 ml per liter water	160 ml per 5 liter water
chlooroplossing 12°	26 ml per liter water	130 ml per 5 liter water
chlooroplossing 15°	20 ml per liter water	100 ml per 5 liter water
chlooroplossing 20°	16 ml per liter water	80 ml per 5 liter water

Opm. 1° = 1 chlorimetrische (Franse) graad = 3,17 g/L = 3170 ppm

- De chlooroplossing minimaal 5 minuten laten inwerken.
- Naspoelen met proper water.

!! Aandachtspunt: Meng nooit huishoudelijk bleekmiddel met ammoniak of een andere reiniger omdat er dan chloordampen kunnen ontstaan!!

Na het reinigen met een neutraal reinigingsmiddel **een alcoholoplossing** gebruiken (70% ethanol)

!! Aandachtspunt: Ethanol (70%) kan worden gebruikt voor desinfectie van kleine oppervlakken (max. 0,5 m²), zoals deurklinken of lichtknoppen. Bemerkt: alcohol mag niet gebruikt worden voor grote oppervlakten omwille van de brandbaarheid van het product en het risico op bedwelming!!

Producten gebruiken die antimicrobiële middelen bevatten waarvan bekend is dat ze effectief zijn tegen coronavirussen.

Deze dienen te voldoen aan volgende voorwaarden):

- actief tegen Vacciniavirus volgens de EN14476 (versies 2013 en/of 2015) (= > actief tegen enveloppe virussen)

of

- actief tegen Poliovirus + Adenovirus + Norovirus volgens de EN14476 (versies 2013 en/of 2015) (= > volledige virucidie).

Waterstofperoxyde (minimaal 5%) is geschikt als desinfectiemiddel voor het coronavirus.

Of bepaalde producten aan deze vereiste voldoen wordt best besproken met de leverancier.

Hou er rekening mee dat EN14476 enkel betrekking heeft op virussen; maar natuurlijk ook de andere soorten micro-organismen belangrijk zijn bij ontsmetting. Daarvoor gelden volgende normen:

- Oppervlakteontsmetting (sprays/concentraten):
  - Bacteriën: EN 13727 (2015) + EN 13697 (2015)
  - Gisten: : EN 13727 (2015) + EN 13697 (2015)
- Oppervlakteontsmetting (wipes):

- Bacteriën: EN 13727 (2015) + EN 16615 (2015)
- Gisten: EN13624 (2013) + EN 16615 (2015)
- Ontsmetting door onderdompeling:
  - Bacteriën: EN 13727 (2015) + EN 14561 (2006)
  - Gisten: EN13624 (2013) + EN 14562 (2006)

Bespreek met de leverancier van de producten of deze aan bovenstaande eisen voldoen.

!!Aandachtspunt: Volg de toepassingsinstructies van de fabrikant!!

Reiniging en ontsmetting wordt best uitgevoerd door personeel dat opgeleid is in het correct gebruik van aangewezen persoonlijke beschermingsmiddelen.

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 juni 2020 tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19.

Brussel, 9 juni 2020

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Bijlage 3. Protocol voor gemeenten

Protocol voor gemeenten

Inhoud

Inleiding	1
1. Afwegingskader voor het heropenen van infrastructuur	1
2. Algemene aanpak voor verenigingen en voor andersgeorganiseerde sportaanbieders	3
2.1. Algemeen	3
2.2. Buitensportaccommodaties in beheer van clubs.....	4
2.3. Binnensportaccommodaties	4
2.4. Anders georganiseerde sport	4

Inleiding

Dit protocol voor de gemeenten is aanvullend op de leidraad voor de heropstart van de sportsector (update 8 juni) en bevat enkele basistips voor lokale besturen om de heropstart van de sportsector binnen hun gemeente op een veilige en verantwoorde manier te laten verlopen.

Niet alle sporten zijn mogelijk in de openbare ruimte zonder specifieke sportinfrastructuur. Een heropening van de sportinfrastructuur is dan ook noodzakelijk. Als grootste aanbieder van sportinfrastructuur willen gemeenten volop inzetten op het heropenen van hun infrastructuur, zowel voor de sporters in georganiseerd verband als voor de vrije gebruikers. Dit protocol is ook aanvullend op het protocol voor beheerders van sportinfrastructuur.

Met dit protocol willen we de gemeenten richting geven hoe ze te werk kunnen gaan en hen aandachtspunten meegeven voor een lokale uitwerking. Hierbij zijn we uiteraard gebonden aan de nationaal geldende maatregelen, maar is er daarnaast ruimte voor lokale inschattingen over het aanbieden van een veilige sportomgeving. Het staat een infrastructuurbeheerder vrij om strengere regels te hanteren indien men inschat dat dit noodzakelijk is om de veiligheid te kunnen garanderen.

De gemeente maakt afspraken met alle gebruikers van haar infrastructuur. Elke gebruiker kan zich dan zo organiseren dat ze voldoet aan deze afspraken. Deze afspraken zullen dus verschillen per gemeente, per soort infrastructuur, per soort gebruiker... Eén standaarddraaiboek voor alle (gemeentelijke) sportinfrastructuren is dus niet mogelijk.

Met dit document, dat in samenwerking met de verschillende actoren in het sportlandschap is opgesteld, willen we erin slagen om zo veel mogelijk mensen zo snel mogelijk terug een sportplek te geven. Dit altijd vanuit de overweging dat de gezondheid van sporters en medewerkers voorop staat.

1. Afwegingskader voor het heropenen van infrastructuur

Als lokaal bestuur is één van je doelstellingen om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten en bewegen, en dit in veilige omstandigheden. Dit betekent ook dat lokale besturen bepaalde afwegingen moeten maken om infrastructuur al dan niet open te stellen. De lokale beslissingen kunnen dus soms strikter zijn dan de mogelijkheden die de Nationale Veiligheidsraad biedt. Denk daarbij aan het later heropenen van bepaalde

sportaccommodatie door gebrek aan toezicht, de vrees voor het ontstaan van een zogenaamde hotspot of een strengere capaciteitsregel door beperkingen in de randaccommodaties zoals kleedkamers of toegangen of om geen discriminatie te creëren tussen verschillende leeftijdsgroepen, ...

5 leidende vragen voor de afweging om sportinfrastructuur al dan niet open te stellen:

1. Kan je een veilige infrastructuur of dienst aanbieden? Welke maatregelen zijn daarvoor nodig?

Parameters zijn hier uiteraard de veiligheid van de gebruikers en van de medewerkers.

Hiervoor verwijzen we naar alle maatregelen die zijn opgenomen in het *protocol beheerders*.

2. Wat is voor het bestuur prioritair om te kunnen starten?

Dit gaat om afwegingen in sportclubbeleid en/of 'alle' inwoners, publieke ruimte en/of indoor en/of zwembad, topsport en/of recreatiesport. Soms zal een bestuur een bepaalde keuze prefereren, maar op het terrein vaststellen dat dit niet haalbaar is. Ook de praktische haalbaarheid zal dus zeker meespelen in het bepalen van prioriteiten.

Bv. een topgymnastiekzaal voorrang geven op de gemeentelijke sporthal

Bv. een bemande sportzaal of een onbemande sportzaal

Bv. ter beschikking stellen van sporthallen voor scholen of verdeling mondkmaskers

3. Is het wenselijk om de opgelegde beperkingen op te volgen, te controleren. En zo ja, hoe dan?

Dit kan gaan om heldere en handelbare afspraken met clubs, taken voor buurtbewoners van de sportaccommodatie tot samenwerking met lokale politie.

Het is belangrijk om per accommodatie een corona-draaiboek op te maken.

We gaan hier ook op in bij het 'protocol beheerders'

4. Is het financieel haalbaar om aan al het bovenstaande te voldoen?

Je kan bij alle infrastructuur aangeven dat opening mogelijk is met aangepaste maatregelen en met de nodige opvolgingsmaatregelen. Daar staat ook een kostprijs tegenover. Ondanks dat je maximaal wilt openstellen als lokaal bestuur, kan je toch kiezen om niet open te stellen omwille van niet-verantwoordbare uitgaven. Denk daarbij aan een schaatspiste of een zwembad, maar ook aan zeer kleine sportinfrastructuur die te veel maatregelen zou vragen om veilige afstanden te bewaren.

Pas als een lokaal bestuur op bovenstaande 4 vragen een positief antwoord heeft, kan (een deel van) de sportaccommodatie openen, en dit in samenspraak met alle betrokken partners in die infrastructuur. En dan is de volgende vraag ook absoluut belangrijk:

5. Welke partners of communicatiekanalen kan je betrekken om optimaal te communiceren en te sensibiliseren?

Denk aan de andere gemeentelijke diensten, de sportraad, de sportclubs, maar ook aan buurtbewoners, jongeren, welzijnspartners, ouderenraden, scholen, ...

Neem deze initiatieven dan ook op bij de 'te nemen maatregelen'.

Dit betekent dat je voor verschillende sportaccommodaties ook verschillende beslissingen kan nemen omdat andere partners betrokken zijn, of andere werkvormen actief zijn op het terrein.

Denk hierbij aan de gecontroleerde clubbezetting in indooraccommodaties tegenover de uitdagingen die er liggen om onze jongeren ook een plaats te geven in de openbare ruimte. Niet meer of minder belangrijk, maar een heel andere aanpak en dus andere antwoorden op bovenstaande vragen.

Om hier verder op in te gaan, ontwikkelen we het **protocol voor beheerders met richtlijnen voor** het openen van **outdoorsportinfrastructuur, indoorsportinfrastructuur en zwembaden**.

De protocollen met betrekking tot speelterreinen, skateparken, basketpleintjes en openbare beweegplekken worden opgemaakt in samenspraak met het Expertisecentrum Buurtsport, De Ambrassade, Bataljong en verschillende jongerenwerkingen. Deze kennis en info wordt gebundeld binnen de exitstrategie 'Publieke Jeugdruimte Meer waardevolle plekken voor kinderen en jongeren'. Hierbinnen is ook extra aandacht voor maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren verwerkt.

2. Algemene aanpak voor verenigingen en voor andersgeorganiseerde sportaanbieders

2.1. Algemeen

1. Informeer alle sportaanbieders in je gemeente over de versoepelde maatregelen, voor zover dat nog niet is gebeurd. De maatregelen hebben voor elke sport een andere impact. Maak hier dus ook de juiste vertaalslag wat dit betekent voor een bepaalde sportclub, sporttak of werking.
2. Maak een onderscheid tussen buitensportclubs en binnensportclubs, contactsporten en niet-contactsporten, clubs met eigen accommodatie en clubs die trainen in de gemeentelijke accommodatie. Ook je eigen (buurt)sportwerking, jeugdwerking of privé-initiatieven kunnen hier in betrokken worden.
3. Inventariseer welke plannen er voor sportactiviteiten bij de aanbieders zijn. Betrek ook de binnensportclubs eventueel in het buitensporten. Rekening houdend met maximaal sporten in openlucht kan dit ook een verschuiving betekenen in het gebruik van de buitensportaccommodaties. Maak dit ook bespreekbaar met de buitensportclubs.
4. Vraag aan elke sportvereniging en sportaanbieder wie hun 'corona-aanspreekpunt' wordt. Dat kan iemand anders zijn dan de gewone clubverantwoordelijke. Vraag om een corona-actieplan met de cluborganisatie aangepast aan de veiligheidsmaatregelen, en een corona-contact. Zie hiervoor ook 'protocol beheer', en de richtlijnen van de eigen federatie.
5. Bekijk het mogelijke gebruik van de gemeentelijke accommodaties in eigen beheer. Zie hiervoor 'protocol beheerders' en het voorgaande afwegingskader. Eigen beslissingen rond openstellen van de accommodatie bepalen je communicatie naar de betrokken verenigingen. Een herverdeling van sportclubs kan hier ook een oefening zijn.

2.2. Buitensportaccommodaties in beheer van clubs

1. Spreek met de clubs af dat zij melden wanneer ze hun locatie(s) denken open te zullen stellen voor activiteiten, en voor welk soort activiteiten dat zal zijn.
2. Maak afspraken met sportaanbieders over hoe ze zullen opvolgen binnen de club dat de maatregelen worden nageleefd. Dit gaat om de interne naleving van de afspraken.
3. Bespreek ook met clubs waar de interne opvolging stopt, en waar afspraken nodig zijn met lokale politie. Uiteraard is het de bedoeling om dit laatste maximaal te beperken.
4. Bekijk ook waar je als gemeente gezamenlijke materialen kan aanreiken aan de verenigingen, al dan niet tegen betaling (signalisatiemateriaal, beschermingsmateriaal, poetsmateriaal).

2.3. Binnensportaccommodaties

1. Maak samen met binnensportaanbieders afspraken over de mogelijkheden voor georganiseerde sportactiviteiten/trainingen in de buitenlucht
2. Geef aan op welke (sport)locaties sportactiviteiten zijn toegestaan **zodra** je weet welke clubs nog willen heropstarten en hoe je gemeentelijke openstelling zal verlopen.
3. Maak afspraken met sportaanbieders over hoe ze zullen opvolgen binnen de club dat de maatregelen worden nageleefd. Dit gaat om de interne naleving van de afspraken.

2.4. Anders georganiseerde sport

1. Bespreek binnen je eigen sportdienst, de jeugddienst, je buurtsportwerking, ... maar ook met jongeren, buurtbewoners... welke rol en mogelijkheden zij zien om op een enigszins georganiseerde manier sportactiviteiten met een focus op jeugd en jongeren in de buitenlucht te organiseren. Hierbij extra focus op niet-leden van sportclubs, zodat ook zij kansen krijgen om te kunnen sporten en bewegen;
2. Bespreek met sportaanbieders of er mogelijkheden zijn om sportactiviteiten aan te bieden voor niet-leden of om niet-leden te integreren bij de bestaande groepen.

Het online-aanbod dat ontstaan is de voorbije periode kan hier een aansluiting geven op een nieuw doelpubliek om te betrekken in de verenigingen.

3. Buurtsportcoaches kunnen hier in sommige gemeenten ondersteuning bieden; Betrek hierbij ook eventuele andere organisaties die al actief zijn in de wijken. Hier spreken we eerder voor sporten op de basketpleintjes, skateparken, buurtpleintjes ...
4. Bespreek op welke manier opvolging mogelijk is in het naleven van de richtlijnen die worden opgemaakt voor de openluchtinfrastructuur.
5. Maak afspraken met de lokale politie en de contactpersonen van sportaanbieders op de locatie hoe wordt opgetreden bij (herhaaldelijk) overtreden van maatregelen. Spreek ook goed af welke sancties daarop kunnen volgen, zoals het

uitsluiten van deelname van (groepen van) personen (omgevingsverbod) tot zelfs het tijdelijk weer sluiten van de accommodatie. Dit laatste dienen we met zijn allen te allen tijde te vermijden.

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 juni 2020 tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19.

Brussel, 9 juni 2020

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Bijlage 4. Protocol voor de fitnesscentra

Protocol voor de fitnesscentra

Inhoud Protocol

Inleiding

Algemene richtlijnen

Voor de ondernemer/manager

Voor de medewerker

Voor de fitnessbeoefenaar/klant

Voor leveranciers

Logistiek en organisatie

Startpakket per medewerker

Circulatieplan en inrichting zaal

Afspraken met klanten omtrent de trainingen

Afspraken omtrent de trainingen zelf

Intensifiëring van de reiniging

Veiligheid medewerkers

Trainen buiten het fitnesscentrum

Eventuele evoluties in een volgende fase

Bijlage 1: Standaard checklist ondernemer

Bijlage 2: Standaard checklist medewerker

Bijlage 3: Praktijkvoorbeeld van een poster met veiligheidsinformatie

Bijlage 4: Praktijkvoorbeeld van inrichting fitnesscentrum

1. Inleiding

Dit generieke protocol voor fitnessuitbaters is in grote mate gebaseerd op de corona toolbox fitness die werd uitgewerkt door Fitness.be. Deze toolbox werd via DeFitnessOrganisatie aangeleverd aan de klankbordgroep voor de heropstart van de sportsector. De toolbox werd herwerkt tot een meer generiek document en is een nuttige aanvulling bij het generieke protocol voor infrastructuurbeheerders dat eerder werd uitgewerkt door de klankbordgroep.

Volgens cijfers van Fitness.be bezochten voor de sluiting van de fitnesscentra ten gevolge van de coronamaatregelen meer dan 1 miljoen Belgen regelmatig een fitnessclub. Hiermee

is fitness een van de populairste sporten van het land. De fitnesssector is bovendien goed voor 4000 directe tewerkstellingen en een veelvoud hiervan in indirecte tewerkstelling.

De overheid heeft tijdens deze crisis de bevolking al herhaaldelijk opgeroepen om, ondanks de maatregelen, wel in beweging te blijven. De #blijfsporten campagne, gesteund door alle organisaties uit de klankbordgroep, werd uitgewerkt in functie van deze belangrijke boodschap.

De fitnesssector wil werken aan een gecontroleerde, veilige en verantwoorde heropening van haar clubs en vestigingen. De heropstart is niet alleen belangrijk voor de ondernemers en werknemers, maar ook vanuit de algemene maatschappelijke functie van het sport- en gezondheidsgerelateerd aanbod die de fitnesscentra creëren.

Fitness draagt bij aan de fysieke, sociale en mentale gezondheid van burgers tijdens de ongekende omstandigheden van deze crisis en leent zich bijzonder goed tot maatwerk. Tijdens de sluiting hebben de clubs en trainers digitalisering omarmd om fitnessactiviteiten te verplaatsen naar de huiskamer. Er werd ook creatief gezocht naar een alternatief outdoor aanbod. Op die manier kon fitness ook tijdens de verplichte sluiting van de fitnesscentra een essentiële bijdrage leveren om de crisis draaglijker te maken.

Fitnessfaciliteiten zijn operationeel bijzonder goed geplaatst om snel een veilige omgeving te creëren waarbij beoefenaars rekening houdend met de 1.5 m-regel vrij en veilig kunnen sporten en bewegen. Toestelfitness omvat activiteiten waarbij er geen sprake is van contact tussen fitnessbeoefenaars onderling, trainers en medewerkers. Fitnessprofessionals zijn gewend om instructie omtrent veiligheid en uitvoering te geven. Trainers zorgen voor een aanbod en opvolging, zowel binnen als buiten de muren van de club.

Dit protocol voor fitnesscentra bevat generieke adviezen en richtlijnen. Dit kan als basis dienen voor de fitnessondernemingen om op hun beurt een eigen, meer specifieke coronagids op te stellen.

2. Algemene richtlijnen

Via deze algemene richtlijnen verzamelen we concrete adviezen en richtlijnen voor specifieke doelgroepen die be-trokken zijn bij de werking van een fitnesscentrum. Het betreft hier de managers, de medewerkers, de fitnessbeoefenaars en de leveranciers. Bijkomende inspiratie kan je ook terugvinden in de [gedragscodes en bijhorende posters](#) die werden uitgewerkt door de klankbordgroep voor de heropstart van de sportsector.

Voor de ondernemer/manager

1. Stel een eigen coronagids op voor jouw centrum
2. Hang algemene en bijzondere hygiënemaatregelen uit bij de ingang van de fitnessaccommodatie. Herhaal deze binnen en communiceer dit ook via de eigen website.
3. Maak een duidelijk circulatieplan op voor je eigen centrum. Verderop in dit protocol vind je enkele handige tips en voorbeeldfoto's. Een veilige afstand (1.5m) tussen mensen moet voorzien worden. Zorg er ook voor dat de beschikbare sportoppervlakte 10m² garandeert per sporter. Werk indien nodig met een beperking van het aantal bezoekers en deelnemers of het toestelgebruik. Voor groepsfitness wordt

aanbevolen om 30m² per sporter te garanderen, tenzij men kan garanderen dat de sporter een afgebakende zone van 10m² niet verlaat tijdens de activiteit.

4. Organiseer groepsessies indien mogelijk in de buitenlucht. Wanneer dit niet mogelijk is zorg je voor zoveel mogelijk aanvoer van verse lucht.
5. Maak een ventilatieplan op. Aanvoer van verse buitenlucht is hierbij cruciaal.
6. Specifieke medewerkers, welke hun prestaties ook van thuis uit kunnen leveren, blijven dit doen.
7. Zorg voor noodzakelijk beschermingsmateriaal zoals wegwerp handschoenen (bijvoorbeeld latex of nitril), mondkapjes voor de medewerkers, ontsmettende handgel en bijhorende flyers met richtlijnen.
7. Zorg voor maximale hygiëne via strikte schoonmaakprocedures en regelmatige reiniging en desinfectering van o.a. alle contactoppervlakten welke kunnen worden aangeraakt door medewerkers en bezoekers.
8. Geef je medewerkers duidelijke richtlijnen omtrent waakzaamheid voor Covid-19 symptomen en hoe er mee om te gaan.
9. Stel een corona veiligheidsverantwoordelijke aan.
10. Maak een specifiek communicatieplan op omtrent de maatregelen voor de medewerkers, de beoefenaars en indien van toepassing leveranciers.
11. Zorg voor regelmatig overleg met de medewerkers omtrent het oplossen van problemen, handhaving van de regels en eventuele updates.
12. Voorzie een startpakket met veiligheidsmateriaal voor de medewerkers
13. Stem je eigen horecavoorzieningen af op de richtlijnen die voorzien worden vanuit Horeca Vlaanderen. Je vindt de richtlijnen en protocollen hiervoor op <https://heropstarthoreca.be/>

Voor de ondernemer/manager

1. Indien de taken dit toestaan blijft thuiswerk aanbevolen.
2. Respecteer een veilige afstand (1.5m) tussen collega's en klanten.
3. Nies of hoest in de elleboog of in een papieren zakdoek welke meteen wordt weggegooid.
4. Was je handen regelmatig met water en zeep. Handen worden altijd gewassen na hoesten, niezen of snuiten van de neus, na toiletbezoek of schoonmaken en voor het eten.
5. Gebruik indien mogelijk eigen materiaal of zorg na gebruik steeds voor een goede reiniging of ontsmetting van gemeenschappelijk (sport)materiaal. Gebruik steeds je eigen drinkbus en handdoek.
6. Blijf thuis als je symptomen hebt die op Covid-19 kunnen wijzen, zoals een griepig gevoel, koorts, hoesten, kortademigheid, neusloop of ongewone vermoeidheid. Raadpleeg een arts als de symptomen verergeren. Ga pas weer sporten als het mag van je arts.
7. Blijf ook thuis als een huisgenoot symptomen heeft of positief testte op het virus.

Voor de fitnessbeoefenaar/klant

1. Hou afstand (1.5m). Maak geen contact met medewerkers en andere fitnessbeoefenaars/klanten.
2. Maak steeds een afspraak/reservatie vooraleer je gaat trainen.
3. Train zoveel mogelijk individueel.
4. Groepstrainingen kunnen maximaal met 20 personen, inclusief de begeleider.
5. Respecteer de afgesproken trainingstijd.
6. Blijf thuis als je symptomen hebt die op Covid-19 kunnen wijzen, zoals een griepig gevoel, koorts, hoesten, kortademigheid, neusloop of ongewone vermoeidheid. Raadpleeg een arts als de symptomen verergeren. Ga pas weer sporten als het mag van je arts.
7. Blijf ook thuis als een huisgenoot symptomen heeft of positief testte op het virus.
8. Volg de richtlijnen op die de medewerkers geven.
9. Was regelmatig je handen en zeker bij aankomst en vertrek in de club.
10. Gebruik steeds je eigen drinkbus en handdoek.
11. Gebruik de aanwezige reinigingsmiddelen om na gebruik de aangeraakte onderdelen van het gemeenschappelijk sportmateriaal te reinigen.
12. Betaal contactloos.
13. Verlaat na het sporten direct de club.

Voor leveranciers

1. Hou afstand (1.5m).
2. Meld je aankomst 15 minuten vooraf.
3. Draag (wegwerp) handschoenen.
4. Draag een mondmasker (type chirurgisch masker of stoffen masker).
5. Spreek vooraf af waar het geleverde materiaal mag worden geplaatst.
6. Lever indien mogelijk tot aan de deur.

3. Logistiek en organisatie

Hieronder worden concrete tips en adviezen weergegeven in functie van het operationele aspect van een veilige opstart van een fitnesscentrum.

Startpakket per medewerker

Zorg ervoor dat iedere medewerker een startpakket ontvangt met minstens volgende zaken

- Coronagids van het eigen centrum met richtlijnen
- Ontsmettende handgel
- wegwerp handschoenen (bijvoorbeeld latex of nitril)
- Mondmaskers die verspreiding kunnen tegenhouden (type chirurgisch mondmasker of stoffen masker)
- Meldpunt Preventiedienst in functie van professionele medewerkers

Circulatieplan en inrichting zaal

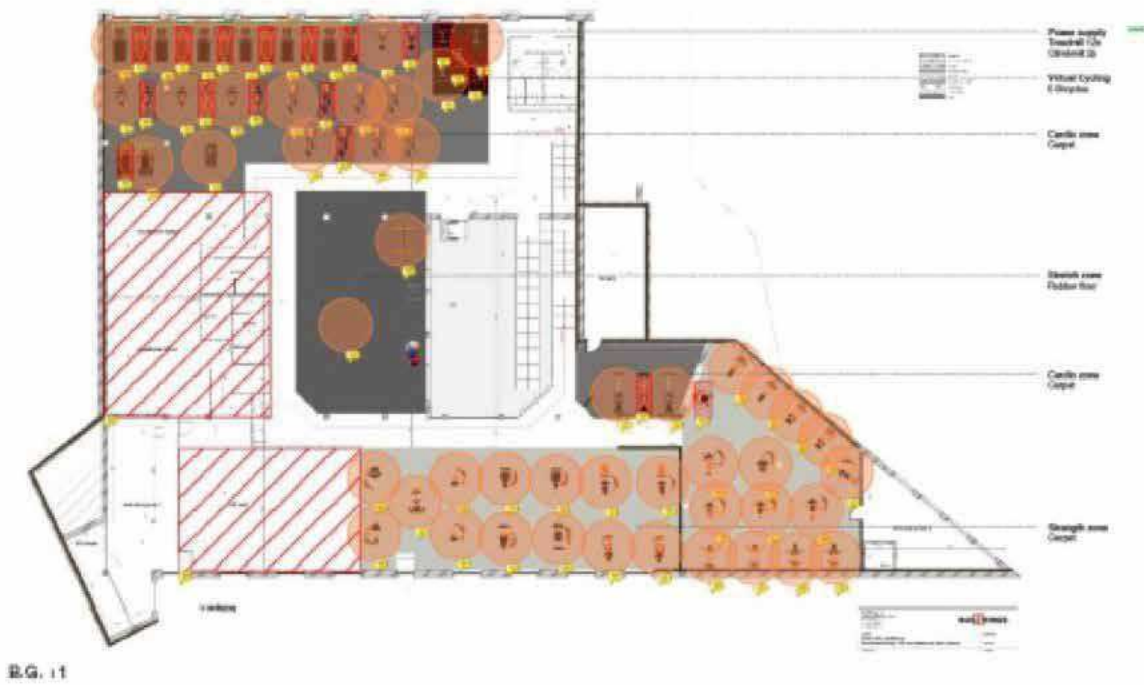
Het doel van een circulatieplan is om een veilige afstand voor, na en tijdens het sporten te kunnen garanderen. Stel je zelf de vraag of sporters op een veilige afstand van elkaar kunnen rondlopen in je accommodatie. Hou hierbij rekening met volgende adviezen:

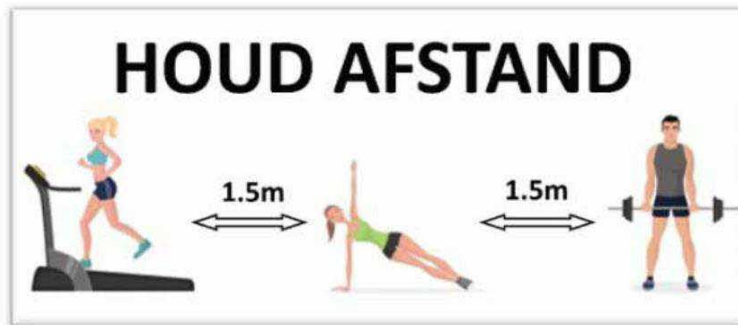
- Elke fitnessclub is verschillend ingericht. Bij sommige centra staan verschillende soorten toestellen in aparte zones en is er sowieso al een veilige afstand voorzien gezien de omvang van de toestellen en de inrichting van de ruimte.
  - Indien dit niet het geval is, bijvoorbeeld bij verschillende loopbanden naast mekaar, kan veiligheid gegarandeerd worden door één op twee toestellen buiten gebruik te plaatsen.
  - Vermijd kruisingen in de gangen en laat iedereen rechts aanhouden
  - Zorg indien mogelijk voor eenrichtingsverkeer in de gangen tussen de toestellen door. Indien eenrichtings-verkeer op een bepaalde plaats niet mogelijk is, zorg dan voor opgesplitste looprichtingen met paaltjes en lint of duidelijke vloermarkeringen
  - Bekijk de stroom van de aankomende bezoekers en die van de vertrekkende bezoekers. Kan je ze scheiden? Of kan je sportzalen tijdelijk aparte ingangen geven? Let altijd op de bestaande brandveiligheid- en evacuatieplannen.
  - Volg de richtlijnen van Horeca Vlaanderen voor het openstellen van je eigen horecavoorzieningen.
- Je vindt de richtlijnen en protocollen hiervoor op <https://heropstarthoreca.be/>

Hieronder vind je een voorbeeld van een circulatieplan en enkele voorbeeldafbeeldingen en -foto's.

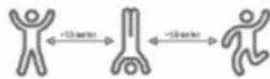
Meer voorbeeldfoto's vind je ook terug in bijlage 4 bij dit protocol.

HAPPY & HEALTHY TRAINING

**TIJDELIJK
BUITEN GEBRUIK**

WIJ VOLGEN DE RICHTLIJNEN VAN DE NATIONALE VEILIGHEIDSRADEN EN BIJEN ONS BEST OP EEN GEZONDE TRAININGSORGANISATIE TE COËRDEREN.

DIET BETEKENT ONDER ANDERE 1,5 METER AFSTAND HOUDEN TUSSEN PERSONEN EN DAAROM KUNNEN SOMIGE APPARATEN NIET WORDEN GEBRUIKT.

BEHOEFT VOOR JE BEHOEFT!

1 Inrichting onthaal

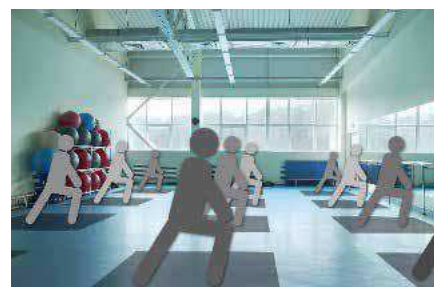

2 Signalisatie gesloten kleedkamers

Toestellen

Oefenzalen

Afspraken met klanten omtrent de trainingen

- Reservatie is verplicht zodat er niet meer mensen kunnen binnen zijn dan toegestaan.
  - o Voor de ruimtes waar men individueel gebruik maakt van toestellen volstaat het dat de beschikbare sportoppervlakte 10m² per sporter garandeert. Voor groepsessies wordt aanbevolen dat de beschikbare sportoppervlakte 30m² per sporter garandeert, tenzij men kan garanderen dat de sporter een afgebakende zone van 10m² niet verlaat tijdens de activiteit.

- Iedere beoefenaar meldt zich aan zodat er niet meer mensen dan toegestaan aanwezig zijn.
- De klant zorgt dat hij op de hoogte is van de hygiënemaatregelen en de trainingsafspraken. Hij kan hierover informatie vinden via de website van het fitnesscentrum en via goed zichtbare informatieborden/-posters op de sportlocatie.
- Iedere fitnessbeoefenaar zorgt ervoor dat hij binnen de afgesproken trainingstijd het centrum betreedt, traint en weer vertrekt.
- Aankomst in de club vindt niet eerder plaats dan het afgesproken uur en na afloop van de training vertrekt men zo snel mogelijk.
- Toiletten worden slechts door één persoon tegelijkertijd gebruikt en na het gebruik direct gereinigd.
- Activiteiten vinden enkel plaats wanneer de onderlinge afstand tussen beoefenaars onderling en tussen trainers en beoefenaars van 1.5m gegarandeerd is.
- Slechts één persoon per kracht- of cardiotoestel zodat de social distancing (1.5m) gewaarborgd blijft.
- Beoefenaars zijn verplicht hun eigen handdoek en drinkbus mee te brengen.
- Bij binnenkomen gebruikmaken van desinfecterende gel of zeep.
- Wie ziek is, ziekteverschijnselen vertoont of de afgelopen 72 uur ziek was blijft thuis.
- Geen lichamelijk contact.
- Eigen afval wordt terug meegenomen naar huis.

Afspraken omtrent de trainingen zelf

- De clubverantwoordelijke en/of de medewerkers weten wie aanwezig is in de club.
- Voor de ruimtes waar men individueel gebruik maakt van toestellen volstaat het dat de beschikbare sportoppervlakte 10m² per sporter garandeert. Voor groepslessen wordt aanbevolen dat de beschikbare sportoppervlakte 30m² per sporter garandeert, tenzij men kan garanderen dat de sporter een afgebakende zone van 10m² niet verlaat tijdens de activiteit. Deze adviezen zijn belangrijk om de afstandsregels tijdens de sportactiviteit voldoende te kunnen garanderen.
- Het fitnesscentrum hanteert een controlesysteem om te veel aanwezigen te vermijden.
- Bij het binnenkomen worden sporters geïnformeerd over de hygiënemaatregelen en de trainingsafspraken via duidelijke infoborden, posters, ...
- In de club is een circulatieplan uitgewerkt. Via looproutes en afbakening is aangegeven binnen welke zone mag getraind worden en waar 1 persoon mag aanwezig zijn zodat de 1.5m wordt gerespecteerd.
- Deuren blijven open om aantal contactpunten te minimaliseren.
- Bij persoonlijke begeleiding wordt rekening gehouden met de social distancing.
- Groepslessen en groepsactiviteiten gaan pas door wanneer de regels van social distancing (1.5m) tussen de beoefenaars onderling en tussen de lesgever en de beoefenaars kunnen worden gegarandeerd. Onderling lichamelijk contact is niet toegelaten.

- Slechts één persoon per kracht- of cardiotoestel zodat de social distancing (1.5m) gewaarborgd blijft.

Intensifiëring van de reiniging

- Op strategische plaatsen worden reinigings- en desinfecteringsmiddelen geplaatst.
- Vuilnisemmers worden afgesloten en regelmatig geledigd.
- Vuilnisemmers worden enkel gebruikt voor desinfectiedoekjes.
- Er wordt gezorgd voor voortdurende reiniging en desinfectering van de apparatuur en de frequentie wordt bijgehouden.
- Beoefenaars reinigen of desinfecteren apparaten na gebruik.
- Klanten zijn verplicht hun eigen handdoek mee te brengen.
- Bij binnen komen gebruiken klanten een desinfecterende gel of zeep.
- De luchtcirculatie wordt geoptimaliseerd. Via een duidelijk ventilatieplan wordt de maximale aanvoer van verse lucht verzekerd.

Veiligheid medewerkers

De veiligheid van de medewerkers moet maximaal gewaarborgd worden.

- Medewerkers moeten in eerste instantie de hoger vermelde richtlijnen voor medewerkers correct opvolgen.
- Medewerkers moeten een zeer goede briefing krijgen voor de heropstart. Verder moeten zij ook op

regelmatige tijdstippen veiligheidsupdates krijgen. Adequate informatieverstrekking is noodzakelijk om de veiligheid van de medewerkers en de klanten te garanderen.

- Indien thuiswerk mogelijk is, blijft dit aanbevolen.
- Pauzetijden op locatie worden gespreid.
- Aantal aanwezigen op eenzelfde locatie wordt beperkt zodat social distancing steeds mogelijk blijft.
- Zitplaatsen in sociale ruimtes worden zo georganiseerd dat social distancing gerespecteerd blijft.
- Extra reiniging van de sociale ruimtes.
- Onthaalmedewerkers houden voldoende afstand met de klanten en voeren geen transacties uit behalve contactloos.
- Herkenbare kledij en handschoenen ter beschikking.

Trainen buiten het fitnesscentrum

Een van de 6 generieke regels die werden aangekondigd op de persconferentie na de veiligheidsraad van 3 juni is om activiteiten bij voorkeur nog steeds buiten te beoefenen. Indien dit niet mogelijks zou zijn, moet men voor voldoende ventilatie (aanvoer verse buitenlucht) zorgen. Vanuit deze regel blijft het dus aanbevolen om waar mogelijk ook fitnessactiviteiten in de buitenlucht te beoefenen. Dit geldt in het bijzonder voor

groepsfitness: maak indien mogelijk gebruik van outdooraccommodaties. Personal coaches kunnen hier zeker creatieve oplossingen voor bedenken.

Ook hier gelden de algemene hygiëne- en veiligheidsmaatregelen

- De activiteiten buiten bestaan uit personal training met inachtneming van de afstand 1.5m tussen de beoefenaars en de personal trainer.
- Groepstrainingen kunnen slechts plaatsvinden met maximum 20 personen, inclusief een sportbegeleider. De groepsgrootte moet toelaten dat de afspraken omtrent social distancing kunnen worden gerespecteerd tussen beoefenaars onderling, tussen de beoefenaars en de trainer en tussen eventuele passanten of derden.
- Geen lichamelijk contact.
- De trainer(s) weten wie aanwezig zal zijn op training.
- Beoefenaars zijn verplicht om te reserveren. Niet meer mensen toegelaten dan toegestaan.
- Aankomst op training niet vroeger dan de afgesproken starttijd.
- Na afloop wordt de sportlocatie onmiddellijk verlaten.
- De ondernemer en/of trainer nemen een voorbeeldrol op. Ze zien toe op en zijn verantwoordelijk voor het naleven van de protocolafspraken.

Eventuele evoluties in een volgende fase

- In het fitnesscentrum is het op dit ogenblik niet mogelijk om de kleedkamers en douches te gebruiken.
  - o Zodra sanitaire voorzieningen mogen worden gebruikt worden die meerdere malen per dag gereinigd en wordt dit geregistreerd.
- In het fitnesscentrum is het voorlopig niet mogelijk om de sauna, of andere gelijkaardige faciliteiten te gebruiken. Dit wordt wellicht wel mogelijk vanaf 1 juli, onder voorbehoud van de evolutie van de epidemie.
- Het aantal klanten zal, als de evolutie van de epidemie het toestaat, in een volgende fase vanaf 1 juli kunnen toenemen (meer dan 1 per 10m²). In die fase wordt de regel inzake social distancing tijdens het sporten niet meer opgelegd.

Bijlagen

In de bijlagen vind je enkele nuttige tools die werden uitgewerkt door de sectororganisatie Fitness.be. Deze tools kunnen een ondersteuning bieden bij het uitwerken van de eigen heropstart.

- Bijlage 1: standaard checklist voor de ondernemer/uitbater
- Bijlage 2: standaard checklist voor de medewerker
- Bijlage 3: praktijkvoorbeeld van een poster met veiligheidsinformatie
- Bijlage 4: praktijkvoorbeeld van een inrichting van een fitnesscentrum

Bijlage 1: Standaard checklist ondernemer

Taken	Datum
o Corona Safe verantwoordelijke	
o Opmaak duidelijk schema schoonmaak	
o Veiligheidsinstructies handschoenen aantrekken, uittrekken en wegwerpen	
o Veiligheidsinstructies mondklappers opzetten, afnemen en wegwerpen	
o Overleg medewerkers omtrent de social distancing regels binnen de club of studio	
o Overleg medewerkers omtrent de nieuwe regels reservatiesysteem klanten	
o Overleg medewerkers omtrent de taken van de Corona Safe verantwoordelijke	
o Communicatie naar de klanten omtrent de Corona maatregelen (reservatiesysteem, handen wassen, reiniging van toestel, contactloos betalen, ...)	
o Ophangen van infofiches Corona, infofiche voorzorgmaatregelen coronavirus	
o Ter beschikking stellen van voldoende zeep, ontsmettingsmiddel, papieren doekjes, ... voor klanten en medewerkers	
o Ter beschikking stellen van voldoende mondklappers en wegwerp handschoenen (bijvoorbeeld latex of nitril) voor medewerkers	
o Opmaak en verspreiden van een draaiboek met sectorale corona richtlijnen voor iedere werknemer	

Bijlage 2: Standaard checklist medewerker

Taken	Datum
o Corona Safe verantwoordelijke is mij gekend	
o Ik ken het schema van de schoonmaak en weet dat ik deze moet aftekenen bij grondige schoonmaak	
o Ik ken de veiligheidsinstructies omtrent handschoenen aantrekken, uittrekken en wegwerpen	
o Veiligheidsinstructies mondklappers opzetten, afnemen en wegwerpen	
o Ik ken de social distancing regels binnen de club of studio	
o Ik kende nieuwe regels reservatiesysteem klanten	
o Ik ken de taken van de Corona Safe verantwoordelijke en weet dat ik bij hem of haar terecht kan voor specifieke vragen omtrent de Corona maatregelen	
o Ik heb het draaiboek met sectorale Corona richtlijnen ontvangen en gelezen	
o Ik weet dat ik de klanten op infofiches Corona en infofiche voorzorgmaatregelen coronavirus moet wijzen indien nodig.	
o Ik weet dat ik de klanten moet wijzen op ontsmettingsmaatregelen en andere hygiënische maatregelen indien nodig	
o Ik heb mondklappers ontvangen van mijn werkgever en weet dat ik dit tijdens mijn werkuren moet opzetten.	
o ik heb wegwerp handschoenen (bijvoorbeeld latex of nitril) ontvangen van mijn werkgever en weet dat ik deze tijdens mijn werkuren moet dragen	
o Ik ben op de hoogte van alle afspraken omtrent het geven van trainingen aan klanten vb. 1 klant per 10 m2 bruto vloeroppervlak.	

Bijlage 3: Praktijkvoorbeeld van een poster met veiligheidsinformatie

FITNESS.BE
WELLNESS & HEALTH

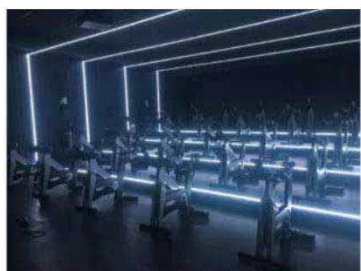
**VOORZORGSMAATREGELEN
CORONAVIRUS**

Bij binnenkomen verplicht gebruik van de desinfecterende gel/zeep of handen wassen.	Maak gebruik van uw handdoek tijdens het sporten.	Houd minimaal 1.5 meter afstand met andere sporters en met onze professionals.	Fysiek contact is te allen tijde verboden.
U kunt alleen bij ons terecht binnen het door u gereserveerde tijdsblok.	Na afloop dient u direct ons centrum te verlaten, zodat iemand anders weer kan sporten.	Reinig en desinfecteer de apparatuur voordat u aan de oefening begint en stopt.	Reinig en desinfecteer ook het losmateriaal voor en na gebruik.
1 PERSOON De toiletgroepen mogen door maximaal 1 persoon tegelijkertijd worden gebruikt.	Het is niet mogelijk om gebruik te maken van onze kleedkamers, douches, sauna's, zwembad en andere faciliteiten met gelijke strekking.	Ons horecagedeelte is gesloten.	U mag zelf een bidon met water/sportdrink meenemen en die tijdens de training nuttigen, niet na afloop in onze horeca.
Houd ook bij het betreden en verlaten van onze club voldoende afstand tot andere sporters.	Betalingen zijn alleen mogelijk via een pintransactie of automatische incasso.	Volg de instructies van onze professionals te allen tijde op.	Kom niet trainen wanneer u zich ziek voelt.

Als we ons samen aan deze voorzorgsmaatregelen houden, kan iedereen bij ons veilig en verantwoord sporten en kunnen wij u veilig begeleiden. Samen letten we op onze gezondheid.

DANK VOOR UW BEGRIP EN UW MEDEWERKING!

Bijlage 4: Praktijkvoorbeeld van inrichting fitnesscentrum

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 juni 2020 tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19.

Brussel, 9 juni 2020

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Bijlage 5. Protocol voor sportkampen – kinderen en jongeren

Protocol voor sportkampen – kinderen en jongeren

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Algemeen basisprotocol	4
2.1	Wie kan aanwezig zijn of deelnemen?	4
2.1.1	Inclusieve werking	4
2.1.2	Risicogroepen en zieke kinderen/jongeren	5
2.1.3	Persoons- en corona-tracing-gegevens in maximale mate verzamelen en bijhouden (zowel op voorhand, bij inschrijven, als tijdens de activiteit)	5
2.2	Organisatorische maatregelen	5
2.2.1	Organiseren van en visualiseren contactbubbels kinderen, jongeren en vaste begeleiding	5
2.2.2	Noodprocedures en permanentie/contactsysteem	6
2.2.3	Communicatie over maatregelen	6
2.3	Hygiëne-maatregelen	7
2.3.1	Persoonlijke hygiëne (handhygiëne, hoesten, zakdoeken, mondmaskers)	7
2.3.2	Hygiëne infrastructuur.....	7
2.3.3	Hygiëne materiaal	7
2.4	Specifieke maatregelen in functie van sportdiscipline	7
2.4.1	Indooractiviteiten	7
2.4.2	Outdooractiviteiten	8
2.4.3	Fysiek contact	8
2.4.4	Uitstappen	8
2.4.5	Externen	9
2.4.6	Voldoende rust inbouwen.....	9
3	Vorbereiding van een kamp	9
3.1	Hoe organiseer je je kamp deze zomer?	9
3.1.1	Contactbubbels	9
3.1.2	Infrastructuur	10
3.1.3	Materiaal	11
3.1.4	Vervoer van, naar en tijdens	11
3.2	Noodprocedures en permanentiesysteem.....	11
3.3	Communicatie	12
3.3.1	Aan de ouders	12
3.3.2	<i>Aan de lesgevers/begeleiders</i>	13
3.4	Hoe zit dat met hygiëne?	13
3.4.1	Persoonlijke hygiëne	13
3.4.2	Infrastructuur, planning en materiaal worden maximaal afgestemd op handhygiëne.	13
3.4.3	Mondmaskers.....	14
3.4.4	Hoesten en zakdoeken	14

3.4.5	Voorzie extra hygiënisch materiaal.....	14
3.4.6	Extra hygiënische opleidingen	14
3.5	De infrastructuur	14
3.6	Het materiaal	14
3.7	Welke activiteiten mag je doen.....	15
3.7.1	Openluchtactiviteiten	15
3.7.2	Indooractiviteiten	15
3.8	Uitstappen	16
3.9	Externen.....	16
3.10	Rust.....	16
4	Tijdens het zomerkamp	17
4.1	Wie mag deelnemen	17
4.1.1	Risicogroepen en ziek zijn.....	17
4.1.2	Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing	17
4.2	Hoe organiseer je kamp op locatie?.....	17
4.2.1	Contactbubbels	17
4.2.2	Infrastructuur	18
4.2.3	Materiaal	18
4.2.4	Verplaatsingen	18
4.3	Noodprocedures en permanentiesysteem.....	19
4.4	Communicatie	19
4.4.1	Naar de ouders.....	19
4.4.2	Naar de deelnemers.....	19
4.4.3	Naar lesgevers/ begeleiders	19
4.5	Hoe zit het met de hygiëne op je kamp?	19
4.5.1	Persoonlijke hygiëne	19
4.5.2	De infrastructuur	20
4.5.3	Het materiaal	20
4.6	Welke activiteiten mag je doen tijdens het kamp?.....	21
4.6.1	sportactiviteiten en avondanimatie	21
4.6.2	Uitstappen	21
4.6.3	Externen	21
4.6.4	Rust.....	22
5	Na het kamp	22
5.1	Nazorg t.a.v. (zieke) deelnemers	22
5.1.1	Zieke deelnemer(s) tijdens het kamp	22
5.1.2	Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing	22
5.2	Organiseer ook de terugkeer en (eventuele) nazorg	22
5.2.1	Contactbubbels	22
5.2.2	Noodprocedures en permanentiesysteem.....	23
5.2.3	Communicatie	23
5.3	Hoe zit dat met hygiëne op het einde van en na het kamp?	23
5.3.1	Persoonlijke hygiëne	23

5.3.2	De infrastructuur	23
5.3.3	Het materiaal	23
5.3.4	Voldoende rust inbouwen.....	23
5.4	Administratie	23
6	Internationale sportstages	24

1 Inleiding

Dit protocol is zo veel mogelijk gealigneerd op het zomerplan van jeugd om verwarring te voorkomen. Binnen dit protocol wordt wel extra aandacht besteed aan sportspecifieke zaken die van toepassing zijn in de organisatie van sportkampen en minder van toepassing zijn in de zuivere jeugdkampen.

Dit protocol werd opgemaakt in overleg met de sector en specifiek vanuit de ervaring van zowel organisatoren van sportkampen als organisaties die deze sportkampen hosten. Dit protocol is aanvullend bij de leidraad voor de heropstart van de sportsector (update 8 juni). Het protocol kan je gebruiken als je werking valt onder activiteiten of een kamp met overnachting (internaat) en zonder overnachting (externaat). Daaronder vallen activiteiten, sportkampen, sportstages georganiseerd door overheden, sportorganisaties, sportfederaties en sportverenigingen.

Het is met opzet breed gedefinieerd omdat er heel veel verschillende organisaties sportactiviteiten aanbieden voor kinderen, jongeren, volwassenen en senioren.

Dit protocol is een leidraad, een aanbeveling, en heeft als doel om zo goed mogelijk alle elementen binnen de organisatie of de hosting van een sportkamp in kaart te brengen, zodat iedere organisatie hier goed geïnformeerd aan de slag kan gaan. Kom je een situatie tegen waarop je niet meteen een antwoord hebt, vertrek dan vanuit het algemeen basisprotocol bij het bedenken van een oplossing of vraag hulp bij jouw federatie, lokaal bestuur,.... Uiteraard zijn de maatregelen, opgelegd door de federale overheid, verplichte maatregelen en dienen zij hoe dan ook gevolgd te worden.

2 Algemeen basisprotocol

De topics die worden besproken binnen dit protocol vind je hieronder terug:

Wie kan aanwezig zijn of deelnemen?

- Inclusieve werking
- Risicogroepen en zieke kinderen/jongeren
- Persoons- en corona-tracing-gegevens in maximale mate van het mogelijke verzamelen en bijhouden

Organisatorische maatregelen

- Contactbubbels kinderen, jongeren en begeleiding
- Noodprocedures en permanentie/contact-systeem
- Communicatie over maatregelen en aanbevelingen

Hygiëne-maatregelen

- Persoonlijke hygiëne (handhygiëne, hoesten, zakdoeken, mondmaskers)
- Hygiëne infrastructuur
- Hygiëne materiaal

Specifieke maatregelen in functie van de sportdiscipline

- Indoor
- Outdoor
- Fysiek contact
- Uitstappen
- Externe lesgevers

2.1 Wie kan aanwezig zijn of deelnemen?

2.1.1 Inclusieve werking

We gaan uit van het principe: iedereen kan mee, tenzij men ziek is of was of geen toestemming krijgt wanneer men tot een risicogroep behoort. Net als andere jaren staan het aanbod, de activiteiten en de kampen dus open voor alle kinderen en jongeren als de draagkracht van de begeleidingsploeg dit aankan.

Maak bij kinderen en jongeren met specifieke ondersteuningsnoden samen met hen en/of hun ouders en eventueel de huisarts proactief de afweging op welke manier alle maatregelen gevolgd kunnen worden. Werk daarvoor indien nodig redelijke aanpassingen uit, eventueel met een vaste begeleider voor de dagelijkse noden (van sanitaire hulp tot zonnecrème smeren). Ouders en opvoedingsverantwoordelijken zitten vaak vol ideeën voor oplossingen voor mogelijke drempels. Maak ook afspraken met ouders over proactief informeren over de veranderingen én een eventueel vroegtijdig vertrek als dat nodig zou kunnen zijn.

In sommige situaties zal voor de hieronder volgende maatregelen extra aandacht nodig zijn voor kinderen en jongeren met bijzondere noden (bv. wat intensief contact of hygiëne betreft) en er zullen soms uitzonderingen nodig zijn. Ga hiervoor steeds in overleg met de huisarts, ouders en deelnemers zelf om de situatie en mogelijkheden in te schatten. Er is veel mogelijk binnen de veiligheidsmaatregelen, de deelnemers staan altijd centraal binnen het sportaanbod. Raadpleeg de website van je organisatie voor eventuele extra informatie of adviezen als je werkt met deelnemers met extra ondersteuningsnoden

2.1.2 Risicogroepen en zieke kinderen/jongeren

Verplichte maatregelen:

Voorzie een medische fiche met daarin: persoonsgegevens, contactgegevens ouders, gegevens huisarts, specifieke/noodzakelijke info over de gezondheid kind/jongere en eventuele toestemming van de arts als de deelnemer tot een risicogroep behoort, maar toch mee mag.

Bezorg alle ouders van kinderen, jongeren en begeleiding de nodige [informatie over risicogroepen](#) en geef aan dat ze indien nodig bij de huisarts terecht kunnen om te kijken of deelname mogelijk is.

Kinderen, jongeren of begeleiders die ziek zijn of waren (o.a. symptomen in de voorbije vijf dagen) kunnen niet deelnemen aan het aanbod.

2.1.3 Persoons- en corona-tracing-gegevens in maximale mate verzamelen en bijhouden (zowel op voorhand, bij inschrijven, als tijdens de activiteit)

Verplichte maatregelen:

- Verplichting tot het bijhouden van medische fiche met extra aandacht voor contactgegevens ifv corona tracing
- De medische fiche van een deelnemer of een begeleider moet snel beschikbaar zijn als die nodig zou zijn bij een medische interventie
- In het kader van het vlot beschikbaar zijn van persoonsgegevens voor de tracing wordt vooraf duidelijk en nominatief afgebakend welke sportkampen/begeleiders/... behoren tot 1 bubbel

2.2 Organisatorische maatregelen

2.2.1 Organiseren van en visualiseren contactbubbels kinderen, jongeren en vaste begeleiding

Verplichte maatregelen:

- Alle activiteiten worden georganiseerd en uitgevoerd in contactbubbels van maximum 50 personen. Zorg ervoor dat deze opdeling duidelijk is voor iedereen, voor elke leeftijd en elk niveau van betrokkenheid. Dit geldt voor vervoer, eten, slapen, wassen, gebruik van (klein) materiaal en alle andere activiteiten.
- Een kamp/activiteit kan bestaan uit meerdere contactbubbels tegelijk. Er is geen maximum aantal voor de totaliteit van een kamp/activiteit.
- Binnen een contactbubbel geldt geen social distancing.
- Elke contactbubbel heeft zijn eigen vaste begeleiding.
- Ophalen en brengen van kinderen gebeurt meteen bij de bubbel waarin het kind terecht komt en met volledige inachtneming van sociale afstand om virusoverdracht

tussen ouders onderling of tussen ouders en begeleiding te vermijden. Specifieke richtlijnen voor ouders zijn opgenomen in een *gedragscode voor ouders*.

- Contact met externen (buiten de contactbubbels) wordt vermeden. Als contact toch nodig is, worden voor de +12-jarige de regels m.b.t het gebruik van een mondkapje en 1,5m afstand gerespecteerd en wordt het contact tussen de bubbel en de externen beperkt tot het absolute minimum.

Aanbevelingen:

- Aan de deelnemers wordt gevraagd om tot slechts 1 bubbel per kamperiode toe te treden (vooral belangrijk bij externe kampen of bij initiatieven die zich beperken tot enkele dagen).
- Herinner je deelnemers door gebruik van affiches of symbolen aan hun eigen verantwoordelijkheid om erop toe te zien dat ze maar 1 activiteit/bubbel per week volgen.
- Waar mogelijk wordt geadviseerd om de bubbels samen te stellen onder of boven de leeftijdsgrens van 12 jaar.
- Maak voor de dagelijkse routine een loopschema voor elke bubbel met duidelijke tijdslots, eventueel eenrichtingsverkeer in bepaalde gangen, .. . spreek deze vooraf door met alle begeleiders.
- Lesgevers/kampeerbegeleiding worden toegewezen per bubbel. Dat betekent dat ze bij hun dagelijkse briefings ook de social distancing-regels volgen.
- Bij internaatskampen houd je er rekening mee dat de slaapplekken worden toegewezen binnen éénzelfde bubbel.
- Werk met kleurpictogrammen en gekleurde armbandjes om de bubbels visueel te maken.
- Pas de lesvoorbereiding aan in functie van beschikbaar materiaal en tijdslots.
- Pas de kalender van avondactiviteiten aan bij internaatskampen.
-

2.2.2 Noodprocedures en permanentie/contactstelsel

Er is een standaard generieke noodprocedure voor alle organisatoren, die als minimum geldt (quarantaine bij ziekte, arts en testing, activiteit verlaten, ziekte van een gezinslid, enz.).

Verplichte maatregelen:

- De organisator voorziet een plek om zieke kinderen/jongeren/begeleiding in "isolatie" te plaatsen. Het is belangrijk om dit op een zachte, veilige en kindvriendelijke manier te organiseren.
- Elke organisatie voorziet een noodprocedure (o.a. ouders komen kind halen op kamp/activiteit bij ziekte, ...).
- Elke organisatie heeft een ondersteuningspermanentie bij een eventuele besmettingsuitbraak, in samenwerking met medische professionals en op basis van het persoons- en contactgegevensregister en/of de medische fiches.

2.2.3 Communicatie over maatregelen

Standaard-pictogrammen zijn beschikbaar op de website van De Ambrassade of op de website van VSF, waar ook heel wat federaties al gepersonaliseerde pictogrammen hebben opgemaakt.

Verplichte maatregelen:

- Alle deelnemers, vrijwilligers, begeleiders en niet-begeleiders die rechtstreeks betrokken zijn bij de activiteiten, worden geïnformeerd en gevormd over risico's en maatregelen.

- De pictogrammen maken deel uit van elk zomerkamp, activiteit, ...
- Er worden duidelijke afspraken gemaakt met deelnemers, begeleiders, ouders, mogelijke externen, veiligheidsdiensten ...
-

2.3 Hygiëne-maatregelen

2.3.1 Persoonlijke hygiëne (handhygiëne, hoesten, zakdoeken, mondmaskers)

Verplichte maatregelen:

- Handen reinigen gebeurt minimaal bij de start en bij het einde van de activiteit, voor en na de maaltijden en voor en na een toiletbezoek.
- Infrastructuur, planning en materiaal worden maximaal afgestemd op handhygiëne.
- Hoesten in de elleboog, enkelvoudig gebruik van zakdoeken en voorzien van gesloten vuilnisbakken op publieke gemeenschappelijke plaatsen.
- Als het niet anders kan: in contact met externen door +12-jarigen mondmaskers dragen.

2.3.2 Hygiëne infrastructuur

Verplichte maatregelen:

- Reiniging en desinfectie intensiveren met extra aandacht voor oppervlakken die regelmatig worden aangeraakt, zoals deurknoppen, lichtschakelaars, enz.
- Sporthal, gemeenschappelijke ruimten, kleedkamers en slaapruintes worden regelmatige verlucht.

Aanbevelingen

- Zet zo veel mogelijk de deuren open.
- Laat voldoende tijd tussen het gebruik van een ruimte door verschillende bubbels. Voorzie dit in de planning. Je kan deze tijd opvullen door een desinfecterende reiniging in te lassen.

2.3.3 Hygiëne materiaal

Verplichte maatregelen:

- Het materiaal blijft zoveel mogelijk binnen de bubbel. Als materiaal toch van de ene naar de andere bubbel gaat, worden de contactoppervlakken ontsmet.
- Bij gebruik van sportmateriaal aangeboden door externen moet men erop toezien dat deze worden aangeboden en/of geleverd binnen de hygiënische maatregelen.

2.4 Specifieke maatregelen in functie van sportdiscipline

2.4.1 Indooractiviteiten

Outdooractiviteiten krijgen de voorkeur. Zo kunnen ook typische indoorsportdisciplines mits creatieve invulling outdoor georganiseerd worden.

Aanbevelingen:

- Voorzie een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie.
- Gebruik maximaal de beschikbare ruimte voor je activiteit.
- Verlucht regelmatig de sportaccommodatie.
- Voorzie regelmatig een pauze en verplaats de bubbel naar buiten of naar een ruimte die zeer goed verlucht is.

- Tracht je sanitaire voorzieningen te organiseren per bubbel. Als dat niet mogelijk is, maak dan duidelijke afspraken over reinigen en desinfecteren.
- Tracht je omkleedruimtes te organiseren per bubbel. Als dat niet mogelijk is, maak dan duidelijke afspraken over reinigen en desinfecteren.
- Werken met variabele tijdsslots en goede signalisatie kunnen de druk op bepaalde gemeenschappelijke punten ontlasten vb inkomhal, gangen, ...
- Werk steeds met outdoor-afspreekplaatsen
- Voorzie een basis EHBO-set per bubbel
- Gebruik hetzelfde lesmateriaal. Als dat niet mogelijk is, zorg dan voor een tussenreiniging/ontsmetting vooraleer de andere bubbel dit materiaal gebruikt.
- Voorzie in eigen drinkbussen per deelnemer of laat deelnemers ze zelf meebrengen.
- Externe deelnemers komen bij voorkeur in gepaste sportkledij naar de activiteit.
- Voorzie regelmatig een handen-was-sessie met de bubbel.

2.4.2 Outdooractiviteiten

Aanbevelingen:

- Bescherm de kinderen tegen de zon.
- Voorzie een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie.
- Gebruik maximaal de beschikbare ruimte voor je activiteit.
- Voorzie regelmatige pauzes.
- Organiseer je sanitaire voorzieningen per bubbel. Als dat niet mogelijk is, maak dan duidelijke afspraken om te reinigen en desinfecteren.
- Tracht je omkleedruimtes te organiseren per bubbel. Als dat niet mogelijk is, maak dan duidelijke afspraken om te reinigen en desinfecteren.
- Voorzie een basis EHBO-set per bubbel.
- Gebruik hetzelfde lesmateriaal, als dat niet mogelijk is, zorg je voor een tussenreiniging/ontsmetting vooraleer de andere bubbel dit materiaal gebruikt.
- Voorzie in eigen drinkbussen per deelnemer of laat deelnemers ze zelf meebrengen.
- Externe deelnemers komen bij voorkeur in gepaste sportkledij naar de activiteit.
- Voorzie regelmatig een handen-was-sessie met de bubbel.

2.4.3 Fysiek contact

Fysiek contact is vaak een wezenlijk onderdeel van heel wat sporten en is ook mogelijk binnen de structuur van de bubbel.

Dit protocol voorziet twee soorten van fysiek contact. We maken een onderscheid tussen occasioneel fysiek contact en een continu fysiek contact.

Verplichte maatregelen (occasioneel fysiek contact)

- Zorg voor activiteiten/oefeningen/spelvormen waar dit contact occasioneel blijft.
- Zorg voor afwisseling in de oefeningen waar activiteiten met occasioneel fysiek contact regelmatig afgewisseld worden met oefeningen zonder fysiek contact.
- Zorg voor een sterke fysieke afscheiding tussen de sportvelden wanneer meerdere bubbels aanwezig zijn in dezelfde accommodatie.

Verplichte maatregelen (continu fysiek contact)

- Social distance moet niet meer gehandhaafd worden tijdens de sportactiviteiten vanaf 1 juli, maar beperk vanuit een voorzichtigheidsprincipe, waar mogelijk, deze contacten bij kinderen boven de 12 jaar.

2.4.4 Uitstappen

Verplichte maatregelen:

Bij uitstappen volgen groepen de maatregelen m.b.t. contact met anderen:

- De bubbel blijft behouden, je laat geen externen toe.
- Wanneer je in contact komt met anderen in de openbare ruimte (bossen, sport/speelsterreintjes, stadspaleizen, straten,...) houd je voldoende afstand t.a.v. degene die niet tot de bubbel behoren. Als dat niet mogelijk is, verplaats je de activiteit of dragen de +12-jarigen een mondkap.
- Bij verplaatsingen met het openbaar vervoer (en eventueel de privé-bus) worden de veiligheids- en hygiënevoorschriften t.a.v. andere passagiers en de chauffeur opgevolgd.

Aanbevelingen:

- Activiteiten worden zo veel mogelijk op de eigen locatie gehouden.
- Uitstappen naar recreatieplaatsen (andere sportaccommodatie) kunnen enkel binnen de maatregelen die op dat moment gelden voor de samenleving.

2.4.5 Externen

Verplichte maatregelen:

- Als contact met externen noodzakelijk is ivf een activiteit zoals bv. de huur van mountainbikes, begeleiding touwenparcours,... gelden de veiligheids- en hygiënevoorschriften zoals die voor individuen in de samenleving gelden of bijzondere maatregelen die zijn genomen (vb. specifieke opleiding).

Aanbevelingen:

- Activiteiten, vormingen, workshops georganiseerd door personen buiten de contactbubbel worden vermeden. Tenzij dat kan binnen de maatregelen die op dat moment gelden voor de samenleving.

2.4.6 Voldoende rust inbouwen

Aanbeveling:

- Voorzie regelmatig rustpauzes. Je kan deze opvangen door:
  - Een versnapering te organiseren.
  - Hand-was-sessie te voorzien.
  - Sanitaire stop te voorzien.
- Voor aanbod met overnachting wordt een evenwichtig programma met voldoende nachtrust voorzien om de kans op ziekte door uitputting te vermijden.

3 Voorbereiding van een kamp

Er zijn drie fasen bij de organisatie van een kamp: de voorbereiding van een kamp, zaken die moeten gebeuren tijdens het kamp en de nazorg van een kamp.

3.1 Hoe organiseer je je kamp deze zomer?

3.1.1 Contactbubbels

De contactbubbels zijn groepen van 50 personen die een vaste samenstelling hebben. Binnen deze bubbel is contact mogelijk, tussen bubbels wordt contact gemedan. Een kamp kan dus uit meerdere bubbels bestaan maar die bubbels hebben geen contact met elkaar.

De opdeling van jouw kamp in 1 of meerdere bubbels van 50 personen zal een eerste stap zijn. Houd daarbij rekening met kinderen en jongeren, de begeleiders, omkadering, programma, bestaande groepen, (zoals kookploeg, materiaalbeheerders...), en eventuele lotgenoten in kwetsbare situaties.

Concreet worden bubbels best als volgt ingedeeld:

- De bubbels hebben een max. grootte van 50 personen, houd hierbij rekening met alle deelnemers (leden, leiding, ondersteuners, technische ploeg, ...).
- Binnen één bubbel kan je kleinere groepen samenstellen die aparte en gezamenlijke activiteiten organiseren.
- Een opdeling naar leeftijd m.b.t. hygiëne?
Vanaf de leeftijd van 12 jaar is er meer kans op besmetting, dus gelden er ook strengere maatregelen voor hygiëne bv. m.b.t. intensief contact (= te mijden) of strikt gebruik van mondklappers bij contact met externen. Je hoeft in je bubbels geen rekening te houden met deze strikte leeftijdsscheiding, maar het is wel aan te raden om een hele bubbel op dezelfde manier te 'behandelen' en dus volgens de strengste maatregelen.
- In functie van bepaalde intensieve contactsporten is het aangewezen om dergelijke groepen in te delen in bubbels in functie van de leeftijd. Voor andere sporten gelden deze regels niet en kan de bubbel gemixt worden.

Samenstelling bubbels, wat met:

- Broers en zussen: je hoeft broers en zussen niet in dezelfde bubbel te steken, beschouw hen als twee aparte deelnemers.
- Liefjes: Ook hen beschouw je als twee aparte deelnemers.
- Spreek dit zeker vooraf door om problemen te vermijden, dit kan emotioneel zwaar zijn voor sommige jongeren. Hou daar rekening mee.
- Bedenk vooraf hoe je de logistieke medewerkers, kookploeg en materiaalmeesters (en hun eventuele gezin) opdeelt. Zij kunnen enkel contact hebben met de eigen bubbel. Als ze buiten de bubbel treden bij bijvoorbeeld het uitdelen van eten of materiaal moet er voldoende afstand zijn en met mondklappers gewerkt worden.
- Voorzie per bubbel aparte op- en afhaalpunten en/of tijdsslots voor de kinderen van waar en wanneer ze worden verzameld.
- Bij internaatkampen: Voorzie voldoende tijd om binnen een bubbel de kamer slaapklaar te maken (dit gebeurt meestal samen met de ouders voor de kleintjes maar dit kan niet meer).

Communiceer duidelijk (visueel en mondeling) over deze bubbels en hoe jullie deze gaan opdelen, wat de praktische maatregelen zullen zijn enz.

- Hoe zal dit verlopen tijdens het kamp, wie zit in welke bubbel (bv. broer en zus ouders weten dat best voor aparte bagage etc.).
- Welke gevolgen heeft dit voor de voorbereidingen: inschrijvingen, brengen van bagage/fietsen, ...
- Wees zeer duidelijk: alle maatregelen gelden ook voor de begeleiding, ook 's avonds.

Houd rekening met de bubbels bij de voorbereiding van je kamp

- Laat de leiding voorbereiden met de medeleiding en vermijd daarbij een mix van bubbels.
- Hanteer maatregelen zoals het gebruik van mondklappers/handschoenen, belang van handhygiëne, opdelen van de taken tussen de bubbels om de afstand tussen bubbels te bewaren wanneer je met de hele ploeg aanwezig moet zijn voor voorbereidende taken.
- Laat deelnemers bagage afleveren in een tijdslot per bubbel om mixen te voorkomen, visualiseer ook door bv. stickers met kleurcode/symbolen om bij uitladen makkelijk rekening mee te houden.

3.1.2 Infrastructuur

- Werk maximaal samen met de eigenaar in de organisatie van het kamp. Vraag plannen op van jullie gebouw/terrein/locatie via de eigenaar. Luister ook zeker eens of deze al heeft nagedacht over mogelijk opdeling in het gebouwen en op het terrein.
- Bij een gebouw bekijk je hoe je de bubbels praktisch kan gescheiden houden, houd hierbij rekening met:
  - Afzonderlijke slaapzalen, die ook afzonderlijk toegankelijk zijn.
  - In een ideaal scenario heeft elke bubbel eigen eet- en speelruimtes. Als dat niet lukt, kan je deze ruimte delen tussen bubbels en je kan tussen het gebruik van de infrastructuur door de verschillende bubbels minimaal de contactoppervlaktes reinigen (tafels, stoelen, klinken, handvaten..., die zaken die we veelvuldig aanraken). Het kan ook volstaan om in de ruimte een goede scheiding te maken, bv. tussen 2 bubbels die eten in dezelfde refter een gangpad van min. 2 meter te

- voorzien en ervoor te zorgen dat er niet gemixt wordt bij het buffet, het halen van eten, en bij binnen- en buitenkomen.
- Signalisatie is een handig hulpmiddel.
  - Sanitair is het best gescheiden, je kan bv. duidelijk aanduiden welke toiletten door de verschillende bubbels gebruikt worden, idem met wastafels en douches. Ook hier kan men kiezen voor gebruik in shiften maar het zal ook nodig zijn om te reinigen tussen gebruik van 2 bubbels.
  - Gezamenlijke douches (1 grote ruimte, geen gescheiden cabines) / wastafels met meerdere 'koppen' moeten altijd gereinigd worden tussen bubbels wanneer ze niet op te delen zijn.
  - Denk na over hoe je je gebouw en/of terrein zo efficiënt mogelijk kan gebruiken zodat de bubbels goed gescheiden van elkaar volop kunnen spelen.
  - Houd in je voorbereiding ook rekening met een noodweerplan, welke ruimtes kan je innemen per bubbel bij noodweer.
  - Maak visueel, en indien noodzakelijk fysiek, heel duidelijk welke delen van het gebouw door welke bubbel worden gebruikt door bv een kleurcode of door bepaalde symbolen te hangen waarin de kinderen en jongeren zichzelf herkennen (laat deze code bv. terugkomen in een armband). Je kan aan de slag met pijlen, symbolen, ... om looprichtingen/stromen in je gebouw te regelen als dat ervoor kan zorgen dat bubbels niet in contact komen met elkaar.
- Bij een tentenkamp bekijk je ook hoe je de bubbels praktisch gescheiden kan houden, houd rekening met:
    - Afzonderlijke slaaptenten per bubbel.
    - Probeer de bubbels echt fysiek te scheiden van elkaar door een duidelijke opdeling van het terrein bv in zones.
    - Voorzie per bubbel gescheiden toilet(ten).
    - Douches kunnen gedeeld worden tussen bubbels indien ook hier de contactoppervlakken minimaal worden gereinigd.
    - Noodweerplannen worden vooraf goed uitgedacht. Vb. waar kan elke bubbel bij regenweer spelen?
    - Heb je extra tenten nodig om dit mogelijk te maken, dan zal je daar misschien voor moeten aankloppen bij anderen.
  - Ook voor wie een kamp heeft waarbij gebouw en tenten worden gecombineerd zal vooraf de lokalen/tenten moeten indelen al naargelang de bubbels. Houd daarbij rekening met alle bovenstaande adviezen.

3.1.3 Materiaal

- Maak de materiaalkisten voor vertrek.
- Maak duidelijk wat voor welke bubbel bestemd is met kleurcodes of symbolen, zodat er ter plaatse ook geen verwarring kan ontstaan.

3.1.4 Vervoer van, naar en tijdens

- Plan je vervoer al naargelang de bubbels.
- Maak je gebruik van het openbaar vervoer (De Lijn, MIVB, NMBS, TEC) kijk dan goed na welke maatregelen van toepassing zijn voor groepen tijdens de zomer.
- Wordt er gekozen voor privaat vervoer, auto's/bus, bewaak dan de bubbels en houd rekening met hygiënemaatregelen t.a.v. de chauffeur(s). Maak goede afspraken vooraf.

3.2 Noodprocedures en permanentiesysteem

Vertrek vanuit [dit stappenplan](#).

Belangrijk daarbij is dat je een aantal zaken voorbereidt:

- Duid bij voorkeur 1 persoon aan binnen elke bubbel die bij vermoeden van besmetting de taak op zich neemt om zich over de zieke te ontfermen en de nodige stappen te ondernemen. Zorg voor gepast beschermingsmateriaal voor deze persoon.
- Communiceer duidelijk aan de ouders wat je van hen verwacht. Maak afspraken over bijvoorbeeld een vervroegde stopzetting van het kamp en eventuele maatregelen tijdens en na het kamp of de activiteit.
- Bekijk welke huisarts(en) in de buurt je kan contacteren wanneer je vermoedt dat er een besmetting is. Neem alle contactgegevens op in je stappenplan. Neem al eens contact op met hen om te kijken wat kan tijdens het kamp.

- Breid de EHBO uit met volgende zaken:
  - MUST HAVES: handschoenen, alcoholgel, koortsthermometer + ontsmettingsmiddel, mondmaskers (hier wegwerp) steeds 1 voor de zieke en 1 voor de verzorger
  - AAN TE RADEN: face shields/veiligheidsbril (aan te raden bij +12-jarigen) contactloze thermometer, afzonderlijke EHBO-koffers per contactbubbel.
- Voorzie een kind- en jongerenvriendelijke quarantaineruimte.
  - Gebouw: bekijk vooraf hoe je het gebouw zal gebruiken en indelen en denk hierbij ook aan een quarantaineruimte. Ga hierover in gesprek met je uitbater.
  - Terrein: bekijk vooraf hoe je je terrein gaat gebruiken, deel je tenten goed in en voorzie hierbij ook een quarantaineruimte.
- Externe en interne communicatie, wanneer je een vermoedelijke besmetting op je kamp hebt, ben je het best ook voorbereid m.b.t. communicatie:
  - Hoe ga je op een integere manier om met vragen vanuit de groep?
  - Welke informatie vertrekt naar de gemeente waar je kamp plaatsvindt?
  - Hoe communiceer je met ouders op het thuisfront?
  - Hoe communiceer je met de overkoepelende organisatie?
  - Informeer je leidingsploeg over het stappenplan.
  - Bespreek vooraf met de leidingsploeg hoe je omgaat met de vragen van andere kinderen en jongeren wanneer een eventuele besmetting wordt vastgesteld. Bespreek hoe je hen hiervan op de hoogte brengt, bereid antwoorden voor op hun vragen...
  - Weet dat je altijd terecht kan bij de kamppermanentie van de organisatie bij vragen, twijfels...
  - Bewaak bij communicatie steeds de aandacht voor privacy en geef dit ook op voorhand mee aan ouders.

3.3 Communicatie

Het is belangrijk dat alle deelnemers aan het kamp en ook alle betrokken actoren, zoals ouders of opvoedingsverantwoordelijken goed weten welke maatregelen van toepassing zijn op kampen, wat dit inhoudt voor hen, voor hun kinderen, ...

Communicatie voor, maar ook tijdens en na zal dus heel belangrijk zijn, als dat nodig is in meerdere talen.

Voor de uitbouw van de maatregelen werd er niet over één nacht ijs gegaan, er is intensief samengewerkt met virologen en medische experts, het is belangrijk dat we alle betrokken partijen daar goed over informeren, zodat we duidelijk kunnen aantonen dat we dit doen op een onderbouwde manier.

Je bent alvast goed bezig om jezelf te informeren wanneer je dit protocol in handen hebt, verwacht niet van de hele begeleidingsploeg dat ze dit protocol in handen nemen. Zorg voor een duidelijke communicatie van deze regels via het KISS-principe (keep it simple but smart) om de verschillende partijen vooraf in te lichten over de maatregelen:

- Deelnemers
- Ouders
- Begeleiders

3.3.1 Aan de ouders

- Informeer zowel je leiding, deelnemers als ouders over de deelnamevoorwaarden (Risicogroepen en ziek zijn).
- Bezorg alle ouders van kinderen, deelnemers en begeleiding de nodige [informatie over risicogroepen](#) en geef aan dat ze indien nodig bij de huisarts terecht kunnen om te kijken of er deelname mogelijk is.
- Het is de verantwoordelijkheid van de ouders om, als hun kind tot de risicogroepen behoort, dit zo aan te geven in de medische fiche en in te schatten of hun risico mits medicatie onder controle is, of hier een extra inschatting van de huisarts nodig is. Zie infra en de bijlage '[medische fiche](#)' voor meer informatie over de medische fiche.
- Neem in de kampcommunicatie duidelijk op dat elke ouder/volwassene deelnemer mee verantwoordelijk is om geen zieke kinderen of jongeren mee te laten gaan op kamp. Dit geldt uiteraard niet voor alle chronisch zieken, wie een chronische ziekte met medicatie

onder controle heeft, kan mee, bij twijfel raadpleegt de ouder een arts. Zorg ook voor communicatie aan deelnemers zelfs degene die niet mee kunnen.

- Informeer deelnemers en de ouders over het stappenplan bij ziekte. Enerzijds is het belangrijk om dit ter informatie mee te geven. Anderzijds wil je ook hun rol hierin duidelijk maken. Ouders worden bv. gevraagd om hun kind/jongere op te halen op kamp bij ziekte.
- Benadruk in de communicatie aan ouders dat het belangrijk is om nieuwe besmettingen te melden aan de overheid. Zo kunnen de coronatracers hun werk doen: ook nadat het kamp van start is gegaan en na thuiskomst (of bij deelname aan andere activiteiten).
- Ouders wordt geadviseerd geen spreiding van verschillende activiteiten te plannen in dezelfde kamperiode. Jongeren wordt gevraagd binnen dezelfde bubbel te blijven voor de volledige kamperiode. Communiceer dit advies maximaal aan de ouders en jongeren.
- Ouders worden geadviseerd om zelf donsdeken of slaapzak mee te brengen voor interne kampen

3.3.2 Aan de lesgevers/begeleiders

- Communiceer de genomen maatregelen en wijs hen op de mogelijke impact op hun les/training/programma.
- Geef aan in welke tijdslots ze hun lessen kunnen organiseren.
- Eventuele restricties in functie van ruimte en materiaal.
- Werkwijze algemene briefing en afstand ten aanzien van andere begeleiders uit een andere bubbel.
- Nadruk op routine en discipline hygiënische maatregelen.

Neem daarnaast ook [de pictogrammen](#) op in je communicatie om zaken duidelijk te maken.

Vanuit je organisatie en overheid zal er tal van ondersteuningsmateriaal voorzien worden: ga hiermee aan de slag en/of vraag hulp aan andere organisaties.

Maak goede afspraken met de eigenaar van het gebouw over de uitrol van de maatregelen ter plaatse. Ook voor de Vlaamse verblijven werd een protocol opgesteld.

3.4 Hoe zit dat met hygiëne?

3.4.1 Persoonlijke hygiëne

Hygiëne en sport zijn niet altijd de beste combinatie. Maar dit jaar is het noodzakelijk.

Hieronder verstaan we handhygiëne, hoesten in de elleboog, het eenmalige gebruik van zakdoeken en weggooiën ervan en het gebruik van mondkapjes en handschoenen. Deze maatregelen zorgen ervoor dat besmetting vermeden wordt, en zijn dus cruciaal.

- Bouw een vaste routine in waarbij handen gewassen worden voor en na iedere activiteit(enblok), voor en na elke maaltijd, inclusief tussendoortjes, bij het gebruik van materialen, bij externe activiteiten en bij thuiskomst, bij niezen/hoesten en na elk toiletbezoek.
- Het installeren van deze vaste routine zal voor velen wel wat extra moeite vragen, het kan hierbij helpen je leidingsploeg te informeren bv. Aan de hand van een filmpje of vooraf [mét richtlijnen over hoe je handen kunt wassen](#). Uiteraard houdt dit bij de kleine kinderen ook contact in om de handen goed te wassen, dit kan binnen de bubbel.
- Het kan helpen om een verantwoordelijke aan te duiden die extra aandacht vestigt op alle hygiënemaatregelen binnen één bubbel.
- Zorg zeker voor voldoende communicatie over alle maatregelen via de pictogrammen, gebruik het aangeboden [materiaal](#).
- Zorg voor communicatie naar ouders over de maatregelen en welk materiaal door jullie voorzien zal zijn, en waarvoor ze zelf moeten zorgen. Breng ouders ook op de hoogte van de hygiënemaatregelen die worden getroffen en hoe zij hun kind/jongere daar eventueel ook op kunnen voorbereiden.

3.4.2 Infrastructuur, planning en materiaal worden maximaal afgestemd op handhygiëne.

- Zorg eventueel voor extra plaatsen om de handen te wassen zodat dit zo vlot mogelijk verloopt.
- Voorzie voor het binnengaan van sanitaire ruimtes, bij de eetruimtes en in de buurt van activiteiten dat handen gewassen of gereinigd kunnen worden om besmetten van contactoppervlaktes te vermijden. Water en zeep zijn in principe voldoende. Voorzie dit zeker op de plekken waar je stromend water ter beschikking hebt. Je kan ook gebruikmaken van stilstaand water (bv. in een kuipje) indien dit, na het gebruiken door

de verschillende aanwezige kinderen, ververst wordt tussen elke wasbeurt in. Laat dit dus niet staan om later opnieuw te gebruiken.

- Goed inzeppen is het belangrijkste bij handen wassen, en afdrogen met wegwerpdoekjes of papier. Geen handdoeken dus.

3.4.3 Mondmaskers

- Voorzie een instructiemoment over hoe je correct een mondmasker kunt gebruiken voor zowel leidingsploeg als deelnemers.

3.4.4 Hoesten en zakdoeken

- Voorzie gesloten vuilnisbakken (liefst te openen zonder 'handcontact') voor de vuile zakdoeken. Spreek hiervoor eventueel goed af met de uitbater van een verblijf/terrein die hier mogelijks ook reeds op heeft ingezet. Voorzie zelf voldoende papieren zakdoeken of laat deelnemers dit zelf voorzien MAAR zorg er vooral voor dat deze steeds ter beschikking zijn per bubbel.

3.4.5 Voorzie extra hygiënisch materiaal

- Maak voor je kamp of activiteit een overzicht van de materialen die nodig zullen zijn en door wie ze voorzien worden. Je vindt hiervan een voorbeeld in de bijlage '[benodigd \(hygiënisch\) materiaal](#)'. Bekijk vooraf goed welke materialen je zelf voorziet als organisatie, wat je aan ouders vraagt en luister ook eens bij de eigenaar van het gebouw wat deze al heeft voorzien.
  - Handgels en zeep
  - Papieren zakdoeken + afgesloten vuilnisbakken
  - Mondmaskers
  - Enerzijds heb je de persoonlijke maskers voor +12: stel voor dat de 12+'ers een pakketje van bv 5 mondmaskers hebben (reken uit i.f.v. activiteiten die je zal doen, verplaatsing...). Wijs hier bij voorkeur op herbruikbare maskers, die dus ook eventueel gereinigd kunnen worden tijdens het kamp
  - Daarnaast kunnen we extra maskers voorzien (soort van reserve) bv ook voor EHBO, kinderen die geen maskers (meer) hebben. Vraag aan ouders wie eventueel maskers kan maken ook voor andere kinderen.
  - Papieren handdoeken.
  - Reinigingsproducten.
  - Handschoenen.

3.4.6 Extra hygiënische opleidingen

De Vlaamse reddersfederatie heeft een specifieke coronabijscholing voorzien voor redders. Meer info vind je hier: <https://www.redfed.be/index.php/nieuws>.

3.5 De infrastructuur

Niet alleen de persoonlijke hygiëne, maar ook die m.b.t. tenten en infrastructuur is van belang om besmetting te voorkomen, focus hierbij altijd op contactoppervlakken.

- Zeker in het geval van gebruik van een gebouw al dan niet in combinatie met tenten is het heel belangrijk te overleggen wie instaat voor het poetsen tijdens en na het kamp of de vakantie. Maak daarbij goede afspraken over frequentie, aandachtspunten, ... en doe dit zeker ook met de eigenaar van het gebouw. Dit kan een impact hebben op je programma en dus ook op aankomst en vertrek.
- Zorg voor afspraken met uitbaters, poetspersoneel en begeleiding over ventilatie van ruimtes en het verdelen van sanitaire ruimtes per bubbel ([poetsen infrastructuur](#)).
- Zorg voor voldoende communicatie over alle maatregelen via de pictogrammen, maak gebruik van het [bestaande materiaal](#) en hang dit zichtbaar op.
- Voorzie de nodige middelen om te kunnen reinigen. Houd hierbij rekening met wegwerp en/of mogelijkheid om de materialen etc. na gebruik te wassen en/of koken i.f.v. reiniging.

3.6 Het materiaal

Naast de hygiënische persoonlijke en infrastructurele maatregelen, gaan we in op die voor materiaal. Als je materiaal doorgeeft, houdt dit een risico op besmetting in. Zorg dan ook voor aandacht voor het reinigen van al het materiaal waarvan jullie gebruik maken op basis van ['poetsen materialen'](#)

- Voorzie met je organisatie - indien mogelijk - dat materiaal niet tussen bubbels moet worden uitgewisseld. Dat geldt voor sportmateriaal, materiaalcoffers, kajaks, klimgerief enz. Waar je alles binnen één bubbel kunt houden, mag materiaal door verschillende kinderen gebruikt worden.
- Als materiaal door verschillende bubbels gebruikt wordt, dan heb je twee opties:
  - Je reinigt de contactoppervlakken na gebruik na elke sessie.
  - Na gebruik laat je het materiaal drie volledige dagen staan voor de volgende bubbel ermee aan de slag gaan. Ook deze methode volstaat.
- Maak visueel duidelijk welk materiaal voor welke bubbel is. Doe dit door kleuren of symbolen aan te brengen en hou hier ook rekening mee bij het laden van bv. de camion zodat zaken op een correcte manier in- en uitgeladen kunnen worden. Ofwel door de eigen bubbel, maar dit kan evengoed door anderen mits rekening wordt gehouden met voorschriften zoals handschoenen, mondkmasker, ...
- Tenten en/of andere ontleend materiaal ophalen:
  - Doe dit vanuit de bubbels. Dat wil niet zeggen dat iemand van de ene bubbel zijn materiaal ophaalt en iemand van de andere bubbel eveneens zijn materiaal ophaalt, wel betekent het dat je geen begeleiding uit bubbels mixt om samen op pad te gaan. Dus je mag met mensen uit bubbel 1 tenten halen voor bubbel 1 en bubbel 2 maar dan dien je deze tenten wel te reinigen of minstens 3 dagen uit omloop te houden voor bubbel 2 deze mag opzetten.
  - Houd rekening met voorschriften zoals het gebruik van handschoenen, mondkmaskers en social distancing t.a.v. de aanbieder.

3.7 Welke activiteiten mag je doen

3.7.1 Openluchtactiviteiten

- Activiteiten worden zoveel mogelijk in de buitenlucht georganiseerd.
  - Zwemmen in de openlucht kan, maar zorg bij gebruik van omkleedruimtes en onderweg voor het bewaken van de geldende regels.
  - Bespreek met de eigenaar van je terrein of uitbater of er extra speelweides of bos gebruikt kan worden om maximaal gebruik te maken van de ruimte.
  - Bespreek met je uitbater of er extra overdekte buitenruimte gecreëerd kan worden door tenten (indien mogelijk openstaand) of shelters, ook bij regenweer, in te zetten.
  - Pas je programma van activiteiten in de mate van het mogelijke aan om zoveel mogelijk in de openlucht te doen en informeer ouders en deelnemers hiervan zodat ze zich hierop kunnen voorbereiden.
- De maximale capaciteit van terrein, infrastructuur en locatie wordt ingezet.
  - Stem vooraf af met je uitbater wat de mogelijkheden zijn om je bubbels onder te brengen in de infrastructuur. Hoe sanitaire ruimtes, buitenruimte enz. verdeeld kunnen worden én hoe deze visueel duidelijk gemerkt kunnen worden (zie ook hierboven).

3.7.2 Indooractiviteiten

Aanbevelingen:

- Bescherm de kinderen tegen de zon.
- Voorzie een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie.
- Gebruik maximaal de beschikbare ruimte voor je activiteit.
- Voorzie dat je regelmatig een pauze neemt en verplaats de bubbel naar buiten of naar een ruimte die zeer goed verlucht is.
- Tracht je sanitaire voorzieningen te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken.
- Tracht je omkleedruimtes te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken.
- Werken met variabele tijdslots en goede signalisatie kan de druk op bepaalde gemeenschappelijke punten ontlasten vb inkomhal, gangen, ...
- Werk steeds met outdoor-afspreekplaatsen.
- Voorzie een basis EHBO-set per bubbel.
- Gebruik hetzelfde lesmateriaal, indien dat niet mogelijk is, zorg je voor een tussenreiniging/ontsmetting vooraleer de andere bubbel dit materiaal gebruikt.

- Voorzie of laat deelnemers elk hun eigen drinkbus/drank meebrengen.
- Externe deelnemers komen in gepaste sportkledij naar de activiteit, geen kleedruimte.
- Voorzie regelmatig een handen-was-sessie met de bubbel.

3.8 Uitstappen

- Activiteiten worden zo veel mogelijk op de eigen locatie gehouden.
  - Zoek vooraf, met je leidingsploeg, naar alternatieven voor activiteiten die niet op de locatie zelf kunnen plaatsvinden (zoals gaan zwemmen, ...) binnen de beleving van je activiteit.
- Als je uitstappen onderneemt, houdt de hele bubbel zich aan de geldende samenlevingsregels m.b.t. mondmaskers, afstand, hygiënemaatregelen.
  - Dit geldt in elke situatie waarin je in contact kunt komen met mensen die niet in je bubbel zitten en waarbij afstand houden niet gegarandeerd kan worden (dus ook bij wandelingen of natuurofstappen in drukke gebieden). Ga na welke maatregelen van toepassing zijn bij een uitstap naar een bepaalde locatie.
  - Zorg ervoor dat de deelnemers weten dat ze bepaalde voorzorgsmaatregelen zullen moeten nemen bij het verlaten van het kampterrein en bepaal wat ze daarvoor nodig hebben en wie dit voorziet.
  - Overleg ook vooraf met externe partners (aanbieders van activiteiten maar ook bv. vervoersmaatschappijen) hoe aan alle maatregelen voldaan kan worden.
  - Overleg vooraf met de vervoersmaatschappij waarmee je je verplaatsing voor, tijdens en na het kamp doet.
  - Neem in communicatie met ouders en begeleiding informatie op over hoe de eigen wagen indien nodig gereinigd moet worden, welke hygiënemaatregelen nodig zullen zijn (mondmasker bij +12, handhygiëne,...) en wanneer dit verwacht wordt (bv. kookouder vervoert naar ziekenhuis na val).

3.9 Externen

- Activiteiten, vormingen, workshops georganiseerd door en voor personen buiten de bubbel worden vermeden.
- Zorg voor een alternatief voor toon-, bezoek-, contactmomenten met mensen die geen deel uitmaken van de bubbel. Zet hiervoor de creativiteit van je leidingsploeg en deelnemers zelf in.
- Activiteiten, vormingen, workshops georganiseerd door personen buiten de contactbubbel worden vermeden. Tenzij dit kan binnen de maatregelen die op dat moment gelden voor de samenleving. Digitaal aanbod kan hier een oplossing zijn. Of onder voorwaarden m.b.t. mondmaskers, social distancing t.a.v. externen,...
- Indien contact met externen noodzakelijk is i.f.v. een activiteit zoals bv. huur mountainbikes, begeleiding touwenparcours, en de afstand niet gegarandeerd kan worden, worden de veiligheids- en hygiënevoorschriften zoals voor individuen in de samenleving gevolgd.
- Neem in de communicatie voor ouders vooraf op op welke manier mondmaskers geregeld worden ([benodigd \(hygiënisch\) materiaal](#)).
- Neem in de communicatie voor ouders vooraf ook op dat de postbedeling mogelijk door maatregelen bij leveringen en contacten met externen beperkter kan zijn dan normaal. Maak over leveringen ook duidelijke afspraken met je uitbater.

3.10 Rust

De verspreiding van dit virus heeft meer kans bij mensen die heel vermoeid zijn. Het is dan ook belangrijk bij de organisatie van je kamp of activiteit rekening te houden met de vermoeidheid van je deelnemers én de leidingsploeg.

- Voor activiteiten met overnachting wordt een evenwichtig programma met voldoende nachtrust voorzien om de kans op ziekte om uitputting te vermijden.
- Plan op voorhand voldoende rustmomenten (ook overdag) in en voorzie elke nacht voldoende slaap (afgestemd op leeftijd enz.), zodat kinderen, jongeren én begeleiding niet oververmoeid raken.
- Zorg voor voldoende communicatie hierover met je leidingsploeg en benadruk ook het belang van hun eigen nachtrust.

4 Tijdens het zomerkamp

Investeer in de eerste dagen van je kamp in het wegwijs maken in de sportkampregels. Doe een rondleiding in de gebouwen, terreinen en toon wat er waar verwacht wordt. Onderstreep het belang van hygiëne en vertel alle deelnemers waarom dat belangrijk is. Informeer hen, praat met hen. Doe dat steeds op maat van kinderen en jongeren. Maak het speels, experimenteel, avontuurlijk, creatief,... Focus op spelen, sporten en de activiteiten. Geef ruimte aan kinderen en jongeren, zodat ze niet te veel hinder ondervinden van de bubbels. Richt de aandacht naar de bubbel zelf, want in de bubbel mag je samen sporten, spelen, eten, slapen en hoef je geen afstand te houden.

4.1 Wie mag deelnemen

4.1.1 Risicogroepen en ziek zijn

- De symptomen die kunnen wijzen op corona zijn koorts, hoesten, moeilijk ademen, keelpijn, verstopte neus, diarree. Maak deze [symptomen](#) visueel zichtbaar voor de begeleiding om op terug te vallen bij twijfel.
- Zorg dat [het stappenplan 'wat doen bij zieke deelnemer'](#) duidelijk zichtbaar is ter plaatse voor de leidingsploeg. Hang het op bij de EHBO, in een leidingslokaal/tent...
- Bij vermoeden van besmetting of opmerken van een of meerdere van de symptomen, start je onmiddellijk het stappenplan op zoals vooraf besproken.
- Zieke kinderen horen niet thuis op het kamp, ongeacht of het corona betreft of niet. De deelnamevoorwaarden blijven dus ook van toepassing tijdens het kamp.
- Maak een onderscheid tussen een gewone EHBO-tussenkomsst bij kwetsuur, ongeval, medicatie en de te ondernemen stappen bij vermoedelijke besmetting. Voorzie daarom in elke bubbel iemand die basis EHBO-handelingen (en indien van toepassing dagelijkse verzorging en ondersteuning) kan toepassen zoals schaafwonde, brandwonde, snijwonde... zodat hiervoor geen bubbels dienen te worden doorbroken. Zorg voor de nodige hygiënemaatregelen (beschermingsmateriaal: handschoenen, mondmasker of faceshield zeker bij +12) en reinig het materiaal na elk gebruik.
- Indien je uitbater of terreinverantwoordelijke zelf behoort tot de risicogroepen, beperk je de contacten tot het minimum en neem je de geldende veiligheidsmaatregelen in acht (mondmasker, hygiëne, afstand houden).

4.1.2 Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing

- Goed bijhouden van aanwezigheidsregisters en contactenlogboek per bubbel en over volledige kamp heen. Elk contact wordt in kaart gebracht. (zie het puntje contact-tracing bij vooraf.)
- Spreek als groepsleiding/kampverantwoordelijke de verantwoordelijke per bubbel hier bv. dagelijks op aan: hebben jullie contact gehad met externe mensen, met wie, wat was de situatie, staat het in het logboek, ...

4.2 Hoe organiseer je kamp op locatie?

4.2.1 Contactbubbels

Het is cruciaal dat de bubbels tijdens het kamp niet met elkaar in contact komen.

- Maak goede afspraken met de deelnemers van het kamp, informeer hen goed over de manier waarop je bubbels hebt ingedeeld en in stand wil houden m.b.t. infrastructuur, materiaal, contact met andere bubbels.
- Zorg voor vaste begeleiding per bubbel. Is overleg nodig? Neem dan voorzorgsmaatregelen door afstand te bewaren en eventueel maskers te gebruiken of zorg voor 1 afgevaardigde per bubbel die overlegt mits voorzorgsmaatregelen. Zorg ook dat er geen af- en aanloop is van begeleiders. Noteer dit in het logboek.
- Organiseer geen activiteiten met fysiek contact tussen bubbels zoals massaspelen, talentenjacht, ... misschien kan je hier wel creatief mee omgaan: een spel over de bubbels heen maar zonder dat contact tussen de bubbels nodig is.
- Speel ook geen spelen waarbij materiaal (al dan niet al spelend) van de ene naar de andere bubbel of samen wordt gebruikt. Dit kan ook niet als de bubbels gescheiden staan: wedstrijdje tussen twee bubbels ...
- Vermijd de aanwezigheid van externen tijdens het kamp. Organiseer geen bezoekdagen of bijvoorbeeld bezoekjes van oud-leiding.

- Contact met externen (buiten de contactbubbel) wordt vermeden. Indien toch nodig (bv. levering van voedsel, arts op terrein voor wonde/ziekenhuisbezoek,...) hou dan rekening met voorzorgsmaatregelen, hanteer mondkapen en hou 1,5 meter afstand, bouw extra handhygiëne moment in.
- Spreek goed af hoe de deelnemers die vooral instaan voor omkadering: materiaal/eten... zich verhouden in of t.a.v. de bubbels en welke maatregelen gevolgd worden op welke momenten.
- Voor sportkampen met overnachting, vraag aan sportbegeleiders om ook 's avonds na de dagwerking in de bubbel te blijven. Als je als begeleider niet kan blijven overnachten beperk dan je contacten

4.2.2 Infrastructuur

- Visualiseer je plan omtrent gebruik van ruimtes/toiletten/sanitair/overnachtingsaccommodatie... door kleuren of symbolen op te hangen. Maak het voor de deelnemers heel eenvoudig om te weten waar ze wel en niet mogen komen en wat de afspraken zijn wanneer ruimtes worden gedeeld.
- Worden ruimtes/sanitair gedeeld tijdens het verblijf zorg dan zeker ook voor een goed [hygiëneplan](#) en stel hier verantwoordelijken voor aan (zie het punt rond hygiëne infrastructuur).

4.2.3 Materiaal

- Ook voor materiaal is het belangrijk dat het duidelijk visueel zichtbaar is welk materiaal aan welke bubbel toebehoort. Label je materiaal, steek het steeds in eenzelfde bak, berg het op dezelfde plaats op, ...
- Reinig het materiaal (focus op contactoppervlakken) steeds als dit door meerdere bubbels wordt gebruikt.
- Elke deelnemers gebruikt zijn eigen drinkbus en handdoek
- Elke deelnemer gebruikt bij voorkeur zoveel mogelijk eigen of toegewezen sportmateriaal : fiets, bal, racket, bat , hesje, ...

4.2.4 Verplaatsingen

- Bij verplaatsen van, naar en tijdens het kamp worden de regels m.b.t. veiligheid t.a.v. externen gerespecteerd. Dit zowel voor gebruik van private bussen als bij gebruik van openbaar vervoer. Respecteer de bubbels door bv. verschillende bussen in te schakelen of door op een verschillend tijdstip de trein/bus te nemen. Bescherm de chauffeur door social distancing en gebruik van mondkapen bij +12.

4.3 Noodprocedures en permanentiesysteem

- Start in geval van vermoeden van besmetting [de noodprocedure](#) op. Je staat hierin niet alleen, de kamppermanentie vanuit je organisatie staat klaar om jullie hierbij te ondersteunen.
- Zoals aangegeven bij 'voor' doe je er goed aan om ter plaatse op zoek te gaan naar één of meerdere huisartsen die jullie kunnen bijstaan bij twijfel, vragen etc. Spreek af dat je met hen contact opneemt wanneer jullie met twijfels en/of vragen zitten en aarzel niet hen te bellen.
- Bekijk ook welke communicatie met de andere leden en leiding nodig is. Neem de nodige tijd om dit in de groep te bespreken om te informeren, te luisteren, ...
- Houd steeds het welbevinden van alle leiding en leden hier mee in het oog – zorg ervoor dat iedereen de ruimte heeft om hierover te praten, ventileren indien nodig.
- Belangrijk onderdeel van je stappenplan is de externe communicatie wanneer je een vermoeden van besmetting hebt en/of een jongere naar huis stuurt van een kamp. Rol deze ook uit, eventueel samen met je koepel en in overeenstemming met de kamppermanentie.
- Indien er een besmetting was tijdens het kamp raad je de deelnemers van het kamp aan om na het kamp gedurende minimum 1 week geen bezoek te brengen aan mensen uit de risicogroep.

4.4 Communicatie

Maak gebruik van [de pictogrammen](#) tijdens je kamp om zaken duidelijk te maken voor alle deelnemers.

Visualiseer het bubbelgegeven m.b.t. infrastructuur en materiaal door gebruik van kleuren, symbolen (zie oo bubbels/infrastructuur).

Gebruik bestaande visuele ondersteuning zoals onderstaande om zaken op locatie duidelijk te maken:

- [Handjes wassen met Handige Hans: hoe en wanneer](#)
- Ziektesymptomen
- ...

4.4.1 Naar de ouders

- Enkel communicatie in functie van noodwendigheden, ongeval, besmetting.

4.4.2 Naar de deelnemers

- Duidelijke briefing van de "spelregels" en "afspraken" in het begin van het sportkamp.
- Visuele hulp bij samenstellen bubbel, werken met kleuren.
- Looplijnen effectief doorlopen.

4.4.3 Naar lesgevers/ begeleiders

- Dagelijkse briefing.
- Aandacht voor de logboeken.

4.5 Hoe zit het met de hygiëne op je kamp?

4.5.1 Persoonlijke hygiëne

- Handen wassen
  - Herhaal tijdens je dagprogramma regelmatig de vaste routine van de handhygiëne, installeer een gewoonte.
  - Benadruk binnen de begeleiding dat dit ook geldt voor hen, ook tijdens avondmomenten, niet alleen in contact met kinderen.
  - Gebruik de communicatie van [Handige Hans](#) om aan deelnemers duidelijk te maken hoe en wanneer ze handen wassen.
- Infrastructuur, planning en materiaal wordt maximaal afgestemd op handhygiëne.

- Voorzie indien mogelijk afzonderlijke wasplaatsen voor verschillende bubbels.
  - Zijn verschillende wastafels/teiltjes niet mogelijk per bubbel? Voorzie dan in afstemming met je activiteitenprogramma, geschrinkt gebruik van infrastructuur en materiaal.
  - Meer over het reinigen van de infrastructuur vind je onder 4.3.2.
- Hygiëne bij intens contact
  - Vermijd waar mogelijk het aanraken van het gezicht van kinderen, zeker bij +12-jarigen.
  - In functie van wondverzorging is het belangrijk voorzorgsmaatregelen te nemen m.b.t. handhygiëne zowel bij patiënt als verzorger en bij +12 ook mondkapje te gebruiken (beide partijen).
  - Uiteraard kan aanraken indien nodig in noodsituaties.
- Hoesten en zakdoekengebruik
  - Leer deelnemers (indien nog nodig) hoe ze correct kunnen hoesten/niezen in de elleboog of eventueel door gebruik van een papieren zakdoek die meteen wordt weggegooid.
- Hygiëne bij maaltijden
  - Over het algemeen wordt het virus niet overgedragen via voedsel maar, handhygiëne blijft cruciaal om de risico's te beperken.
  - Als de kookploeg voor verschillende bubbels eten maakt, focus dan zeker op handhygiëne, en gebruik handschoenen en mondkapjes bij intensief kookwerk en bij het aanraken van de potten/pannen/schotels die naar een andere bubbel moeten worden gebracht.

4.5.2 De infrastructuur

- Reinig contactoppervlakken regelmatig volgens de voorschriften.
  - Maak afspraken over het poetsen van alle infrastructuur, lokalen, zalen, eetruimtes, tenten, overnachtingsaccommodatie... Focus op contactoppervlakken, sanitaire blokken en materiaal (zie hieronder). Maak hiervoor gebruik van ['poetsen infrastructuur'](#).
  - Laat veelgebruikte deuren in de infrastructuur open staan om te vermijden dat deze voortdurend aangeraakt worden. Hou hierbij rekening met brandveiligheid (branddeuren mogen niet openstaan) doe het in overleg met de eigenaar van het verblijf.
  - Richt de gebruikte infrastructuur in op een manier dat je vlot kan poetsen. Denk bijvoorbeeld na over waar je de bagage plaatst.
- Maak duidelijke afspraken over het gebruik van de lift indien deze beschikbaar is (alleen wanneer noodzakelijk) en vergeet het poetsen van de contactoppervlakken hierin niet op te nemen in de afspraken. Verlucht regelmatig de gebruikte lokalen, tenten, overnachtingsaccommodatie ... volgens de instructies.

4.5.3 Het materiaal

- Maak een checklist voor het reinigen van materialen aan de hand van de richtlijnen ['poetsen materialen'](#).
- Materiaal blijft zoveel mogelijk binnen de bubbel, indien materiaal toch van de ene naar de andere bubbel gaat, worden contactoppervlakken gereinigd of drie volledige dagen buiten omloop gelaten en niet aangeraakt.
- Deelnemers mogen nog steeds samen afwassen in een kuip met warm/heet water en afwasmiddel. Indien mogelijk droogt alles in de buitenlucht, indien onmogelijk met een persoonlijke keukenhanddoek voor deelnemers. Belangrijk is dat eetgerief niet wisselt tussen bubbels.
- Voorzie dat keukenhanddoeken voor kookploeg dagelijks gewassen of vervangen worden.

- Als deelnemers behoefte hebben aan extra kledij of slaapzakken, kunnen deze voorzien worden als ze voor en na gebruik gewassen zijn/worden. Voor hergebruik zeker op de maximale temperatuur wassen.
- Spelen met water kan en houdt geen extra risico's in, uiteraard in afstemming met eventuele waterschaarste: het jeugdwerk werkt duurzaam.
- Respecteer de voorschriften bij materiaal van externen en reinig dit materiaal voor gebruik. Bij gebruik van materiaal aangeboden/geleverd door externen moet men erop toezien dat deze worden aangeboden en/of geleverd binnen de hygiënische maatregelen en indien mogelijk gereinigd worden. Uitsluitende de begeleiding haalt deze op. Bv paintball, kajak...

4.6 Welke activiteiten mag je doen tijdens het kamp?

4.6.1 sportactiviteiten en avondanimatie

- Zet maximaal in op het gebruik van de overdekte en niet-overdekte buitenruimte, maak gebruik van je creativiteit om oplossingen te vinden.
- Bewaak een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie.
- Maak steeds de bedenking of indooraccommodatie nodig is, sommige indoorsporten kunnen ook perfect outdoor. Outdooractiviteiten hebben de voorkeur.
- Maak goede afspraken met deelnemers: ifv schoeisel, kledij, materiaal, zodat onnodige circulatie doorheen de infrastructuur vermeden wordt.
- Voorzie indien nodig tijd om groepen/bubbels te laten wisselen en evt vast materiaal te ontsmetten (vb gymnastiekmateriaal, volleybalpalen, ...).
- Tracht frequente intense fysieke contacten te vermijden. Zorg voor afwisseling in de oefeningen ...
- Zorg bij indooraccommodatie voor een fysiek scheiding als 2 bubbels in een zelfde indoor sportaccommodatie sporten (vb scheidingswand, scheidingsnetten, ...). Werk met variabele tijdslots om de druk op bepaalde accommodaties te ontlasten. Zorg voor een verluchting van de zaal na het sporten en bewaak dat deelnemers niet blijven hangen in de indooraccommodatie. Ont ruim de indooraccommodatie onmiddellijk na de activiteit.
- Bewaak ook een fysieke scheiding van de bubbels tijdens avondactiviteiten. Pas je programmatie hier op aan.
- Bespreek steeds goed met de leidingsploeg uit andere bubbels welke ruimtes/locaties jullie wanneer gaan gebruiken om contact te vermijden.

4.6.2 Uitstappen

- Als je uitstappen onderneemt (naar het bos, park, stadsplein, provinciaal domein, pretpark, dierentuin, zwembad...) houdt je hele bubbel zich aan de geldende samenlevingsregels m.b.t. mondmaskers, afstand, hygiënemaatregelen.
  - Dit geldt in elke situatie waarin je zelf toevallig in contact kunt komen met mensen die niet in je bubbel zitten en waarbij afstand houden niet gegarandeerd kan worden (dus ook bij wandelingen of natuuruitstappen in drukkere gebieden). Wees steeds voorzien op een mondmasker bij dergelijke uitstappen en/of hou voldoende afstand. Hou steeds rekening met de van kracht zijnde maatregelen.
  - Gaat het echt over uitstappen waar externen sowieso deel van uitmaken: een museum, pretpark, ... dan volg je de maatregelen zoals deze voor elke individuele bezoeker zijn opgelegd.

4.6.3 Externen

- Als tijdens je activiteit externe personen voor leveringen (bv. van eten of materiaal) op locatie komen, worden alle maatregelen gevolgd die in de samenleving gelden (mondmaskers, hygiëne, enz.).

- Als je uitbater of verantwoordelijke van je locatie tot de risicogroepen behoort, beperk je je contacten met deze persoon in de mate van het mogelijke en volg je de geldende maatregelen.
- Indien het noodzakelijk is om zelf naar de winkel te gaan tijdens je activiteit, kies je er bij voorkeur voor dit door dezelfde personen te laten doen en worden alle geldende maatregelen gevolgd. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van leveringen.
- Als externe personen, ook als deze van je eigen organisatie zijn, op de locatie komen, i.k.v. een coaching, vorming, workshop, enz. worden alle geldende maatregelen gevolgd.

4.6.4 Rust

- Merk je tijdens je kamp of activiteit dat leden of leidingsploeg zeer vermoeid raakt, las dan regelmatig extra rustmomenten in.
- Wijs iedereen op zijn/haar verantwoordelijkheid hieromtrent. Geef het virus geen kans.

5 Na het kamp

Het sportkamp zit er (bijna) op. Hou rekening met een aantal laatste aanbevelingen om een veilige terugkeer en thuiskomst te garanderen: zowel voor de kinderen, de leidingsploeg, ouders en dichte omgeving.

5.1 Nazorg t.a.v. (zieke) deelnemers

5.1.1 Zieke deelnemer(s) tijdens het kamp

- Indien iemand ziek werd op jullie kamp en dit bleek corona te zijn, dan word je waarschijnlijk door de overheid gecontacteerd vanuit het tracing centrum en zal gevraagd worden om aan te geven wie met de zieke in contact kwam. Werk steeds goed mee aan deze coronatracing en hou jullie gegevens goed bij, meer hierover in het puntje over persoons- en coronatracing.
- Was er een persoon met corona aanwezig op kamp. Dan kan je hierover best ook informeren aan de ouders. Duid daarbij op de genomen stappen en wat de mogelijke volgende stappen kunnen zijn (zat een kind in de bubbel, kan contact vanuit tracingcentrum volgen, ...). Hou hierbij steeds rekening met de privacy van de persoon/personen in kwestie.

5.1.2 Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing

- Bewaar het contactenlogboek tot minstens 1 maand na de activiteit. Als een deelnemer na het kamp corona heeft, kan jouw organisatie gecontacteerd worden om je logboek te delen.

5.2 Organiseer ook de terugkeer en (eventuele) nazorg

5.2.1 Contactbubbels

- Maak goede afspraken met ouders omtrent het afhalen van deelnemers:
  - Spreiding van terugkeer in tijd bv. verschillende bussen per bubbel komen aan met 30 min verschil zodat de bubbels gesplitst blijven.
  - Als spreiding in tijd niet mogelijk is, zorg dan voor spreiding bij aankomst. Bv. bubbel 1 verlaat als eerste perron naar ouders, vervolgens verlaat bubbel 2 perron. Bij private bus laat je de bussen aankomen op een grote openbare plaats waar de spreiding mogelijk is.
  - Vraag ouders om ook t.a.v. elkaar voldoende rekening te houden met maatregelen m.b.t. social distance. Vraag hen ook begrip en tijd om dit mogelijk te maken want het zal anders verlopen dan normaal: rustiger en meer tijd in beslag nemen.

- Adviseer ouders om geen spreiding van verschillend jeugdaanbod te plannen in dezelfde week. Jongeren wordt gevraagd vooral naar dezelfde jeugdwerking te gaan. Communiceer dit advies maximaal naar de ouders.

5.2.2 Noodprocedures en permanentiesysteem

- Als een deelnemer tijdens of na het kamp besmet blijkt met corona zal het belangrijk zijn dat je het contactlogboek (zie het punt over tracing) kan voorleggen op vraag van de corona speurders, hou de gegevens dus heel goed bij.
- Indien er een besmetting was tijdens het kamp raad je de deelnemers van het kamp aan om na het kamp gedurende minimum 1 week geen bezoek te brengen aan mensen uit de risicogroep.
- Indien dit niet het geval was, zijn er geen bijkomende maatregelen nodig. Communiceer dit aan ouders en andere opvoedingssituaties.

5.2.3 Communicatie

- Naar de ouders: Herinnering naar ouders in geval van symptomen wie te contacteren.

5.3 Hoe zit dat met hygiëne op het einde van en na het kamp?

5.3.1 Persoonlijke hygiëne

- Zorg na het kamp of activiteit voor communicatie naar ouders. Gewoonlijke wasbeurten zijn voldoende. Materiaal wassen met water en zeep volstaat.

5.3.2 De infrastructuur

- Spreek met de uitbater van je verblijf of je begeleiding af op welke manier gepoetst zal worden bij afloop van je activiteit op basis de richtlijnen '[poetsen infrastructuur](#)'. Doe dit indien mogelijk wanneer de kinderen/jongeren buiten of vertrokken zijn.

5.3.3 Het materiaal

Materiaal blijft zoveel mogelijk binnen de bubbel, indien materiaal toch van de ene naar de andere bubbel gaat, of als de bubbel afgesloten wordt bij het einde van het kamp, worden contactoppervlakken gereinigd.

- Als materiaal (dus ook bv. tenten) na afloop van de activiteit naar een andere bubbel gaan, moeten deze 3 dagen buiten omloop zijn of gereinigd worden.
- Tenten en/of andere ontleend materiaal terugbrengen: Doe dit vanuit de bubbels. Dat wil niet zeggen dat iemand van de ene bubbel zijn materiaal terugbrengt en iemand van de andere bubbel hetzelfde doet. Het betekent wél dat je geen begeleiding uit bubbels mixt om de tenten terug te brengen en dat je ervoor zorgt dat tenten en/of materiaal ofwel gereinigd werden ofwel 3 dagen uit omloop waren.
- Hou rekening met voorschriften zoals gebruik van handschoenen, mondmaskers, social distancing t.a.v. degene bij wie je dit terugbrengt.

5.3.4 Voldoende rust inbouwen

- Communiceer dit ook goed naar ouders zodat hier na het kamp ook rekening mee wordt gehouden.

5.4 Administratie

Medische fiches (met eventueel de toestemming tot deelname door ouders en/of huisarts) worden centraal bijgehouden op een locatie waar ze snel kan geraadpleegd worden. Medische fiches worden vooraf opgevraagd en doorgestuurd (niet ter plekke). Contactlogboeken die de contacten tussen deelnemers met externen weergeeft. In normale omstandigheden hou je waarschijnlijk geen contactlogboek bij. Dit is dus extra.

Binnen elke contactbubbel (uitleg bubbel, zie verderop) wordt verantwoordelijke aangeduid om het contactlogboek bij te houden. (Kampleider)

Een goed contactlogboek ziet er als volgt uit:

- Een overzicht van de leden per bubbel.
- Een overzicht van contacten met personen van buiten de bubbel en welke voorzorgsmaatregelen hierbij genomen worden. bv. wegloper uit bepaalde bubbel, begeleider die moet invallen voor een zieke begeleider, contact met externen i.f.v. activiteiten, leveringen...
- Als je met meerdere bubbels op hetzelfde kamp zit, zorg dan voor een duidelijk overzicht van de maatregelen die je nam om het contact tussen de bubbels te mijden. Het geeft aan hoe elke bubbel zich verhoudt t.a.v. de andere bubbels. Bv.: er wordt op verschillende plekken gegeten of in verschillende shiften in dezelfde ruimte (mits reiniging),
- de begeleiders uit diverse bubbels die 's avonds verslag uitbrengen bij elkaar waarborgen de regels rond social distancing, ...
- de begeleiders brengen eventuele calamiteiten in kaart inzake het doorbreken van de bubbels en stuurt bij waar nodig

6 Internationale sportstages

Sportstages of sportkampen die in het buitenland zouden plaatsvinden kunnen nog steeds de principes van dit protocol toepassen maar moeten rekening houden met de coronaregels die van toepassing zijn in dat land en de locatie waar men verblijft. De locatie van deze kampen kan echter niet meer dan 150 km in vogelvlucht verwijderd zijn van onze grens.

Eveneens moet men toestemming hebben om het land te verlaten en in het gastland te verblijven.

Sportstages voor topsporters vallen buiten de scope van dit protocol en vallen onder de bestaande specifieke topsportmaatregelen.

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 juni 2020 tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19.

Brussel, 9 juni 2020

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Bijlage 6. Protocol voor sportkampen - volwassenen en senioren

Protocol voor sportkampen – volwassenen en senioren

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Algemeen basisprotocol	3
2.1	Wie kan aanwezig zijn of deelnemen?	4
2.1.1	Inclusieve werking	4
2.1.2	Risicogroepen	4
2.1.3	Persoons- en Corona-tracing-gegevens in maximale mate verzamelen en bijhouden (zowel op voorhand bij inschrijven, zowel tijdens de activiteit)	4
2.2	Organisatorische maatregelen	4
2.2.1	Organiseren van en visualiseren contactbubbels voor volwassene en vaste begeleiding	4
2.2.2	Noodprocedures en permanentie/contact-systeem	5
2.2.3	Communicatie over maatregelen	5
2.3	Hygiëne-maatregelen	6
2.3.1	Persoonlijke hygiëne (handhygiëne, hoesten, zakdoeken, mondmaskers)	6
2.3.2	Hygiëne infrastructuur.....	6
2.3.3	Hygiëne materiaal	6
2.4	Specifieke maatregelen in functie van sportdiscipline	6
2.4.1	Indoor activiteiten	6
2.4.2	Outdoor activiteiten	7
2.4.3	Fysiek contact	7
2.4.4	Uitstappen	7
2.4.5	Externen	8
2.4.6	Voldoende rust inbouwen.....	8
3	Vorbereiding van een kamp	8
3.1	Hoe organiseer je je kamp deze zomer?	8
3.1.1	Contactbubbels	8
3.1.2	Infrastructuur	9
3.1.3	Materiaal	10
3.1.4	Vervoer van, naar en tijdens	10
3.2	Noodprocedures en permanentiesysteem.....	10
3.3	Communicatie	11
3.3.1	Naar de deelnemers.....	11
3.3.2	<i>Naar de lesgevers/begeleiders.....</i>	11
3.4	Hoe zit dat met hygiëne?	12
3.4.1	Persoonlijke hygiëne	12
3.4.2	Infrastructuur, planning en materiaal wordt maximaal afgestemd op handhygiëne. 12	
3.4.3	Mondmaskers.....	12
3.4.4	Hoesten en zakdoeken	12

3.4.5	Voorzie extra hygiënisch materiaal.....	12
3.4.6	Extra hygiënische opleidingen	13
3.5	De infrastructuur	13
3.6	Het materiaal	13
3.7	Welke activiteiten mag je doen.....	14
3.7.1	Openluchtactiviteiten	14
3.7.2	Indooractiviteiten	14
3.8	Uitstappen	14
3.9	Externen.....	15
3.10	Rust.....	15
4	Tijdens het zomerkamp	16
4.1	Wie mag deelnemen	16
4.1.1	Risicogroepen en ziek zijn.....	16
4.1.2	Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing	16
4.2	Hoe organiseer je kamp op locatie?.....	16
4.2.1	Contactbubbels	16
4.2.2	Infrastructuur	17
4.2.3	Materiaal	17
4.2.4	Verplaatsingen	17
4.3	Noodprocedures en permanentiesysteem.....	18
4.4	Communicatie	18
4.4.1	Naar de deelnemers.....	18
4.4.2	Naar lesgevers/ begeleiders	18
4.5	Hoe zit het met hygiëne op je kamp?	18
4.5.1	Persoonlijke hygiëne	18
4.5.2	De infrastructuur	19
4.5.3	Het materiaal	19
4.6	Welke activiteiten mag je doen tijdens het kamp?.....	20
4.6.1	sportactiviteiten en avondanimatie	20
4.6.2	Uitstappen	20
4.6.3	Externen	20
4.6.4	Rust.....	21
5	Na het kamp	21
5.1	Nazorg t.a.v. (zieke) deelnemers	21
5.1.1	Zieke deelnemer(s) tijdens het kamp	21
5.1.2	Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing	21
5.2	Organiseer ook de terugkeer en (eventuele) nazorg	21
5.2.1	Contactbubbels	21
5.2.2	Communicatie	22
5.3	Hoe zit dat met hygiëne op het einde van en na het kamp?	22
5.3.1	Persoonlijke hygiëne	22
5.3.2	De infrastructuur	22
5.3.3	Het materiaal	22

5.3.4	Voldoende rust inbouwen.....	22
5.4	Administratie	22
6	Internationale sportstages	23

1 Inleiding

Dit protocol heeft zich zo veel mogelijk gealigneerd op het zomerplan van jeugd om verwarring te voorkomen. Binnen dit protocol wordt wel extra aandacht besteed aan sportspecifieke zaken die van toepassing binnen de organisatie van sportkampen en minder van toepassing zijn binnen zuivere jeugdkampen.

Dit protocol werd opgemaakt in overleg met de sector en specifiek vanuit de ervaring van zowel organisatoren van sportkampen als organisaties die deze sportkampen hosten.

Dit protocol kan je gebruiken als je werking valt onder activiteiten of een kamp met overnachting (internaat) en zonder overnachtingen (externaat). Hieronder vallen activiteiten, sportkampen, sportstages georganiseerd door overheden, sportorganisaties, sportfederaties, sportverenigingen,...

Dit wordt met opzet breed gedefinieerd omdat er heel veel verschillende organisaties sportactiviteiten aanbieden voor kinderen, jongeren, volwassenen en senioren.

Dit protocol is een leidraad, een aanbeveling en heeft als doel om zo goed mogelijk alle elementen binnen de organisatie of de hosting van een sportkamp in kaart te brengen zodat iedere organisatie goed geïnformeerd hiermee aan de slag kan gaan. Kom je een situatie tegen waarop je niet meteen een antwoord hebt, vertrek dan vanuit het algemeen basisprotocol bij het bedenken van een oplossing of vraag hulp bij jouw federatie, lokaal bestuur,...). Uiteraard zijn de maatregelen, opgelegd door de federale overheid, verplichte maatregelen en dienen zij hoe dan ook gevolgd te worden.

2 Algemeen basisprotocol

De topics die worden besproken binnen dit protocol vind je hieronder terug:

Wie kan aanwezig zijn of deelnemen?

- Inclusieve werking
- Risicogroepen en zieke kinderen/jongeren
- Persoons- en Corona-tracing-gegevens in maximale mate van het mogelijke verzamelen en bijhouden

Organisatorische maatregelen

- Contactbubbels kinderen, jongeren en begeleiding
- Noodprocedures en permanentie/contact-systeem
- Communicatie over maatregelen en aanbevelingen

Hygiëne-maatregelen

- Persoonlijke hygiëne (handhygiëne, hoesten, zakdoeken, mondmaskers)
- Hygiëne infrastructuur
- Hygiëne Materiaal

Specifieke maatregelen in functie van de sportdiscipline

- Indoor
- Outdoor
- Fysiek contact
- Uitstappen
- Externe lesgevers

2.1 Wie kan aanwezig zijn of deelnemen?

2.1.1 Inclusieve werking

We gaan uit van het principe: iedereen kan mee, tenzij men ziek is of was of geen toestemming krijgt wanneer men tot een risicogroep behoort. Net als andere jaren staan het aanbod, de activiteiten en de kampen dus open voor alle volwassenen en senioren indien de draagkracht van de begeleidingsploeg dit aan kan.

Maak met volwassenen en senioren met specifieke ondersteuningsnoden samen met hen en eventueel de huisarts proactief de afweging op welke manier alle maatregelen gevolgd kunnen worden. Werk hiervoor indien nodig redelijke aanpassingen uit, eventueel met een vaste begeleider voor de dagelijkse noden (van sanitaire hulp tot zonnecrème smeren).. Maak ook afspraken over proactief informeren over de veranderingen én een eventueel vroegtijdig naar huis komen als dat nodig zou kunnen zijn.

In sommige situaties zal voor de hieronder volgende maatregelen extra aandacht nodig zijn voor volwassenen en senioren met bijzondere noden (bv. wat intensief contact of hygiëne betreft) en er zullen soms uitzonderingen nodig zijn. Ga hiervoor steeds in overleg met de huisarts, n deelnemers zelf om de situatie en mogelijkheden in te schatten. Er is veel mogelijk binnen de veiligheidsmaatregelen, de deelnemers staan steeds centraal binnen het sportaanbod.

Raadpleeg de website van je organisatie voor eventuele extra informatie of adviezen als je werkt met deelnemers met extra ondersteuningsnoden

2.1.2 Risicogroepen

Verplichte maatregelen:

Voorzie een medische fiche met daarin: persoonsgegevens, contactgegevens ouders, gegevens huisarts, specifieke/noodzakelijke info over de gezondheid deelnemer en indien nodig toestemming van de arts indien men deel uitmaakt van risicogroep en mag deelnemen.

Bezorg alle volwassenen, senioren en begeleiding de nodige [informatie over risicogroepen](#) en geef aan dat ze indien nodig bij de huisarts terecht kunnen om te kijken of er deelname mogelijk is

Volwassenen, senioren of begeleiders die ziek zijn of waren (oa symptomen in de voorbije vijf dagen) kunnen niet deelnemen aan het aanbod.

2.1.3 Persoons- en Corona-tracing-gegevens in maximale mate verzamelen en bijhouden (zowel op voorhand bij inschrijven, zowel tijdens de activiteit)

Verplichte maatregelen:

- Verplichting tot het bijhouden van medische fiche met extra aandacht voor contactgegevens ifv corona tracing
- De medische fiche van een deelnemer of begeleider moet snel beschikbaar zijn in het geval deze nodig is bij een medische interventie
- In het kader van het vlot beschikbaar zijn van persoonsgegevens voor de tracing wordt vooraf duidelijk en nominatief afgebakend welke sportkampen/begeleiders/... behoren tot 1 bubbel

2.2 Organisatorische maatregelen

2.2.1 Organiseren van en visualiseren contactbubbels voor volwassene en vaste begeleiding

Verplichte maatregelen:

- Alle activiteiten worden georganiseerd en uitgevoerd in contactbubbels van maximum 50 personen. Zorg ervoor dat deze opdeling duidelijk is voor iedereen, voor elke leeftijd en elk niveau van betrokkenheid. Dit geldt voor vervoer, eten, slapen, wassen, gebruik van (klein) materiaal en alle andere activiteiten.

- Een kamp/activiteit kan bestaan uit meerdere contactbubbels tegelijk. Er is geen maximum aantal voor de totaliteit van een kamp/activiteit.
- Binnen een contactbubbel geldt geen social distancing.
- Elke contactbubbel heeft zijn eigen vaste begeleiding.
- Ophalen en brengen gebeurt meteen bij de bubbel waarin de deelnemer terecht komt en met volledige inachtneming van sociale afstand om virusoverdracht tussen externen en begeleiding te vermijden.
- Contact met externen (buiten de contactbubbels) wordt vermeden. Indien dit toch nodig is worden regels m.b.t gebruik van mondmasker en 1,5m afstand gerespecteerd en wordt het contact tussen de bubbel en de externen beperkt tot het absolute minimum.

Aanbevelingen:

- Aan de deelnemers wordt gevraagd om tot slechts 1 bubbel per kampperiode toe te treden (vooral belangrijk bij externe kampen of bij initiatieven die zich beperken tot enkele dagen)
- herinner je deelnemers door gebruik van affiches of symbolen aan hun eigen verantwoordelijkheid om er op toe te zien dat ze maar 1 activiteit/bubbel per week volgen
- Maak voor de dagelijkse routine een loopschema voor elke bubbel met duidelijke tijdslots, eventueel eenrichtingsverkeer in bepaalde gangen, .. . spreek deze ook vooraf door met alle begeleiders
- Lesgevers/kampleiding worden toegewezen per bubbel. Concreet betekent dit dat ze bij hun dagelijkse briefings ook de social distance regels volgen.
- Bij internaatskampen hou je rekening met het toekennen van de slaappleaatsen binnen éénzelfde bubbel
- Werken met kleurpictogrammen en gekleurde armbandjes om de bubbels visueel te maken
- Aanpassen lesvoorbereiding in functie van beschikbaar materiaal en tijdslots
- Aanpassen kalender avondactiviteiten bij internaatskampen

2.2.2 Noodprocedures en permanentie/contact-systeem

Er zijn standaard generieke noodprocedure voor alle organisatoren, die als minimum geldt. (quarantaine bij ziekte, arts en testing, activiteit verlaten, wat bij ziektemelding van een gezinslid, enz.)

Verplichte maatregelen:

- De organisator voorziet een plek om zieke deelnemers/begeleiding in "isolatie" te plaatsen.
- Elke organisatie voorziet een noodprocedure (ophalen op kamp/activiteit bij ziekte, ...).
- Elke organisatie heeft een ondersteuningspermanentie bij een eventuele besmettingsuitbraak, in samenwerking met medische professionals en op basis van het persoons- en contactgegevensregister en/of de medische fiches.

2.2.3 Communicatie over maatregelen

Standaard pictogrammen zijn beschikbaar op website ambassade of de website van VSF waar ook diverse federaties reeds gepersonaliseerde pictogrammen hebben opgemaakt.

Verplichte maatregelen:

- Alle deelnemers, vrijwilligers, begeleiders en niet-begeleiders die rechtstreeks betrokken zijn bij de activiteiten, worden geïnformeerd en gevormd over risico's en maatregelen.
- De pictogrammen maken deel uit van elk zomerkamp, activiteit, ...
- Er worden duidelijke afspraken gemaakt met deelnemers, begeleiders, ouders, mogelijke externen, veiligheidsdiensten ...

2.3 Hygiëne-maatregelen

2.3.1 Persoonlijke hygiëne (handhygiëne, hoesten, zakdoeken, mondmaskers)

Verplichte maatregelen:

- Handen reinigen gebeurt minimaal bij start en einde activiteit, voor en na maaltijden en voor en na toiletbezoek.
- Infrastructuur, planning en materiaal wordt maximaal afgestemd op handhygiëne.
- Hoesten in de elleboog, enkelvoudig gebruik van zakdoeken en voorzien van gesloten vuilnisbakken op publieke gemeenschappelijke plaatsen.
- Indien het niet anders kan: in contact met externen door +12-jarigen mondmaskers dragen.

2.3.2 Hygiëne infrastructuur

Verplichte maatregelen:

- Reiniging en desinfectie intensiveren met extra aandacht voor oppervlakken die regelmatig worden aangeraakt, zoals deurknoppen, lichtschakelaars, enz.
- Sporthal, gemeenschappelijke ruimten, kleedkamers en slaapruidtes worden regelmatig verlucht

Aanbevelingen

- Werk waar mogelijk zoveel mogelijk met open deuren
- Laat voldoende tijd tussen het gebruik van een ruimte door verschillende bubbels. Voorzie dit in de planning. Je kan deze tijd opvullen door een desinfecterende reiniging in te lassen.

2.3.3 Hygiëne materiaal

Verplichte maatregelen:

- Materiaal blijft zoveel mogelijk binnen de bubbel, indien materiaal toch van de ene naar de andere bubbel gaat worden contactoppervlakken ontsmet.
- Bij gebruik van sportmateriaal aangeboden door externen moet men erop toezien dat deze worden aangeboden en/of geleverd binnen de hygiënische maatregelen.

2.4 Specifieke maatregelen in functie van sportdiscipline

2.4.1 Indoor activiteiten

Outdooractiviteiten hebben de voorkeur. Zo kunnen ook typische indoorsportdisciplines mits creatieve invulling outdoor georganiseerd worden.

Aanbevelingen:

- Voorzie een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie
- Gebruik maximaal de beschikbare ruimte voor je activiteit
- Voorzie regelmatig verluchting in de sportaccommodatie
- Voorzie dat je regelmatig een pauze neemt en verplaats de bubbel naar buiten of naar een ruimte die zeer goed verlucht is.
- Tracht je sanitaire voorzieningen te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken in functie van reiniging en desinfecteren.
- Tracht je omkleedruimtes te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken in functie van reiniging en desinfecteren.
- Werken met variabele tijdslots en goede signalisatie kan de druk op bepaalde gemeenschappelijke punten ontlasten vb inkomhal, gangen, ...
- Werk steeds met outdoor afspreekplaatsen
- Voorzie een basis EHBO set per bubbel
- Gebruik hetzelfde lesmateriaal, indien niet mogelijk is zorg je voor een tussenreiniging/ontsmetting vooraleer de andere bubbel dit materiaal gebruikt.
- Voorzie of laat deelnemers elk hun eigen drinkbus/drank meebrengen

- Externe deelnemers komen bij voorkeur in gepaste sportkledij naar de activiteit.
- Voorzie regelmatig een handen-was-sessie met de bubbel

2.4.2 Outdoor activiteiten

Aanbevelingen:

- Bescherm deelnemers tegen de zon
- Voorzie een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie
- Gebruik maximaal de beschikbare ruimte voor je activiteit
- Voorzie dat je regelmatig een pauze neemt
- Tracht je sanitaire voorzieningen te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken in functie van reiniging en desinfecteren.
- Tracht je omkleedruimtes te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken in functie van reiniging en desinfecteren.
- Voorzie een basis EHBO set per bubbel
- Gebruik hetzelfde lesmateriaal, indien niet mogelijk is zorg je voor een tussenreiniging/ontsmetting vooraleer de andere bubbel dit materiaal gebruikt.
- Voorzie of laat deelnemers elk hun eigen drinkbus/drank meebrengen
- Externe deelnemers komen bij voorkeur in gepaste sportkledij naar de activiteit.
- Voorzie regelmatig een handen-was-sessie met de bubbel

2.4.3 Fysiek contact

Fysiek contact is vaak een wezenlijk onderdeel van heel wat sporten en is ook mogelijk binnen de structuur van de bubbel.

Dit protocol voorziet twee soorten van fysiek contact. We maken een onderscheid maken tussen occasioneel fysiek contact en een continu fysiek contact.

Verplichte maatregelen (occasioneel fysiek contact)

- Zorg voor activiteiten/oefeningen/spelvormen waar dit contact occasioneel blijft.
- Zorg voor afwisseling in de oefeningen waar activiteiten met occasioneel fysiek contact regelmatig afgewisseld wordt met oefeningen zonder fysiek contact
- Zorg voor een sterke fysieke afscheiding tussen de sportvelden wanneer meerdere bubbels aanwezig zijn in dezelfde accommodatie

Verplichte maatregelen (continu fysiek contact)

- Social distance moet niet meer gehandhaafd worden tijdens de sportactiviteiten vanaf 1 juli, maar beperk vanuit een voorzichtigheidsprincipe, waar mogelijk, deze contacten.

2.4.4 Uitstappen

Verplichte maatregelen:

Bij uitstappen volgen groepen de maatregelen m.b.t. contact met anderen:

- De bubbel blijft behouden, men laat geen externen toe.
- Wanneer men in contact komt met anderen in de openbare ruimte (bossen, sport/speelsterreintjes, stadspaleizen, straten,...) houdt men voldoende afstand t.a.v. degene die niet tot de bubbel behoren. Indien dit niet mogelijk is verplaatst men de activiteit of dragen de +12 jarigen een mondkapje.
- Bij verplaatsingen met openbaar vervoer (en eventueel ook privébus) worden de veiligheids- en hygiënevoorschriften t.a.v. andere passagiers en de chauffeur opgevolgd.

Aanbevelingen:

- Activiteiten worden zo veel mogelijk op de eigen locatie gehouden.
- Uitstappen naar recreatieplaatsen (andere sportaccommodatie) kunnen enkel onder de maatregelen die op dat moment gelden voor de samenleving.

2.4.5 Externen

Verplichte maatregelen:

- Indien contact met externen noodzakelijk is ifv een activiteit zoals bv. huur mountainbikes, begeleiding touwenparcours,... worden de veiligheids- en hygiënevoorschriften zoals voor individuen in de samenleving gevolgd of indien bijzondere maatregelen zijn genomen (vb. specifieke opleiding).

Aanbevelingen:

- Activiteiten, vormingen, workshops georganiseerd door personen buiten de contactbubbel worden vermeden. Tenzij dit kan binnen de maatregelen die op dat moment gelden voor de samenleving.

2.4.6 Voldoende rust inbouwen

Aanbeveling:

- Voorzie regelmatig rustpauzes. Je kan deze opvangen door:
  - Een versnapering te organiseren
  - Hand-was-sessie te voorzien
  - Sanitaire stop te voorzien
- Voor aanbod met overnachting wordt een evenwichtig programma met voldoende nachtrust voorzien om de kans op ziekte omwille van uitputting te vermijden.

3 Voorbereiding van een kamp

Er zijn drie fasen bij de organisatie van een kamp: de voorbereiding van een kamp, zaken die moeten gebeuren tijdens het kamp en de nazorg van een kamp.

3.1 Hoe organiseer je je kamp deze zomer?

3.1.1 Contactbubbels

De contactbubbels zijn groepen van 50 personen die een vaste samenstelling hebben. Binnen deze bubbel is contact mogelijk, tussen bubbels wordt contact gemeden. Een kamp kan dus uit meerdere bubbels bestaan maar die bubbels hebben geen contact met elkaar.

De opdeling van jouw kamp in 1 of meerdere bubbels van 50 personen zal een eerste stap zijn. Hou hierbij rekening met kinderen en jongeren, de begeleiders, omkadering, programma, bestaande groepen, (zoals kookploeg, materiaalbeheerders...), en eventuele lotgenoten in kwetsbare situaties.

Concreet worden bubbels best als volgt ingedeeld:

- De bubbels hebben een max. grootte van 50 personen, hou hierbij rekening met alle deelnemers (leden, leiding, ondersteuners, technische ploeg, ...)
- Binnen één bubbel kan je kleinere groepen samenstellen die aparte en gezamenlijke activiteiten organiseren.
- Een opdeling naar leeftijd m.b.t. hygiëne?
Vanaf de leeftijd van 12 jaar is er meer kans op doorgeven van het virus dus worden strengere maatregelen rond hygiëne opgelegd bv. m.b.t. intensief contact (= te mijden) of strikt gebruik van mondmaskers bij contact met externen. Je hoeft in je bubbels geen rekening te houden met deze strikte leeftijdsscheiding, maar het is wel aan te raden om een hele bubbel op dezelfde manier te 'behandelen' en dus volgens de strengste maatregelen.
- In functie van bepaalde intensieve contactsporten is het aangewezen om dergelijke groepen in te delen in bubbels in functie van de leeftijd. Voor andere sporten gelden deze regels niet en kan de bubbel gemixt worden

Samenstelling bubbels, wat met:

- Broers en zussen: je hoeft broers en zussen niet in dezelfde bubbel te steken, beschouw hen als twee aparte deelnemers.
- Liefjes: Ook hen beschouw je als twee aparte deelnemers.
- Spreek dit zeker vooraf door om hieromtrent problemen te vermijden, dit kan emotioneel zwaar zijn voor sommige jongeren. Hou hier rekening mee.

- Bedenk vooraf hoe je de logistieke medewerkers, kookploeg en materiaalmeesters (en hun eventuele gezin) opdeelt. Zij kunnen enkel contact hebben met de eigen bubbel. Als ze buiten de bubbel treden bij bijvoorbeeld het uitdelen van eten of materiaal moet er voldoende afstand zijn en met mondklappers gewerkt worden.
- Voorzie per bubbel aparte op- en afhaalpunten en/of tijdslots voor de deelnemers van waar en wanneer ze worden verzameld.

Communiceer duidelijk (visueel en mondeling) over deze bubbels en hoe jullie deze gaan opdelen, wat de praktische maatregelen zullen zijn enz.

- Hoe zal dit verlopen tijdens het kamp, wie zit in welke bubbel (bv. broer en zus ouders weten dat best voor aparte bagage etc.).
- Welke gevolgen heeft dit voor de voorbereidingen: inschrijvingen, brengen van bagage/fietsen, ...
- Wees zeer duidelijk: alle maatregelen gelden ook voor de begeleiding, ook 's avonds.

Hou rekening met de bubbels bij de voorbereiding van je kamp

- Laat leiding voorbereiden met hun medeleiding en vermijd daarbij een mix van bubbels.
- Hanteer maatregelen zoals het gebruik van mondklappers/handschoenen, belang van handhygiëne, opdelen van de taken tussen de bubbels om de afstand tussen bubbels te bewaren wanneer je met de hele ploeg aanwezig moet zijn voor voorbereidende taken.
- Laat deelnemers bagage afleveren in een tijdslot per bubbel om mixen te voorkomen, visualiseer ook door bv. stickers met kleurcode/symbolen om bij uitladen makkelijk rekening mee te houden.

3.1.2 Infrastructuur

- Werk maximaal samen met de eigenaar in de organisatie van het kamp. Vraag plannen op van jullie gebouw/terrein/locatie via de eigenaar. Luister ook zeker eens of deze al heeft nagedacht over mogelijk opdeling in het gebouwen en op het terrein.
- Bij een gebouw bekijk je hoe je de bubbels praktisch kan gescheiden houden, hou hierbij rekening met:
  - Afzonderlijke slaapzalen, die ook afzonderlijk toegankelijk zijn.
  - In een ideaal scenario heeft elke bubbel eigen eet- en speelruimtes. Als dit niet lukt, kan je deze ruimte delen tussen bubbels als tussen het gebruik van de infrastructuur door de verschillende bubbels minimaal een reiniging van contactoppervlaktes (tafels, stoelen, klinken, handvaten..., die zaken die we veelvuldig aanraken) plaatsvindt of het volstaat ook om binnen de ruimte indien mogelijk een goede scheiding te maken, dit wil zeggen bv. tussen 2 bubbels die eten in dezelfde refter een gangpad van min. 2 meter en geen mix bij het buffet of het halen van eten, of bij binnen en buitenkomen.
  - Signalisatie is een handig hulpmiddel
  - Sanitair is ook best gescheiden, je kan bv. duidelijk aanduiden welke toiletten door de verschillende bubbels gebruikt worden, idem met wastafels en douches. Ook hier kan men kiezen voor gebruik in shiften maar dit zal ook reiniging vragen tussen gebruik van 2 bubbels en is mogelijks niet haalbaar.
  - Gezamenlijke douches (1 grote ruimte, geen gescheiden cabines) / wastafels met meerdere 'koppen' dienen steeds gereinigd te worden tussen bubbels wanneer deze niet op te delen zijn.
  - Denk na over hoe je je gebouw en/of terrein zo efficiënt mogelijk kan gebruiken zodat de bubbels goed gescheiden van elkaar volop kunnen sporten
  - Hou in je voorbereiding ook rekening met een noodweerplan, welke ruimtes kan je innemen per bubbel bij noodweer.
  - Maak visueel, en indien noodzakelijk fysiek, heel duidelijk welke delen van het gebouw door welke bubbel worden gebruikt door bv een kleurcode of door bepaalde symbolen te hangen waarin deelnemers zichzelf herkennen (laat deze code bv. terugkomen in een armband). Je kan aan de slag met pijlen, symbolen, ... om looprichtingen/stromen in je gebouw te regelen indien dit er kan voor zorgen dat bubbels niet in contact komen met elkaar.

- Bij een tentenkamp bekijk je ook hoe je de bubbels praktisch kan gescheiden houden, hou hierbij rekening met:
  - Afzonderlijke slaaptenten per bubbel.
  - Probeer de bubbels echt fysiek te scheiden van elkaar door een duidelijke opdeling van het terrein bv in zones.
  - Voorzie per bubbel gescheiden toilet(ten).
  - Douches kunnen gedeeld worden tussen bubbels indien ook hier minimaal de contactoppervlakken worden gereinigd.
  - Noodweerplannen worden vooraf goed uitgedacht. Vb. waar kan elke bubbel bij regenweer spelen?
  - Heb je extra tenten nodig om dit mogelijk te maken dan zal je hier mogelijks voor moeten aankloppen bij anderen
- Ook voor wie een kamp heeft waarbij gebouw en tenten worden gecombineerd wordt het een oefening vooraf om de lokalen/tenten in te delen naargelang de bubbels. Hou daarbij rekening met alle bovenstaande adviezen.

3.1.3 Materiaal

- Maak de materiaalkisten voor vertrek.
- Maak duidelijk wat voor welke bubbel bestemd is met kleurcodes of symbolen zodat er ter plaatse ook geen verwarring kan ontstaan.

3.1.4 Vervoer van, naar en tijdens

- Plan je vervoer ook naargelang de bubbels.
- Maak je gebruik van het openbaar vervoer (De Lijn, MIVB, NMBS, TEC) kijk dan goed na welke maatregelen van toepassing zijn voor groepen tijdens de zomer.
- Wordt gekozen voor privaat vervoer auto's/bus bewaak dan het behoudt van de bubbels en hou rekening met hygiëne maatregelen t.a.v. de chauffeur(s). Maak goede afspraken vooraf.

3.2 Noodprocedures en permanentiesysteem

Vertrek vanuit [dit stappenplan](#).

Belangrijk daarbij dat je een aantal zaken reeds voorbereidt:

- Duid bij voorkeur 1 persoon aan binnen elke bubbel die in geval van vermoeden van besmetting de taak op zich neemt om zich over de zieke te ontfermen en de nodige stappen te ondernemen. Zorg voor gepast beschermingsmateriaal voor deze persoon.
- Communiceer duidelijk naar de deelnemers wat je van hen verwacht. Maak afspraken over bijvoorbeeld een vervroegde stopzetting van het kamp en eventuele maatregelen tijdens en na het kamp of de activiteit.
- Bekijk welke huisarts(en) in de buurt je kan contacteren wanneer je vermoeden hebt van een besmetting. Neem de contactgegevens reeds op in je stappenplan. Neem al eens contact op met hen om te kijken wat kan tijdens het kamp.
- Breid de EHBO uit met volgende zaken:
  - MUST HAVES: handschoenen, alcoholgel, koortsthermometer + ontsmettingsmiddel, mondmaskers (hier wegwerp) steeds 1 voor de zieke en 1 voor de verzorger
  - AAN TE RADEN: face shields/veiligheidsbril (aan te raden bij +12) contactloze thermometer, afzonderlijke EHBO koffers per contactbubbel
- Voorzie een quarantaineruimte.
  - Gebouw: bekijk vooraf hoe je het gebouw zal gebruiken, indelen en denk hierbij ook aan een quarantaine ruimte. Ga hierover in gesprek met je uitbater.
  - Terrein: bekijk vooraf hoe je je terrein gaat gebruiken, deel je tenten goed in en voorzie hierbij ook een quarantaine ruimte.
- Externe en interne communicatie, wanneer je een vermoedelijke besmetting op je kamp hebt, ben je best ook voorbereid m.b.t. communicatie:
  - Hoe ga je op een integere manier om met vragen vanuit de groep?
  - Welke informatie vertrekt naar de gemeente waar je kamp plaatsvindt?
  - Hoe communiceer je naar het thuisfront?
  - Hoe communiceer je naar de overkoepelende organisatie?
  - Informeer je leidingsploeg over het stappenplan.

- Bespreek vooraf met de leidingsploeg hoe je omgaat met de vragen van andere wanneer een eventuele besmetting wordt vastgesteld. Bespreek hoe je hen hiervan op de hoogte brengt, bereid antwoorden voor of hun vragen...
- Weet dat je altijd terecht kan bij de kampermanentie van de organisatie bij vragen, twijfels...
- Bewaak bij communicatie steeds de aandacht voor privacy en geef dit ook op voorhand mee aan ouders.

3.3 Communicatie

Het is belangrijk dat alle deelnemers aan het kamp en ook alle betrokken actoren goed weten welke maatregelen van toepassing zijn op kampen, wat dit inhoudt voor hen, , ...

Communicatie voor, maar ook tijdens en na zal dus heel belangrijk zijn hierin, indien nodig in verschillende talen.

Voor de uitbouw van de maatregelen werd er niet over 1 nacht ijs gegaan, er is intensief samengewerkt met virologen en medische experts, het is belangrijk dat we alle betrokken partijen daar goed over informeren zodat we duidelijk kunnen aantonen dat we dit doen op een onderbouwde manier.

Je bent alvast goed bezig om jezelf te informeren wanneer je dit protocol in handen hebt, verwacht niet van de hele begeleidingsploeg dat ze dit protocol in handen nemen. Zorg voor een duidelijke communicatie van deze regels via het KISS-principe (keep it simple but smart) om de verschillende partijen vooraf in te lichten over de maatregelen:

- Deelnemers
- Lesgevers
- Begeleiders

3.3.1 Naar de deelnemers

- Informeer zowel je leiding, deelnemers over de deelnamevoorwaarden (Risicogroepen en ziek zijn).
- Bezorg alle deelnemers en begeleiding de nodige [informatie over risicogroepen](#) en geef aan dat ze indien nodig bij de huisarts terecht kunnen om te kijken of er deelname mogelijk is.
- Het is de verantwoordelijkheid van de deelnemer om, als ze tot de risicogroepen behoren, dit zo aan te geven in de medische fiche en in te schatten of hun risico mits medicatie onder controle is, of hier een extra inschatting van de huisarts nodig is. Zie infra en de bijlage '[medische fiche](#)' voor meer informatie over de medische fiche.
- Neem in de kampcommunicatie duidelijk op dat elke deelnemer mee verantwoordelijk is om geen zieke deelnemers mee te laten gaan op kamp. Dit geldt uiteraard niet voor alle chronisch zieken, wie een chronische ziekte met medicatie onder controle heeft kan mee, bij twijfel raadpleegt deelnemer een arts. Zorg ook voor communicatie aan deelnemers zelf die niet mee kunnen.
- Informeer deelnemers over het stappenplan bij ziekte. Enerzijds is het belangrijk om dit ter informatie mee te geven. Anderzijds wil je ook hun rol hierin duidelijk maken.
- Benadruk in de communicatie aan deelnemers dat het belangrijk is om nieuwe besmettingen te melden aan de overheid. Zo kunnen de coronatracers hun werk doen: ook nadat het kamp van start is gegaan en na thuiskomst (of bij deelname aan andere activiteiten).
- Deelnemers wordt geadviseerd geen spreiding van verschillende activiteiten te plannen in dezelfde week en binnen dezelfde bubbel te blijven voor de ganse kamperperiode. Communiqueer dit advies maximaal
- Deelnemers worden geadviseerd om zelf donsdek of slaapzak mee te brengen voor interne kampen

3.3.2 Naar de lesgevers/begeleiders

- Communiqueer de genomen maatregelen en duidt hun op de mogelijke impact op hun les/training/programma
- Geef aan in welke tijdslots ze hun lessen kunnen organiseren
- Eventuele restricties in functie van ruimte en materiaal
- Werkwijze algemene briefing en afstand ten overstaande van andere begeleiders uit een andere bubbel

- Nadruk op routine en discipline hygiënische maatregelen

Neem daarnaast ook [de pictogrammen](#) op in je communicatie om zaken duidelijk te maken.

Vanuit jullie organisatie en overheid zal er tal van ondersteuningsmateriaal voorzien worden ga hiermee aan de slag en/of vraag hulp via andere organisaties.

Maak goede afspraken met de eigenaar van het gebouw over de uitrol van de maatregelen ter plaatse. Ook voor de Vlaamse verblijven werd een protocol opgesteld.

3.4 Hoe zit dat met hygiëne?

3.4.1 Persoonlijke hygiëne

Hygiëne en sport is niet altijd de beste combinatie. Maar dit jaar is het noodzakelijk. Hieronder verstaan we handhygiëne, hoesten in de elleboog, het eenmalige gebruik van zakdoeken en weggooien ervan en het gebruik van mondklappers en handschoenen. Deze maatregelen zorgen ervoor dat besmetting vermeden wordt, en zijn dus cruciaal.

- Bouw een vaste routine in waarbij handen gewassen worden voor en na iedere activiteit(enblok), voor en na elke maaltijd, inclusief tussendoortjes, bij het gebruik van materialen, bij externe activiteiten en bij thuiskomst, bij niezen/hoesten en na elk toiletbezoek.
- Het installeren van deze vaste routine zal voor velen wel wat extra moeite vragen, het kan hierbij helpen je leidingsploeg te informeren bv. Aan de hand van een filmpje of vooraf [mét richtlijnen over hoe je handen kunt wassen](#).
- Het kan helpen om een verantwoordelijke aan te duiden die extra aandacht vestigt op alle
- hygiënemaatregelen binnen één bubbel.
- Zorg zeker voor voldoende communicatie over alle maatregelen via de pictogrammen, gebruik het aangeboden [materiaal](#).
- Zorg voor communicatie naar deelnemers over de maatregelen en welk materiaal door jullie voorzien zal zijn, en waarvoor ze zelf moeten zorgen. Breng deelnemers ook op de hoogte van de hygiënemaatregelen die worden getroffen en hoe zij zich daar eventueel ook kunnen op voorbereiden.

3.4.2 Infrastructuur, planning en materiaal wordt maximaal afgestemd op handhygiëne.

- Zorg eventueel voor extra plaatsen om de handen te wassen zodat dit zo vlot mogelijk verloopt.
- Voorzie voor het binnengaan van sanitaire ruimtes, bij de eetruimtes en in de buurt van activiteiten dat handen gewassen of gereinigd kunnen worden om besmetten van contactoppervlaktes te vermijden. Water en zeep is in principe voldoende. Voorzie dit zeker op de plekken waar je stromend water tot beschikking hebt. Je kan ook gebruik maken van stilstaand water (bv. in een kuipje) indien dit, na het gebruiken door de verschillende aanwezige deelnemers, verversd wordt tussen elke wasbeurt in. Laat dit dus niet staan om later opnieuw te gebruiken.
- Goed inzeppen is het belangrijkste bij handen wassen, en afdrogen met wegwerpdoekjes of papier. Geen handdoeken dus.

3.4.3 Mondklappers

- Voorzie een moment over hoe je correct een mondklapper kunt gebruiken voor zowel leidingsploeg als deelnemers.

3.4.4 Hoesten en zakdoeken

- Voorzie gesloten vuilnisbakken (liefst te openen zonder 'handcontact') voor de vuile zakdoeken. Spreek hiervoor eventueel goed af met de uitbater van een verblijf/terrein die hier mogelijks ook reeds op heeft ingezet. Voorzie zelf voldoende papieren zakdoeken of laat deelnemers dit zelf voorzien MAAR zorg er vooral voor dat deze steeds ter beschikking zijn per bubbel.

3.4.5 Voorzie extra hygiënisch materiaal

- Maak voor je kamp of activiteit een overzicht van de materialen die nodig zullen zijn en door wie ze voorzien worden. Je vindt hiervan een voorbeeld in de bijlage '[benodigd \(hygiënisch\) materiaal](#)'. Bekijk vooraf goed welke materialen je zelf voorziet als organisatie, wat je aan ouders vraagt en luister ook eens bij de eigenaar van het gebouw wat deze al heeft voorzien.
  - Handgels en zeep

- Papieren zakdoeken + afgesloten vuilnisbakken
- Mondmaskers
- Enerzijds heb je de persoonlijke maskers voor +12: stel voor dat de 12+'ers een pakketje van bv 5 mondmaskers hebben (reken uit i.f.v. activiteiten die je zal doen, verplaatsing...). Wijs hier bij voorkeur op herbruikbare maskers, die dus ook eventueel gereinigd kunnen worden tijdens het kamp
- Daarnaast kunnen we extra maskers voorzien (soort van reserve) bv ook voor EHBO, Deelnemers die geen maskers (meer) hebben. Vraag aan deelnemers wie eventueel maskers kan maken ook voor andere deelnemers.
- Papieren handdoeken
- Reinigingsproducten
- Handschoenen

3.4.6 Extra hygiënische opleidingen

- De Vlaamse reddersfederatie heeft een specifieke coronabijscholing voorzien voor redders. Meer info vind je hier.

3.5 De infrastructuur

Niet alleen de persoonlijke hygiëne, ook die m.b.t. tenten en infrastructuur is van belang om besmetting te voorkomen, neem hierbij altijd de focus op contactoppervlakken.

- Zeker in het geval van gebruik van een gebouw al dan niet in combinatie met tenten is het heel belangrijk te overleggen wie instaat voor het poetsen tijdens en na het kamp of de vakantie. Maak daarbij goede afspraken over frequentie, aandachtspunten, ... en doe dit zeker ook met de eigenaar van het gebouw. Dit kan een impact hebben op je programma en dus ook op aankomst en vertrek.
- Zorg voor afspraken met uitbaters, poetspersoneel en begeleiding over ventilatie van ruimtes en het verdelen van sanitaire ruimtes per bubbel ([poetsen infrastructuur](#)).
- Zorg voor voldoende communicatie over alle maatregelen via de pictogrammen, maak gebruik van het [bestaande materiaal](#) en hang dit zichtbaar op.
- Voorzie de nodige middelen om te kunnen reinigen. Hou hierbij rekening met wegwerp en/of mogelijkheid om de materialen etc. na gebruik te wassen en/of koken i.f.v. reiniging.

3.6 Het materiaal

Naast de hygiënische persoonlijke en infrastructurale maatregelen, gaan we in op die voor materiaal. Als je materiaal doorgeeft, houdt dit een risico op besmetting in. Zorg dan ook voor aandacht voor het reinigen van al het materiaal waarvan jullie gebruik maken op basis van ['poetsen materialen'](#)

- Voorzie met je organisatie - indien mogelijk - dat materiaal niet tussen bubbels moet worden uitgewisseld. Dit geldt voor sportmateriaal, materiaalkoffers, kayaks, klimgerief enz. Waar je alles binnen één bubbel kunt houden, mag materiaal door verschillende deelnemersgebruikt worden.
- Als materiaal door verschillende bubbels gebruikt worden, dan heb je twee opties:
  - Je reinigt de contactoppervlakken na gebruik na elke sessie .
  - Na gebruik laat je het materiaal drie volledige dagen staan voor de volgende bubbel ermee aan de slag gaan. Ook deze methode volstaat.
- Maak visueel duidelijk welk materiaal voor welke bubbel is. Doe dit door kleuren of symbolen aan te brengen en hou hier ook rekening mee bij het laden van bv. de camion zodat zaken op een correcte manier in- en uitgeladen kunnen worden. Ofwel door de eigen bubbel, maar dit kan evengoed door anderen mits rekening wordt gehouden met voorschriften zoals handschoenen, mondmasker, ...
- Tenten en/of andere ontleend materiaal ophalen:
  - Doe dit vanuit de bubbels. Dat wil niet zeggen dat iemand van de ene bubbel om zijn materiaal en iemand van de andere bubbel om hun materiaal gaat. Wel dat je geen begeleiding uit bubbels mixt om samen op pad te gaan. Dus je mag met mensen uit bubbel 1 tenten halen voor bubbel 1 en bubbel 2 maar dan dien je deze tenten wel te reinigen of minstens 3 dagen uit omloop te houden voor bubbel 2 deze mag opzetten.
  - Hou rekening met voorschriften zoals gebruik van handschoenen, mondmaskers, social distancing t.a.v. de aanbieder.

3.7 Welke activiteiten mag je doen

3.7.1 Openluchtactiviteiten

- Activiteiten worden zoveel mogelijk in de buitenlucht georganiseerd.
  - Zwemmen in open lucht kan, maar zorg bij gebruik van omkleedruimtes en onderweg voor het bewaken van de geldende regels.
  - Bespreek met de eigenaar van je terrein of uitbater of er extra speelweides of bos gebruikt kan worden om maximaal gebruik te maken van de ruimte.
  - Bespreek met je uitbater of er extra overdekte buitenruimte gecreëerd kan worden door tenten (indien mogelijk openstaand) of shelters, ook bij regenweer, in te zetten.
  - Pas je programma van activiteiten in de mate van het mogelijke aan om zoveel mogelijk in de openlucht te doen en informeer ouders en deelnemers hiervan zodat ze zich hierop kunnen voorbereiden.
- De maximale capaciteit van terrein, infrastructuur en locatie wordt ingezet.
  - Stem vooraf af met je uitbater wat de mogelijkheden zijn om je bubbels onder te brengen in de infrastructuur. Hoe sanitaire ruimtes, buitenruimte enz. verdeeld kunnen worden én hoe deze visueel duidelijk gemerkt kunnen worden (zie ook hierboven).

3.7.2 Indooractiviteiten

Aanbevelingen:

- Bescherm deelnemers tegen de zon
- Voorzie een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie
- Gebruik maximaal de beschikbare ruimte voor je activiteit
- Voorzie dat je regelmatig een pauze neemt en verplaats de bubbel naar buiten of naar een ruimte die zeer goed verlucht is.
- Tracht je sanitaire voorzieningen te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken.
- Tracht je omkleedruimtes te organiseren per bubbel. Indien dit niet mogelijk is, maak hierover duidelijke afspraken.
- Werken met variabele tijdslots en goede signalisatie kan de druk op bepaalde gemeenschappelijke punten ontlasten vb inkomhal, gangen, ...
- Werk steeds met outdoor afspreekplaatsen
- Voorzie een basis EHBO set per bubbel
- Gebruik hetzelfde lesmateriaal, indien niet mogelijk is zorg je voor een tussenreiniging/ontsmetting vooraleer de andere bubbel dit materiaal gebruikt.
- Voorzie of laat deelnemers elk hun eigen drinkbus/drank meebrengen
- Externe deelnemers komen in gepaste sportkledij naar de activiteit, geen kledruimte
- Voorzie regelmatig een handen-was-sessie met de bubbel

3.8 Uitstappen

- Activiteiten worden zo veel mogelijk op de eigen locatie gehouden.
  - Zoek vooraf, met je leidingsploeg, naar alternatieven voor activiteiten die niet op de locatie zelf kunnen doorgaan (zoals gaan zwemmen, ...) binnen de beleving van je activiteit.
- Als je uitstappen onderneemt houdt de hele bubbel zich aan de geldende samenlevingsregels m.b.t. mondkmaskers, afstand, hygiënemaatregelen.
  - Dit geldt in elke situatie waarin je in contact kunt komen met mensen die niet in je bubbel zitten en waarbij afstand houden niet gegarandeerd kan worden (dus ook bij wandelingen of natuuruitstappen in drukkere gebieden). Ga na welke maatregelen van toepassing zijn bij een uitstap naar een bepaalde locatie.
  - Zorg ervoor dat de deelnemers weten dat ze bepaalde voorzorgsmaatregelen zullen moeten nemen bij het verlaten van het kampterrein en bepaal wat ze daarvoor nodig hebben en wie dit voorziet.
  - Overleg ook vooraf met externe partners (aanbieders van activiteiten maar ook bv. vervoersmaatschappijen) hoe aan alle maatregelen voldaan kan worden.
  - Overleg vooraf met de maatschappij waarmee je je verplaatsing voor, tijdens en na het kamp
  - Neem in communicatie met ouders en begeleiding informatie op over hoe de eigen wagen indien nodig gereinigd moet worden, welke hygiënemaatregelen nodig

zullen zijn (mondmasker bij +12, handhygiëne,...) en wanneer dit verwacht wordt (bv. kookouder vervoert naar ziekenhuis na val).

3.9 Externen

- Activiteiten, vormingen, workshops georganiseerd door en voor personen buiten de bubbel worden vermeden.
- Zorg voor een alternatief voor toon-, bezoek-, contactmomenten met mensen die geen deel uitmaken van de bubbel. Zet hiervoor de creativiteit van je leidingsploeg en deelnemers zelf in.
- Activiteiten, vormingen, workshops georganiseerd door personen buiten de contactbubbel worden vermeden. Tenzij dit kan binnen de maatregelen die op dat moment gelden voor de samenleving. Digitaal aanbod kan hier een oplossing zijn. Of onder voorwaarden m.b.t. mondmaskers, social distancing t.a.v. externen,...
- Indien contact met externen noodzakelijk is i.f.v. een activiteit zoals bv. huur mountainbikes, begeleiding touwenparcours, en de afstand niet gegarandeerd kan worden, worden de veiligheids- en hygiënevoorschriften zoals voor individuen in de samenleving gevolgd.
- Neem in de communicatie voor ouders vooraf op op welke manier mondmaskers geregeld worden ([benodigd \(hygiënisch\) materiaal](#)).
- Neem in de communicatie voor ouders vooraf ook op dat de postbedeling mogelijk door maatregelen bij leveringen en contacten met externen beperkter kan zijn dan normaal. Maak over leveringen ook duidelijke afspraken met je uitbater.

3.10 Rust

De verspreiding van dit virus heeft meer kans bij mensen die heel vermoeid zijn. Het is dan ook belangrijk bij de organisatie van je kamp of activiteit rekening te houden met de vermoeidheid van je deelnemers én leidingsploeg.

- Voor activiteiten met overnachting wordt een evenwichtig programma met voldoende nachtrust voorzien om de kans op ziekte omwille van uitputting te vermijden.
- Plan op voorhand voldoende rustmomenten (ook overdag) in en voorzie elke nacht voldoende slaap (afgestemd op leeftijd enz.) zodat de deelnemers én begeleiding niet oververmoeid raken.
- Zorg voor voldoende communicatie hierover naar je leidingsploeg en benadruk ook het belang van hun eigen nachtrust.

4 Tijdens het zomerkamp

Investeer in de eerste dagen van je kamp in het wegwijs maken in de sportkampregels. Doe een rondleiding in de gebouwen, terreinen en toon wat er waar verwacht wordt. Onderstreep het belang van hygiëne en vertel hen waarom dat belangrijk is. Informeer hen, praat met hen.. Maak het speels, experimenteel, avontuurlijk, creatief,... Richt de aandacht naar de bubbel zelf, want in de bubbel mag je samen sporten, spelen, eten, slapen en hoef je geen afstand te houden.

4.1 Wie mag deelnemen

4.1.1 Risicogroepen en ziek zijn

- De symptomen die kunnen wijzen op corona zijn koorts, hoesten, moeilijk ademen, keelpijn, verstopte neus, diarree. Maak deze [symptomen](#) visueel zichtbaar voor de begeleiding om op terug te vallen bij twijfel.
- Zorg dat [het stappenplan 'wat doen bij zieke deelnemer'](#) duidelijk zichtbaar is ter plaatse voor de leidingsploeg. Hang het op bij de EHBO, in een leidingslokaal/tent...
- Bij vermoeden van besmetting of opmerken van een of meerdere van de symptomen, start je onmiddellijk het stappenplan op zoals vooraf besproken.
- Zieke deelnemers horen niet thuis op het kamp, ongeacht of het corona betreft of niet. De deelnamevoorwaarden blijven dus ook van toepassing tijdens het kamp.
- Maak een onderscheid tussen een gewone EHBO-tussenkoms bij kwetsuur, ongeval, medicatie en de te ondernemen stappen bij vermoedelijke besmetting. Voorzie daarom in elke bubbel iemand die basis EHBO-handelingen (en indien van toepassing dagelijkse verzorging en ondersteuning) kan toepassen zoals schaafwonde, brandwonde, snijwonde... zodat hiervoor geen bubbels dienen te worden doorbroken. Zorg voor de nodige hygiënemaatregelen (beschermingsmateriaal: handschoenen, mondmasker of faceshield zeker bij +12) en reinig het materiaal na elk gebruik.
- Indien je uitbater of terreinverantwoordelijke zelf behoort tot de risicogroepen, beperk je de contacten tot het minimum en neem je de geldende veiligheidsmaatregelen in acht (mondmasker, hygiëne, afstand houden).

4.1.2 Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing

- Goed bijhouden van aanwezigheidsregisters en contactenlogboek per bubbel en over volledige kamp heen. Elk contact wordt in kaart gebracht. (zie het puntje contact-tracing bij vooraf.)
- Spreek als groepsleiding/kampverantwoordelijke de verantwoordelijke per bubbel hier bv. dagelijks op aan: hebben jullie contact gehad met externe mensen, met wie, wat was de situatie, staat het in het logboek, ...

4.2 Hoe organiseer je kamp op locatie?

4.2.1 Contactbubbels

Het is cruciaal dat de bubbels tijdens het kamp niet met elkaar in contact komen.

- Maak goede afspraken met de deelnemers van het kamp, informeer hen goed over de manier waarop je bubbels hebt ingedeeld en in stand wil houden m.b.t. infrastructuur, materiaal, contact met andere bubbels
- Zorg voor vaste begeleiding per bubbel. Is overleg nodig? Neem dan voorzorgsmaatregelen door afstand te bewaren en eventueel maskers te gebruiken of zorg voor 1 afgevaardigde per bubbel die overlegt mits voorzorgsmaatregelen. Zorg ook dat er geen af- en aanloop is van begeleiders. Noteer dit in het logboek.
- Organiseer geen activiteiten met fysiek contact tussen bubbels zoals massaspelen, talentenjacht, ... misschien kan je hier wel creatief mee omgaan: een spel over de bubbels heen maar zonder dat contact tussen de bubbels nodig is.
- Speel ook geen spelen waarbij materiaal (al dan niet al spelend) van de ene naar de andere bubbel of samen wordt gebruikt. Dit kan ook niet als de bubbels gescheiden staan: wedstrijdje tussen twee bubbels ...
- Vermijd de aanwezigheid van externen tijdens het kamp. Organiseer geen bezoekdagen of bijvoorbeeld bezoekjes van oud-leiding.
- Contact met externen (buiten de contactbubbel) wordt vermeden. Indien toch nodig (bv. levering van voedsel, arts op terrein voor wonde/ziekenhuisbezoek,...) hou dan rekening

met voorzorgsmaatregelen, hanteer mondmasker en hou 1,5 meter afstand, bouw extra handhygiëne moment in.

- Spreek goed af hoe de deelnemers die vooral instaan voor omkadering: materiaal/eten... zich verhouden in of t.a.v. de bubbels en welke maatregelen gevolgd worden op welke momenten.
- Voor sportkampen met overnachting, vraag aan sportbegeleiders om ook 's avonds na de dagwerking in de bubbel te blijven. Als je als begeleider niet kan blijven overnachten beperk dan je contacten

4.2.2 Infrastructuur

- Visualiseer je plan omtrent gebruik van ruimtes/toiletten/sanitair/overnachtingsaccommodatie... door kleuren of symbolen op te hangen. Maak het voor de deelnemers heel eenvoudig om te weten waar ze wel en niet mogen komen en wat de afspraken zijn wanneer ruimtes worden gedeeld.
- Worden ruimtes/sanitair gedeeld tijdens het verblijf zorg dan zeker ook voor een goed [hygiëneplan](#) en stel hier verantwoordelijken voor aan (zie het punt rond hygiëne infrastructuur).

4.2.3 Materiaal

- Ook voor materiaal is het belangrijk dat het duidelijk visueel zichtbaar is welk materiaal aan welke bubbel toebehoort. Label je materiaal, steek het steeds in eenzelfde bak, berg het op dezelfde plaats op, ...
- Reinig het materiaal (focus op contactoppervlakken) steeds als dit door meerdere bubbels wordt gebruikt.
- Elke deelnemers gebruikt zijn eigen drinkbus en handdoek
- Elke deelnemer gebruikt bij voorkeur zoveel mogelijk eigen of toegewezen sportmateriaal : fiets, bal, racket, bat , hesje, ...

4.2.4 Verplaatsingen

- Bij verplaatsen van, naar en tijdens het kamp worden de regels m.b.t. veiligheid t.a.v. externen gerespecteerd. Dit zowel voor gebruik van private bussen als bij gebruik van openbaar vervoer. Respecteer de bubbels door bv. verschillende bussen in te schakelen of door op een verschillend tijdstip de trein/bus te nemen. Bescherm de chauffeur via social distancing en gebruik van mondmaskers bij +12.

4.3 Noodprocedures en permanentiesysteem

- Start in geval van vermoeden van besmetting [de noodprocedure](#) op. Je staat hierin niet alleen, de kamppermanentie vanuit jullie organisatie staat klaar om jullie hierbij te ondersteunen.
- Zoals aangegeven bij 'voor' doe je er goed aan om ter plaatse op zoek te gaan naar één of meerdere huisartsen die jullie kunnen bijstaan bij twijfel, vragen etc. Spreek af dat je met hen contact opneemt wanneer jullie met twijfels en/of vragen zitten en durf ook gerust contact opnemen.
- Bekijk ook welke communicatie naar de andere leden, leiding nodig is. Neem de nodige tijd om dit in de groep te bespreken om te informeren, te luisteren, ...
- Hou steeds welbevinden van alle leiding en leden hier mee in het oog – zorg ervoor dat iedereen de ruimte heeft om hierover te praten, ventileren indien nodig.
- Belangrijk onderdeel van je stappenplan is de externe communicatie wanneer je een vermoeden van besmetting hebt en/of een deelnemer naar huis stuurt van een kamp. Rol deze ook uit, eventueel samen met je koepel en in overeenstemming met de kamppermanentie.
- Indien er een besmetting was tijdens het kamp raad je de deelnemers van het kamp aan om na het kamp gedurende minimum 1 week geen bezoek te brengen aan mensen uit de risicogroep.

4.4 Communicatie

Maak gebruik van [de pictogrammen](#) tijdens je kamp om zaken duidelijk te maken voor alle deelnemers.

Visualiseer het bubbelgegeven m.b.t. infrastructuur en materiaal door gebruik van kleuren, symbolen (zie oo bubbels/infrastructuur).

4.4.1 Naar de deelnemers

- Duidelijke briefing van de "spelregels" en "afspraken" in het begin van het sportkamp.
- Visuele hulp bij samenstellen bubbel, werken met kleuren
- Looplijnen effectief doorlopen

4.4.2 Naar lesgevers/ begeleiders

- Dagelijkse briefing
- Aandacht voor de logboeken

4.5 Hoe zit het met hygiëne op je kamp?

4.5.1 Persoonlijke hygiëne

- Handen wassen
  - Herhaal tijdens je dagprogramma regelmatig de vaste routine van de handhygiëne, installeer een gewoonte.
  - Benadruk binnen de begeleiding dat dit ook geldt voor hen, ook tijdens avondmomenten,.
  - Gebruik de communicatie van [Handige Hans](#) om aan deelnemers duidelijk te maken hoe en wanneer ze handen wassen.
- Infrastructuur, planning en materiaal wordt maximaal afgestemd op handhygiëne.
  - Voorzie indien mogelijk afzonderlijke wasplaatsen voor verschillende bubbels.
  - Zijn verschillende wastafels/teiltjes niet mogelijk per bubbel? Voorzie dan in afstemming met je activiteitenprogramma, geschrinkt gebruik van infrastructuur en materiaal.
  - Meer over het reinigen van de infrastructuur vind je onder 4.3.2.
- Hygiëne bij intens contact

- Vermijd waar mogelijk het aanraken van het gezicht van anderen, zeker bij +12-jarigen.
- In functie van wondverzorging is het belangrijk voorzorgsmaatregelen te nemen m.b.t. handhygiëne zowel bij patiënt als verzorger en bij +12 ook mondkapje te gebruiken (beide partijen).
- Uiteraard kan aanraken indien nodig in noodsituaties.
- Hoesten en zakdoekengebruik
  - Leer deelnemers (indien nog nodig) hoe ze correct kunnen hoesten/niezen in de elleboog of eventueel door gebruik van een papieren zakdoek die meteen wordt weggegooid.
- Hygiëne bij maaltijden
  - Over het algemeen wordt het virus niet overgedragen via voedsel maar, handhygiëne blijft cruciaal om de risico's te beperken.
  - Als de kookploeg voor verschillende bubbels eten maakt, focus dan zeker op handhygiëne, en gebruik handschoenen en mondkapjes bij intensief kookwerk en bij het aanraken van de potten/pannen/schotels die naar een andere bubbel moeten worden gebracht.

4.5.2 De infrastructuur

- Reinig contactoppervlakken regelmatig volgens de voorschriften.
  - Maak afspraken over het poetsen van alle infrastructuur, lokalen, zalen, eetruimtes, tenten, overnachtingsaccommodatie... Focus op contactoppervlakken, sanitaire blokken en materiaal (zie hieronder). Maak hiervoor gebruik van ['poetsen infrastructuur'](#).
  - Laat veelgebruikte deuren in de infrastructuur open staan om te vermijden dat deze voortdurend aangeraakt worden. Hou hierbij rekening met brandveiligheid (branddeuren mogen niet openstaan) doe het in overleg met de eigenaar van het verblijf.
  - Richt de gebruikte infrastructuur in op een manier dat je vlot kan poetsen. Denk bijvoorbeeld na over waar je de bagage plaatst.
- Maak duidelijke afspraken over het gebruik van de lift indien deze beschikbaar is (alleen wanneer noodzakelijk) en vergeet het poetsen van de contactoppervlakken hierin niet op te nemen in de afspraken. Verlucht regelmatig de gebruikte lokalen, tenten, overnachtingsaccommodatie ... volgens de instructies.

4.5.3 Het materiaal

- Maak een checklist voor het reinigen van materialen aan de hand van de richtlijnen ['poetsen materialen'](#).
- Materiaal blijft zoveel mogelijk binnen de bubbel, indien materiaal toch van de ene naar de andere bubbel gaat, worden contactoppervlakken gereinigd of drie volledige dagen buiten omloop gelaten en niet aangeraakt.
- Deelnemers mogen nog steeds samen afwassen in een kuip met warm/heet water en afwasmiddel. (geen excuses dus;-)) Indien mogelijk droogt alles in de buitenlucht, indien onmogelijk met een persoonlijke keukenhanddoek voor deelnemers. Belangrijk is dat eetgerief niet wisselt tussen bubbels.
- Voorzie dat keukenhanddoeken voor kookploeg dagelijks gewassen of vervangen worden.
- Als deelnemers behoefte hebben aan extra kledij of slaapzakken, kunnen deze voorzien worden als ze voor en na gebruik gewassen zijn/worden. Voor hergebruik zeker op de maximale temperatuur wassen.
- Spelen met water kan en houdt geen extra risico's in, uiteraard in afstemming met eventuele waterschaarste: het jeugdwerk werkt duurzaam.
- Respecteer de voorschriften bij materiaal van externen en reinig dit materiaal voor gebruik. Bij gebruik van materiaal aangeboden/geleverd door externen moet men

erop toezien dat deze worden aangeboden en/of geleverd binnen de hygiënische maatregelen en indien mogelijk gereinigd worden. Uitsluitende de begeleiding haalt deze op. Bv paintball, Kajak...

4.6 Welke activiteiten mag je doen tijdens het kamp?

4.6.1 sportactiviteiten en avondanimatie

- Zet maximaal in op het gebruik van de overdekte en niet-overdekte buitenruimte, maak gebruik van je creativiteit om oplossingen te vinden.
- Bewaak een maximale spreiding van de deelnemers in de sportaccommodatie
- Maak steeds de bedenking of indooraccommodatie nodig is, sommige indoorsporten kunnen ook perfect outdoor. Outdooractiviteiten hebben de voorkeur.
- Maak goede afspraken met deelnemers: ifv schoeisel, kledij, materiaal, zodat onnodige circulatie doorheen de infrastructuur vermeden wordt
- Voorzie indien nodig tijd om groepen/bubbels te laten wisselen en evtu vaste materiaal te ontsmetten (vb gymnastiekmateriaal, volleybalpalen, ...)
- Tracht frequente intense fysieke contacten te vermijden. Zorg voor afwisseling in de oefeningen ...
- Zorg bij indooraccommodatie voor een fysiek scheiding indien 2 bubbels in een zelfde indoor sportaccommodatie sporten (vb scheidingswand, scheidingsnetten, ...). Werk met variabele tijdslots om de druk op bepaalde accommodaties te ontlasten. Zorg voor een verluchting van de zaal na het sporten en bewaak dat deelnemers niet blijven hangen in de indooraccommodatie. Ontruim de indooraccommodatie onmiddellijk na de activiteit.
- Bewaak ook een fysieke scheiding van de bubbels tijdens avondactiviteiten. Pas je programmatie hier op aan.
- Bespreek steeds goed met de leidingsploeg uit andere bubbels welke ruimtes/locaties jullie wanneer gaan gebruiken om contact te vermijden.

4.6.2 Uitstappen

- Als je uitstappen onderneemt (naar het bos, park, stadsplein, provinciaal domein, pretpark, dierentuin, zwembad...,) houdt je hele bubbel zich aan de geldende samenlevingsregels m.b.t. mondkmaskers, afstand, hygiënemaatregelen.
  - Dit geldt in elke situatie waarin je zelf toevallig in contact kunt komen met mensen die niet in je bubbel zitten en waarbij afstand houden niet gegarandeerd kan worden (dus ook bij wandelingen of natuuruitstappen in drukker gebieden). Wees steeds voorzien op een mondkmasker bij dergelijke uitstappen en/of hou voldoende afstand. Hou steeds rekening met de van kracht zijnde maatregelen.
  - Gaat het echt over uitstappen waar externen sowieso deel van uitmaken: een museum, pretpark, ... dan volg je de maatregelen zoals deze voor elke individuele bezoeker zijn opgelegd.

4.6.3 Externen

- Als tijdens je activiteit externe personen voor leveringen (bv. van eten of materiaal) op locatie komen, worden alle maatregelen gevolgd die in de samenleving gelden (mondmaskers, hygiëne, enz.).
- Als je uitbater of verantwoordelijke van je locatie tot de risicogroepen behoort, beperk je je contacten met deze persoon in de mate van het mogelijke en volg je de geldende maatregelen.
- Indien het noodzakelijk is om zelf naar de winkel te gaan tijdens je activiteit, kies je er bij voorkeur voor dit door dezelfde personen te laten doen en worden alle geldende maatregelen gevolgd. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van leveringen.

- Als externe personen, ook als deze van je eigen organisatie zijn, op de locatie komen, i.k.v. een coaching, vorming, workshop, enz. worden alle geldende maatregelen gevolgd.

4.6.4 Rust

- Merk je tijdens je kamp of activiteit dat leden of leidingsploeg zeer vermoeid raakt, las dan regelmatig extra rustmomenten in.
- Wijs iedereen op zijn/haar verantwoordelijkheid hieromtrent. Geef het virus geen kans.

5 Na het kamp

Het sportkamp zit er (bijna) op. Hou rekening met een aantal laatste aanbevelingen om een veilige terugkeer en thuiskomst te garanderen voor de deelnemers en dichte omgeving.

5.1 Nazorg t.a.v. (zieke) deelnemers

5.1.1 Zieke deelnemer(s) tijdens het kamp

- Indien iemand ziek werd op jullie kamp en dit bleek corona te zijn, dan word je waarschijnlijk door de overheid gecontacteerd vanuit het tracing centrum en zal gevraagd worden om aan te geven wie met de zieke in contact kwam. Werk steeds goed mee aan deze coronatracing en hou jullie gegevens goed bij, meer hierover in het puntje over persoons- en coronatracing.
- Was er een persoon met corona aanwezig op kamp. Dan kan je hierover best ook informeren aan de ouders. Duid daarbij op de genomen stappen en wat de mogelijke volgende stappen kunnen zijn (zat deelnemer in de bubbel, kan contact vanuit tracingcentrum volgen, ...). Hou hierbij steeds rekening met de privacy van de persoon/personen in kwestie.

5.1.2 Aanwezigheidsregisters, medische fiches en tracing

- Bewaar het contactenlogboek tot minstens 1 maand na de activiteit. Als een deelnemer na het kamp corona heeft, kan jouw organisatie gecontacteerd worden om je logboek te delen.

5.2 Organiseer ook de terugkeer en (eventuele) nazorg

5.2.1 Contactbubbels

- Maak goede afspraken met ouders omtrent het afhalen van deelnemers:
  - Spreiding van terugkeer in tijd bv. verschillende bussen per bubbel komen aan met 30 min verschil zodat de bubbels gesplitst blijven
  - Als spreiding in tijd niet mogelijk is, zorg dan voor spreiding bij aankomst. Bv. bubbel 1 verlaat als eerste perron, vervolgens verlaat bubbel 2 perron. Bij private bus laat je de bussen aankomen op een grote openbare plaats waar de spreiding mogelijk is
  - Vraag externen die deelnemers komen ophalen om ook t.a.v. elkaar voldoende rekening te houden met maatregelen m.b.t. social distance. Vraag hen ook begrip en tijd om dit mogelijk te maken want het zal anders verlopen dan normaal: rustiger en meer tijd in beslag nemen.
  - Adviseer deelnemers om geen spreiding van verschillend jeugd aanbod te plannen in dezelfde week. Noodprocedures en permanentiesysteem
- Als een deelnemer tijdens of na het kamp besmet blijkt met corona zal het belangrijk zijn dat je het contactlogboek (zie het punt over tracing) kan voorleggen op vraag van de corona speurders, hou de gegevens dus heel goed bij.
- Indien er een besmetting was tijdens het kamp raad je de deelnemers van het kamp aan om na het kamp gedurende minimum 1 week geen bezoek te brengen aan mensen uit de risicogroep.

- Indien dit niet het geval was, zijn er geen bijkomende maatregelen nodig. Communiceer dit aan ouders en andere opvoedingssituaties.

5.2.2 Communicatie

- Naar de ouders: Herinnering naar ouders in geval van symptomen wie te contacteren

5.3 Hoe zit dat met hygiëne op het einde van en na het kamp?

5.3.1 Persoonlijke hygiëne

- Zorg na het kamp of activiteit voor communicatie naar ouders. Gewoonlijke wasbeurten zijn voldoende. Materiaal wassen met water en zeep volstaat.

5.3.2 De infrastructuur

- Spreek met de uitbater van je verblijf of je begeleiding af op welke manier gepoetst zal worden bij afloop van je activiteit op basis de richtlijnen ['poetsen infrastructuur'](#). Doe dit indien mogelijk wanneer de kinderen/jongeren buiten of vertrokken zijn.

5.3.3 Het materiaal

Materiaal blijft zoveel mogelijk binnen de bubbel, indien materiaal toch van de ene naar de andere bubbel gaat, of als de bubbel afgesloten wordt bij het einde van het kamp, worden contactoppervlakken gereinigd.

- Als materiaal (dus ook bv. tenten) na afloop van de activiteit naar een andere bubbel gaan, moeten deze 3 dagen buiten omloop zijn of gereinigd worden.
- Tenten en/of andere ontleend materiaal terugbrengen: Doe dit vanuit de bubbels. Dat wil niet zeggen dat iemand van de ene bubbel zijn materiaal terugbrengt en iemand van de andere bubbel hetzelfde doet. Het betekent wél dat je geen begeleiding uit bubbels mixt om de tenten terug te brengen en dat je ervoor zorgt dat tenten en/of materiaal ofwel gereinigd werden ofwel 3 dagen uit omloop waren.
- Hou rekening met voorschriften zoals gebruik van handschoenen, mondmaskers, social distancing t.a.v. degene bij wie je dit terugbrengt.

5.3.4 Voldoende rust inbouwen

- Communiceer dit ook goed naar ouders zodat hier na het kamp ook rekening mee wordt gehouden

5.4 Administratie

Medische fiches (met eventueel de toestemming tot deelname door ouders en/of huisarts) worden centraal bijgehouden op een locatie waar ze snel kan geraadpleegd worden. Medische fiches worden vooraf opgevraagd en doorgestuurd. (niet ter plekke) Contactlogboeken die de contacten tussen deelnemers met externen weergeeft. In normale omstandigheden hou je waarschijnlijk geen contactlogboek bij. Dit is dus extra. Binnen elke contactbubbel (uitleg bubbel, zie verderop) wordt verantwoordelijke aangeduid om het contactlogboek bij te houden. (Kampleider)

Een goed contactlogboek ziet er als volgt uit:

- Een overzicht van de leden per bubbel.
- Een overzicht van contacten met personen van buiten de bubbel en welke voorzorgsmaatregelen hierbij genomen worden. bv. wegloper uit bepaalde bubbel, begeleider die moet invallen voor een zieke begeleider, contact met externen i.f.v. activiteiten, leveringen...
- Als je met meerdere bubbels op hetzelfde kamp zit, zorg dan voor een duidelijk overzicht van de maatregelen die je nam om het contact tussen de bubbels te mijden. Het geeft aan hoe elke bubbel zich verhoudt t.a.v. de andere bubbels. Bv.: er wordt op verschillende plekken gegeten of in verschillende shiften in dezelfde ruimte (mits reiniging),

- de begeleiders uit diverse bubbels die 's avonds verslag uitbrengen bij elkaar waarborgen de regels rond social distancing, ...
- de begeleiders brengen eventuele calamiteiten in kaart inzake het doorbreken van de bubbels en stuurt bij waar nodig

6 Internationale sportstages

Sportstages of sportkampen die in het buitenland zouden plaatsvinden kunnen nog steeds de principes van dit protocol toepassen maar moeten rekening houden met de coronaregels die van toepassing zijn in dat land en de locatie waar men verblijft. De locatie van deze kampen kan echter niet meer dan 150 km in vogelvlucht verwijderd zijn van onze grens.

Eveneens moet men toestemming hebben om het land te verlaten en in het gastland te verblijven.

Sportstages voor topsporters vallen buiten de scope van dit protocol en vallen onder de bestaande specifieke topsportmaatregelen.

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 juni 2020 tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19.

Brussel, 9 juni 2020

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Bijlage 7. Protocol voor organisatoren van sportevenementen

Protocol voor organisatoren van sportevenementen**Inhoud**

1. Inleiding	2
2. Belang van de heropstart	3
3. Algemeen basisprotocol	4
3.1. Gezond Sporten	5
3.2. Communicatie	5
3.3. Mens.....	6
3.4. Infrastructuur	6
3.5. Omgeving.....	7
3.6. Product	7
4. Toolbox.....	8

1. Inleiding

Het onderscheidt tussen een competitiewedstrijd en een sportevenement is niet altijd makkelijk te maken. In het licht van de huidige regelgeving gaan we uit van volgende aanname. Een competitiewedstrijd is een competitieve sportactiviteit in georganiseerd verband waarbij deelnemers strijden voor de overwinning. Hierbij hoeft geen publiek aanwezig te zijn. Een sportevenement houdt in dat er op de sportactiviteit een mix is van (een groot aantal) competitieve en/of recreatieve deelnemers en een groot aantal toeschouwers. Dit protocol is van toepassing op beide organisatievormen en biedt richtlijnen en adviezen om competitiewedstrijden en sportevenementen op een veilige en verantwoorde manier te laten hervatten.

Competitiewedstrijden en evenementen kunnen niet zomaar terug opgestart worden. Het vergt weken tot maanden planning om weer op gang te raken en de eerste evenementen te kunnen laten doorgaan. Daarom is er nood aan een duidelijk perspectief over een heropstart zodat organisatoren alvast voorbereidingen kunnen treffen. De beslissingen van de nationale veiligheidsraad van 3 juni bieden dit perspectief.

Vanaf 8 juni kunnen er opnieuw outdoor en indoor competitiewedstrijden worden georganiseerd op voorwaarde dat men tijdens de sportactiviteit de afstandsregels (minium 1,5 meter ten opzichte van elkaar) kan garanderen. Deze afstandsregels zijn niet van toepassing op kinderen tot en met 12 jaar. Aan deze competitiewedstrijden kan een onbeperkt aantal sporters deelnemen. Er is in deze fase nog geen publiek toegelaten.

Vanaf 1 juli kunnen opnieuw voor alle sporten competitiewedstrijden worden georganiseerd. De afstandsregels hoeven tijdens de sportactiviteiten niet meer te worden toegepast. Er is geen limiet op het aantal deelnemers tijdens deze wedstrijden. Bovendien mogen er in deze fase ook maximaal 200 zittende toeschouwers aanwezig zijn.

Vanaf 1 augustus werd een perspectief geboden voor de heropstart van sportevenementen. Concrete cijfers over deelnemers en toeschouwers zijn hier voor deze fase nog niet gecommuniceerd. Dit wordt opgenomen in een latere update van dit protocol.

We zijn ons ervan bewust dat elke richtdatum onder voorbehoud is van de evolutie van de epidemiologische curve.

Dit protocol werd uitgewerkt op basis van een voorstel van GOLAZO NV, SPORTIZON NV, PELOTON, ENERGY LAB, FLAN-DERS CLASSICS, KONINKLIJKE BELGISCHE HOCKEY BOND, VLAAMSE HOCKEY LIGA, BASKETBAL VLAANDEREN, DANSSPORT VLAANDEREN, VLAAMSE ATLETIEK LIGA, en enkele medische experts. Het protocol werd finaal afgewerkt door de klankbordgroep voor de heropstart voor de sportsector, in samenwerking met Golazo en Flanders Classics. Dit document bevat een algemeen basisprotocol dat als generieke leidraad kan dienen voor organisatoren van sportevenementen. Bij dit document vind je verder ook concrete eventcases die meer in detail zijn uitgewerkt en die als inspiratie kunnen dienen voor organisatoren van een gelijkaardig eventtype.

We erkennen de diversiteit binnen de verschillende sportevenementen en hun bijhorende maatschappelijke rol en invulling. Eén globale benadering en aanpak voor alle evenementen en competitiewedstrijden is niet realistisch. Daarom werken we met een basisprotocol waarmee organisatoren verder aan de slag kunnen gaan. Organisatoren van sportevenementen kunnen voortbouwen op dit basisprotocol en specifieke maatregelen en richtlijnen op praktisch niveau toevoegen, rekening houdend met de sportspecifieke en lokale eigenschappen.

2. Belang van de heropstart

Waarom de heropstart van sportevenementen zijn belang heeft:

- Maatschappelijke rol:
  - Sociaal
  - Persoonlijk welbevinden: fysiek én mentaal welzijn
  - Recreatieve evenementen kunnen een alternatief bieden voor niet-haalbare vakantieplannen deze zomer
- Financieel-economische aspect:
  - Sportsponsoring en investeringen
  - Damage control: Opgelopen Coronaschade nog maximaal indijken
- Secundaire golf
  - De rol van sport en beweging kan zeer belangrijk zijn in het vermijden van de secundaire golf van pathologieën (psychologisch, cardiovasculair,...).
- Reputatie:
  - Signaal naar de sector, onze inwoners en ook breder internationaal dat we de vaardigheden en discipline hebben om evenementen op een veilige en doordachte wijze terug op te starten

3. Algemeen basisprotocol

(Sport-)Evenementen en zijn bijhorende organisaties zijn in essentie zeer flexibele gebeurtenissen waarbij veiligheid in het algemeen steeds een primordiale rol speelt. In het kader van Covid19 komen er op dit niveau nieuwe challenges op onze sector en activiteiten af.

Om hier zo adequaat mogelijk op te (re)ageren worden er duidelijke protocollen uitgeschreven door een **toegewijd CoronaSafeTeam**. Een samengestelde taskforce belast met de samenstelling van te nemen maatregelen, controle over de uitvoering, bewaking van de naleving ervan en correctie bij tekorten binnen de diverse evenementen en hun verloop.

Vanuit de Karel De Grote Hogeschool werd in opdracht van Toerisme Vlaanderen en in samenwerking met de evenementensector het Evenement Risk Management-model (ERM) ontwikkeld, samen met een bijhorende code of conduct. Deze tool dient om de risico's van de evenementorganisatie op voorhand af te toetsen. Het wordt mee ingediend bij de vergunnende overheid, samen met de vergunningsaanvraag. Wij adviseren alle evenementorganisatoren om na het invullen van dit ERM-model in overleg te gaan met het lokaal bestuur/de lokale besturen waar hun evenement doorgaat over de toepassing van dit ERM-model. In functie van een eerste screening kunnen in overleg bijstellingen gebeuren, zodat de veiligheid van de organisatie op punt wordt gesteld en het risico tot overdracht zoveel als mogelijk wordt ingeperkt.

Het protocol dat hieronder wordt uitgewerkt biedt alvast een leidraad bij de voorbereiding van het evenement om eventuele risico's zo veel als mogelijk uit te sluiten. Bij de uitwerking van dit protocol houden we maximaal rekening met de verschillende parameters die opgenomen zijn in het ERM-model en trachten we telkens bijhorende adviezen en richtlijnen mee te geven voor een veilige organisatie.

Bij het uitwerken van concrete maatregelen die ingevoerd worden bij de organisatie van evenementen om de veiligheid in tijden van het coronavirus zo goed mogelijk te garanderen, moet men steeds de basisprincipes van het **basisprotocol** nastreven. Social distancing, faciliteiten om handen te wassen en voorzien van handgel ter ontsmetting, net zoals het ter beschikking stellen van mondklappers zijn de meest evidente. Verder bevinden de maatregelen zich op 6 niveaus:

- **Gezond sporten:** adviezen en richtlijnen rond gezond en veilig sporten in coronatijden
- **Communicatie:** Informatieverspreiding m.b.t. omgang met Corona
- **Mens:** Maatregelen met weerslag op deelnemers, medewerkers, leveranciers en andere stakeholders
- **Infrastructuur:** Specifieke voorzieningen en ingrepen op en rond de evenementsite ter facilitering van de voorgestelde maatregelen
- **Omgeving:** Specificaties & richtlijnen m.b.t. capaciteiten en flows op en rond het evenement
- **Product:** Specificaties en amendementen m.b.t. de diverse categorieën van evenementen & sporten

In het basisprotocol trachten we ook richtlijnen en adviezen mee te geven om te kunnen inspelen op de parameters die opgenomen zijn in het ERM-model. Deze parameters zijn gebundeld in de volgende vier clusters:

- **Plaats/locatie:** waar vindt het evenement plaats en wat zijn de specificaties van de evenementlocatie;
- **Plan:** hoe gaat men organisatorisch om met de aanwezigen op het evenement (toegang, hygiëne, ...);

- **Mensen:** wie zijn de toeschouwers en deelnemers en hoe is de veiligheidscommunicatie georganiseerd;
- **Programma:** wat staat er op het programma van het evenement, hoe gedragen de toeschouwers en deelnemers zich, is er drank- of voedingsdistributie en hoe is die georganiseerd, ... ?

Vanuit dit basisprotocol adviseren we organisatoren van sportevenementen om minstens volgende concrete maatregelen te nemen en verder uit te werken op maat van het eigen evenement.

3.1. Gezond Sporten

- Organisatoren van (recreatieve) sportevenementen moeten er zich in deze tijden van bewust zijn dat intensief en langdurig sporten de immuniteit gedurende ongeveer 14 dagen kan verzwakken. Zolang er geen vaccin of medicijn is, blijft het aanbevolen om matig te sporten, zowel qua duur als qua intensiteit.
- Als organisator moet je hierover sensibiliserend optreden naar je deelnemers toe.
- Wijs je deelnemers ook nadrukkelijk op het belang van een goede conditionele voorbereiding in de aanloop naar het evenement.
- Niet-geoefende kandidaat-deelnemers moeten minstens 8 weken de tijd nemen om zich rustig, op een verantwoorde wijze te kunnen voorbereiden. Biedt als organisator verschillende voorbereidingsprogramma's/trainingsschema's aan op maat van verschillende doelgroepen.
- Moedig de deelnemers tijdens het evenement aan om op geen enkel moment buiten hun comfortzone te gaan, ongeacht hun conditioneel niveau. Zorg ervoor dat de inrichting van de evenementsite uitnodigt tot het nemen van rustmomenten voor zij die buiten adem dreigen te raken.
- Vermijd grote samenscholingen en werk waar mogelijk met flows van deelnemers in aparte tijdsloten.
- Wijs de deelnemers erop dat het in deze tijden niet de bedoeling is om toptijden/topprestaties neer te zetten.
- Deze boodschap wordt ook ondersteund door een brede groep sportorganisaties, sportartsen en sportwetenschappers die het [#blijfsporten](#) initiatief opzetten.

3.2. Communicatie

- Naast directe communicatie omtrent maatregelen in functie van het coronavirus Covid 19, dient er evenzeer aandacht besteed te worden aan de boodschap inzake gezond sporten, zoals weergegeven onder het eerste niveau van dit basisprotocol.
- Verwijs in uw communicatie naar de deelnemers duidelijk naar tips inzake gezond sporten, zoals weergegeven in het eerste thema en op www.gezondsporten.be en www.sportkeuring.be.
- Neem deze boodschappen inzake gezond sporten mee naar je deelnemers (bij inschrijving, tijdens de voorbereiding, ...) via de kanalen die je als organisator ter beschikking hebt (mailings, website, social media, ...).
- Per evenement wordt er een CoronaGids opgemaakt dat de genomen en gecommuniceerde protocollen bundelt en toelicht ter verspreiding naar betrokkenen (federaties, deelnemers, partners, medewerkers,..). Binnen deze coronagids worden er op de 5 niveaus maatregelen genomen, rekening houdende met de sport- en evenement-specifieke eigenschappen waarvan details teruggevonden kunnen worden in bijlage.
- Een Gedragscharter wordt samengesteld dat vooraf door de aanwezigen en betrokkenen ondertekend en nageleefd moet worden om de genomen maatregelen te respecteren. Hiervoor kan men zich baseren op de gedragscode voor sporters die je kan terugvinden op de website van Sport Vlaanderen: <https://www.sport.vlaanderen/corona-en-sportbeoefening-in-vlaanderen/>

- On site wordt dit charter gecommuniceerd en gefaciliteerd door duidelijk opgestelde infographics en sensibiliseringsboodschappen (vb. vloerstickers).
- Voor sportevenementen gericht op actieve participatie: Neem op voorhand via gerichte communicatie (bv. via website of bevestigingsmail na inschrijving) contact op met je actieve deelnemers om hen te wijzen op de noodzaak van een goede voorbereiding, zodat men op een sportmedisch verantwoorde manier aan het evenement kan deelnemen. Een goede persoonlijke voorbereiding is hierbij immers cruciaal.

3.3. Mens

- Medewerkers ontvangen een **basiskit** met ontsmettingsdoekjes, handgel en een mondmasker.
- Dataverzameling van aanwezige publiek is ten stelligste aanbevolen waar mogelijk en een must op niveau van deelnemers, met oog op contact tracing.
- Een **toegewijd controleteam** staat in voor de sensibilisering on evenement en controle op naleving van het gedragscharter waaronder social distancing en crowd control. Bij niet-naleving wordt er ingegrepen en bijgestuurd.
- **Risicodoelgroepen** worden afgeraden om deel te nemen aan of aanwezig te zijn op een evenement.
- Doelgroepen die zich in de laatste periode ziek voelden, worden gevraagd thuis te blijven en niet te participeren. **Symptomen** voor selectie zijn o.a.. Koorts, droge hoest, keelpijn, hoofdpijn, vermoeidheid, kortademigheid en een grieperig gevoel.
- **Deelnemers** worden zoveel mogelijk aangemoedigd om zichzelf vooraf te controleren door middel van **testing**. Bij internationale topsportdeelnemers is dit een vereiste, internationaal publiek wordt in een eerste fase geweigerd voor zover de grenzen tussen desbetreffende landen en België niet geopend zijn.
- **Verplichte aanwezigheid van EHBO-team** met kennis van zaken betreffende procedures bij COVID19-verdachte deelnemer.

3.4. Infrastructuur

- Op een evenement worden er **mondmaskers** aangeboden, faciliteiten om **handen te wassen** worden vergroot, **handgel** is op diverse strategische plaatsen beschikbaar. Sanitaire punten worden op regelmatige basis gedesinfecteerd door mobiele teams.
- Potentiële contactpunten worden afgeschermd met **plexiglas**, die op regelmatige basis worden gereinigd en gedesinfecteerd.
- **Kleedkamers, douches** en gemeenschappelijke ruimtes worden tot 1 juli nog buiten gebruik gesteld. Vanaf 1 juli kunnen deze terug ter beschikking gesteld worden. De organisator neemt hierbij extra voorzorgsmaatregelen en werkt een concreet plan uit voor het ter beschikking stellen van douches en kleedkamers (beperken van aantal personen, reinigingsschema, ...).
- **Gemeenschappelijk sportmateriaal** (ballen, doelen,...) wordt steeds na elke training, partij of wedstrijd gereinigd of ontsmet. Persoonlijke benodigdheden (Bidons, handdoeken,...) worden gemarkeerd en strikt persoonlijk gehouden.
- **Cashless payment** wordt de norm & **inschrijvingen ter plaatse** zijn niet mogelijk, dit administratieve luik dient vooraf online te gebeuren en aanmelding ter plaatse verloopt met contactloze check-in.
- **Outdoorfaciliteiten** worden gemaximaliseerd en spreiding in ruimte en dichtheid wordt optimaal gefaciliteerd door actieve crowd control.
- **(Start-)zones worden vergroot** om meer spreiding te creëren: toegelaten capaciteiten worden bepaald op het aantal beschikbare aantal m² in respect met social distancing.
- **Supporterzones / tribunes** worden gefaciliteerd met respect voor de geldende maatregelen binnen de beschikbare & realistische mogelijkheden, oa. door ter

beschikking stelling van beschermingsmateriaal, datacapturing en uitgetekende flows.

- Een dedicated team zorgt voor de **regelmatige schoonmaak** van de key-elementen binnen het evenement waaronder vb. sanitair, onthaal, gebruikte sportmaterialen etc.

3.5. Omgeving

- **Social distance** wordt waar mogelijk maximaal gefaciliteerd. Dit wordt onder meer ondersteund door waar mogelijk duidelijke routings aan te duiden binnen het evenement. Eénrichtingsflows worden geoptimaliseerd en drukke punten worden hertekend met het oog op het bewaren van de aanbevolen afstand (1,5m), net zoals parkings verruimd worden om mensen veilig te laten uitstappen.
- Stewards of een beveiligingsdienst worden ingezet met oog op **crowd control**: bewaking van capaciteiten binnen bepaalde zones en bijhorende flows / routings.
- **Cateringfaciliteiten & VIP** zullen de gangbare maatregelen voor restaurants en horeca in het algemeen volgen.
- **Bij bevoorradingen** worden enkel gesloten verpakkingen meegegeven door medewerkers in beschermingsoutfit en volgens vooraf bepaalde en gefaciliteerde flows. Dit geldt zowel voor food als drinks.

3.6. Product

- Bij sommige sporten spreek je over fysiek contact bij deelnemers, waardoor social distancing van 1.5m niet altijd haalbaar is. Tijdens de sportbeoefening zelf vallen de regels van social distancing weg vanaf 1 juli en hoeven deelnemers aan competitiewedstrijden en sportevenementen dus geen afstand te houden tijdens het beoefenen van de sportactiviteit.
- Elk type evenement heeft verder zijn **specifieke aandachtspunten en vereiste amendementen** die opgenomen worden in de CoronaGids van dit specifieke evenement.
- In functie van geldende en lopende maatregelen, kunnen de verschillende producten worden bijgestuurd in functie van de meest recente coronamaatregelen. Internationale deelnemers kunnen in een eerste fase geweerd worden, internationaal publiek kan geweigerd worden, of indien nodig publiek in het algemeen.
- **Niet-sportieve ceremonies** en contactpunten worden geweerd, waaronder oa. Podiumceremonies, handtekeningsessies etc.

4. Toolbox

Om organisatoren van competitiewedstrijden en sportevenementen nog beter te ondersteunen zal er aanvullend op dit protocol ook een toolbox worden aangeboden via de website van Sport Vlaanderen: <https://www.sport.vlaanderen/corona-en-sportbeoefening-in-vlaanderen/> .

In deze toolbox kan men ter aanvulling van het basisprotocol sportspecifieke tips en verschillende concrete testcases terugvinden. Dit zijn detailuitwerkingen van dit basisprotocol in functie van de specifieke context van een bepaald sportevenement. Ze kunnen gebruikt worden ter inspiratie bij het opstellen van een eigen evenementprotocol door evenementorganisatoren.

Deze testcases zijn gebaseerd op een aantal voorbeeldevenementen waarvan we de organisatie in coronatijden hebben geanalyseerd en afgetoetst aan belangrijke parameters die cruciaal zijn in de omgang met de huidige pandemie.

Hierbij stelden we ons onder andere volgende vragen:

- Kunnen de deelnemers waar mogelijk de social distance maatregel naleven binnen de evenementcontext?
- Kan het publiek de social distance maatregel naleven binnen de evenementcontext?
- Trekt het evenement nationale en/of internationale deelnemers?
- Trekt het evenement nationaal en/of internationaal publiek?
- Over welk type sport spreken we: contactsport of niet?
- Wat is de grootte van het evenement?
- Vindt het evenement in- of outdoor plaats?

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 juni 2020 tot vaststelling van een leidraad en na te leven protocollen voor de heropstart van de sportsector ten gevolge van de coronacrisis COVID-19.

Brussel, 9 juni 2020

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS